

Öcalan'ın Kaçırılışı

ve

**"15 Şubat Komplosu"
Üzerine Yazılar**

Demir Küçükaydın

ULUSLARARASI KOMPLOYU KINIYOR

Öcalan'ın Kaçırılışı Ve “15 Şubat Komplosu” Üzerine Yazılar Demir Küçükaydın

Bu kitapta yer alan yazılar ilk kez çeşitli internet sitelerinde yayınlanmıştır.

Birinci Sunum: Demirden Kapılar Sitesi, 2005 Şubat

İkinci Sunum: Köxüz Sitesi, 2006 Şubat

Üçüncü Sürüm Mart 2013

Dördüncü Sürüm Şubat 2017

köXüz

Dijital Yayınlar

İndir – Oku – Okut - Çoğalt – Dağıt

Bu kitap Köxüz sitesinin dijital yayınıdır.

Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak basmak ve dağıtmak serbesttir.

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

Öcalan'ın Kaçırılışı ve "15 Şubat komplosu" Üzerine Yazılar

İçindekiler

Sunuş	4
Birinci Bölüm: Günü Gününe	6
Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketinde Yeni Dönem ve Sorunları	6
Öcalan'a Siyasi Sığınma	12
Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketinin Önderi Düşmanın Elinde Esir	13
Total Kontrol	15
Türk Solu ve Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi	19
"Asrın Davası"nın İlk Günü Üzerine Değerlendirmeler	24
Abdullah Öcalan'ın Yargılanması ve Gelişmeler	26
Hukuki Karar'dan Sonra Tarihsel ve Politik Karardan Önce	31
Bir Tartışmada Öcalan'la İlgili Değerlendirme	32
Tavrımın Kısa özeti	34
İkinci Bölüm: Yeni Politikanın Analizi	40
Güçler ve Politikalar	40
PKK ve Türkiye'de Politika	40
Yeni Politikanın Ortaya Atılış Koşulları	43
Psikolojik ve Ahlaki Açıklamalar	44
Bireysel İhanetten Kollektif İhanete	47
Liderlik Kalitesi ve Güçlerin Eğilimleri	49
Karşılıklı Kullanma	50
Taraflardaki Bölünmeler	52
Politikanın Uygulanması ve Kendisi	58

Yeni Politikanın Özü	59
Politikanın Bir Aracı Olarak Savaş ve Barış	59
Politikanın Kendisi ve Araçları	59
Yeni Çizgide Değişen nedir?.....	60
Yeni Politikanın İfade Ediliş Özellikleri ve Kendisi.....	61
Yeni Politika Güçler Dengesine Bir Uyum Olarak da Değerlendirilemez	62
Hedefler ve Güçler	63
Hedeflerdeki Değişmeler	64
Yeni Politikanın Eskideki Tohumları.....	64
Temel Fark: Nasıl Bir Devlet?	65
Bir Değişiklikte Üç Değişiklik.....	65
Kendini demokratik görevlerle sınırlama:.....	66
Ulusal Hareketten Sosyal Harekete Dönüşme.....	67
Milliyetçiliğin Eski Biçiminden Yeni Biçimine Geçiş.....	71
Üçüncü Bölüm: Aynı Konularda Sonraki Yazılar	74
Bir Değişimde Üç Değişim	74
Yeni Politikanın ve Eleştirilerin Özü	78
Hakkında Konuşulmayan "Sihirli El"	82
Sovyetler Birliği ve PKK.....	85
Tarihin "Komplo"su	88
Dördüncü Bölüm: Tartışmalardan Bölümler	90
(Arafiyan'a Tepki).....	90
("Kim bunlar Demir abi?"'ye Yanıt)	91
Karşılığını Bulamamış Sorular	95
S(..)'ya "Total Kontrol"le İlgili Cevap.....	96
Sevgili E. kardeş	99

Sunuş

15 Şubat 1999'da Öcalan Kenya'da Amerikalılar tarafından Türk İstihbarat görevlilerine teslim edildi. Bundan bir kaç ay önce de Suriye'yi terk etmek zorunda kalmış ve sonu esaretle bitecek Odysseus başlamıştı.

Biz o dönemde, bütün önemli dönüm noktalarında neredeyse günü gününe, hatta bazen bir kaç saat sonra gelişmeleri değerlendirmiş ve yorumlar yapmıştık.

Ancak o zamanlar bütün bu değerlendirme ve yorumlar o sıralar çok daha sınırlı kullanılan ve çok az sayıda kişi tarafından ziyaret edilen bazı internet forumlarında yayınlanabilmişti. Çoğu bilinmeden öyle kaldı ve unutuldu gitti.

İşte bu günü gününe yazılmış yazılar elinizdeki derlemenin Birinci Bölümünü oluşturuyor.

Daha sonraki dönemde, “*Bir Dönemin Eşiğinde*” başlığı altında, İmralı sürecini ve oradaki politika değişikliklerini bir seri yazıda inceledik. Bu yazıları da öncelikle sayfamızda yayınladık.

Ama bununla da kalmadık ve bu yazıları o dönemde yazdığımız *Özgür Politika* ve onun Türkiye'de çıkan *Gündem*'e yolladıksa da hiç birinde basılmadı. Sadece Gecekondu semtlerinde çalışan küçük bir sosyalist grup bunları alıp *Son Kavga* adlı dergisinde yayınladı. Ve çoğu kez olduğu gibi bu dergi de daha sonra çıkmaz oldu.

Bu yazıları sadece PKK ve organları görmezden gelmedi. Hem Türk sosyalistleri hem de PKK muhalifi Kürtler de görmezden geldi. Daha sonraki bir dönemde, bu yazıları Genellikle Kürtlerin müdavmi olduğu bir kaç tartışma forumuna astık ama bu yazılarda söylenenlere ilişkin bir tek ciddi değerlendirmeye rastlamadık. Sanki yokmuş gibi davranıldı. Çünkü söylenenler hiç kimsenin işine gelmiyor, yaratılmak istenen resimlerle uyuşmuyordu. Bunun için dikkatlerden uzak tutulması, susuşa getirilmesi gerekiyordu.

İşte Bu yazılar da elinizdeki derlemenin İkinci Bölümünü oluşturuyor ve “*Yeni Politikanın Analizi*” başlığını taşıyor.

Daha sonraki dönemde, Özellikle Özgür politika sayfalarında, gerek sonraki değişimleri, gerek yeni politikayı analiz eden bir çok yazılar yazdık. Bunlardan ilk konuyla en ilgili olanlarından küçük bir demet de Üçüncü Bölüm'ü oluşturuyor.

Kitaplar gerçek söyleyeceklerini dip notlarında söyler. İlk bölümdeki yazılar yazıldığında, o sıralarda çeşitli internet forum ve gruplarında bu yazılara ve o zamanki tavrıma ilişkin bir çok karşı çıkışlar ve eleştiriler oluyordu. Bu cevaplarda en alfabetik ama aynı zamanda bir çok en temel konuyu da sık sık açmak gerekiyordu. Ayrıca bu cevaplarda o günlerin ruh hali ve anlayışları çok daha otantik olarak yansıyor.

İşte o dönemde bu derleme çerçevesinde yapılmış tartışmalar içinden seçilmiş küçük bir demet yazı da Dördüncü Bölümü oluşturmakta.

Bakalım bu kez tepkilerde bir değişme olacak mı?

Demir Küçükaydın

11 Şubat 2005 Cuma

Birinci Bölüm: Günü Gününe

Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketinde Yeni Dönem ve Sorunları

Türk Devletinin Suriye'yi tehdidi ve baskılara dayanamayan Suriye'nin Abdullah Öcalan'ı başka ülkeye yollamak zorunda kalması ve Abdullah Öcalan'ın İtalya'ya gelmesi ile, Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin tarihinde bir dönem bitmiş ve yeni bir dönem başlamış oluyor. Bu yazıda bu dönemin sorunları ve kısmen de geçmiş dönemin dersleri ele alınmaya çalışılacaktır.

Amerika Birleşik Devletleri bir süreden beri Ortadoğu'daki konumunu daha da güçlendirmek için yeni düzenlemeler yapmaktadır. Bu yeni düzenlemelerin en önemli ayaklarından biri de İsrail ile Türkiye arasındaki sıkı ittifak ve askeri işbirliğidir. Türk egemen sınıfları, yetmişli ve seksenli yıllara damgasını vuran, Arap ülkelerinin geniş pazarını gözetken ve Arap devletleriyle ve Filistin davasıyla nispeten iyi ilişkileri korumaya yönelik tavrını bütünüyle terk etmiş ve karşı cepheye geçmiş bulunuyor. Elbet bu geçişi kolaylaştıran, örneğin Körfez savaşında bir çok Arap ülkesinin de aynı cephede yer alması; İsrail'in Filistin direnişiyle masaya oturması gibi gelişmelerdir. Ancak yine de böylesine açıktan bir karşı tavır, Türk egemen sınıfları için, kayıpları karşılayacak başka bir kazanç ile rasyonel olabilirdi. Bu da, çöken Sovyetlerin etki alanında ortaya çıkan Orta Asya ve Kafkas ülkeleri; ve kısmen de Balkan ülkeleridir. Amerika, bu çöküşten yararlanarak gerek geleneksel Rus ve de Avrupa etkisine karşı buralarda konumunu güçlendirmek için Türkiye'yi bu alanda desteklemektedir.

Amerika'nın bütün bu düzenlemeleri ve stratejik hamleleri yapmasına yol açan en önemli nedenlerden biri de Hazar ve Orta Asya'daki Petrol ve doğal gaz yataklarıdır öncelikle. Bu noktada Türk egemen sınıflarının ağzını sulandıran beklentiler ile Amerika'nın çıkarları çakışmakta ve böylece Türk dış ve iç politikası bütünüyle Amerika'nın yörüngesine girmiş bulunmaktadır.

Fakat Orta Doğu ve Kafkasların kesişme noktasında, yıllardır güçlü bir gerilla hareketi sürdüren ve oldukça plebiyen bir karakteri olan PKK bu yolların emniyeti bakımından ciddi bir sorun teşkil etmekteydi. Ancak bu sorun doğrudan doğruya Amerika'dan ziyade Türkiye için bir sorundu, Aksine, PKK hareketinin varlığı, Türk egemen

sınıflarının Amerika ve başkalarına karşı, dolaylı ve doğrudan etkileriyle, pazarlık ve şantaj gücünü azalttığı için, bir yanıyla olumlu bile sayılabilir.

Ancak son zamanlarda, bu konumda köklü bir değişiklik oldu. Amerika kesinlikle Irak'taki rejimi devirme yönünde bir kararlılık içine girdi. Kongreden rejimin yıkılması için tahsisat çıkarılmasıyla ilgili tasarılar hazırlanırken, planın bir parçası olarak, Barzani ve Talabani bir araya getirilip adeta kuzey Irak'ta otonom bir devletin temellerini atma ve Saddam'ı devirebilmek için bir köprü başını sağlamlaştırma projesine girildi.

Ne var ki, bu planın bir problemi vardı. Müttefik Türkiye, böyle bir girişimi kabul edemezdi. Yarı bağımsız ve PKK'nın cirit attığı bir Güney Kürdistan Türk Devleti için kabul edilir bir durum değildi. Bu ortağı yatıştırmak için ona bir garanti verilmesi gerekiyordu ki, Güney Kürdistan'a ilişkin projeyi kabul etsin. Bunun en sağlam yolu, PKK'nın Eğitim, yönetim ve Lojistik destek üssünü ortadan kaldırmak, askeri etkisini sınırlamak olabilirdi. Bunun yolu da, Su kartına karşı PKK'yı destekleyen Suriye'nin sıkıştırılarak bu desteği çekmesini sağlamak olabilirdi. Bu takdirde, Irak Planına Türkiye, ayrıca ona Güney Kürdistan'da daha etkili bir rol verilerek, kazanılabilirdi.

Amerika, Türk genel kurmayı aracılığıyla bu planı devreye soktu. Tıpkı, körfez savaşındaki gibi, İsrail görünüşte olayın dışında ama pratikte fiilen içindeydi. Suriye'yi elindeki Türkiye'nin tehditlerine karşı bu kozu terk etmeye zorlayan, sadece son yıllarda, dünyanın en güçlü ve tehlikeli savaş makinelerinden birine dönüşmüş ve belki de, asker sayısı ve askeri harcamaların nüfusa ve milli gelire oranı bakımından dünyanın en büyük bir kaç ordusundan birine dönüşmüş olan Türk ordusu değildi. Özellikle, Amerika ve İsrail'in baskısıydı.

Bu planın bir parçası olarak, önce Abdullah Öcalan'a karşı bir suikast hazırlandı. Suikast başarısızlığa uğrayınca söz konusu askeri manevralara ve planın ikinci kısmına geçildi. Abdullah Öcalan, büyük çaplı bir komplodan söz ederken yanılmamaktadır, kendisini Moskova üzerinden Roma'ya sığınmak zorunda bırakan gelişmelerin ardında, yukarıda sözü edilen düzenlemeler vardır.

Abdullah Öcalan, var olan Kürt liderleri içinde, gerek uzun vadeli vizyonları ve bu hedefleri gözden kaçırmamasıyla ama bunları aynı zamanda en geniş taktik esnekliklerle birleştirebilmesiyle en yetenekli politikacıdır. Öcalan da her ciddi politikacı gibi davranmakta, en küçük çelişkileri bile hesap ederek, bütün davranışlarını ve mesajlarını bunlara göre ayarlamaktadır. Derler ki, İsmet İnönü, her sabah, Amerika, İngiltere, Rusya, Fransa gibi büyük güçlerin, en önemli yayın organlarının yorumlarını okutur, konularını ona göre belirlermiş. Ecevit'in bile ilk başlarda, lisan bilgisiyle ona bu işi yaptığı söylenir. Abdullah Öcalan da, sürekli olarak, bütün büyük güçlerin ve düşmanının bütün tavırlarını olabildiğince dikkatli

izlemekte, bu yönelişi sağlayan karargah personelini sürekli yanında bulundurmaktadır. Bütün emperyalist ülkelerin önemli gazeteleri, yorumları, önemli demeçler vs. derhal çevrilip kendisine ulaşmaktadır. Abdullah Öcalan'ın demeçleri dikkatlice incelenirse, en küçük bir olanağı ve çatlağı değerlendirip o yönde mesajlar verdiği, davranışlar geliştirdiğı görülür.

Kürt Ulusal kurtuluş Hareketi için, Suriye'nin baskılara dayanamayıp, Öcalan'ı Suriye'den çıkmak zorunda bırakması ve PKK'ya her türlü desteğı kesmesi, bir bakıma Amerikan planının başarıyla uygulanması olduğı kadar, Kürt Gerilla Hareketi için de, önemli bir savaşın yitirilmesi ve bir dönemin bitmesi demektir. Bundan sonra, gerilla hareketi, güçlü bir lojistik desteğı yitirmiş olacağından, eskisi kadar etkili olarak varlığını sürdüremeyecektir. Esasında gerillanın destekçisi Kürt kitleleri epeydir, sürgünler ve Köy boşaltmalarıyla temizlenmiş bulunmaktadır. Gerilla, şehirlere göçmüş bu kitlenin desteğini günlük savaşı içinde doğrudan doğruya alabilme durumunda değildir. Gerillayı, olağanüstü kahramanlık, fedakarlık ve askeri tecrübe kadar, kesintisiz lojistik destek şimdiye kadar ki etkili pozisyonunu korumasını sağlıyordu. Bu değışikliğin, gerillada bir moral bozukluğu ve çöküşe yol açmayacağını farz etsek bile, gerilla varlığını sürdürebilir ama eskisi kadar etkili olamaz. O daha ziyade, varlığını sürdürerek bir moral kaynağı biçiminde işlev görebilir bundan sonra.

Bu yenilgi koşullarında, PKK liderinin önce Yunanistan ve Rusya'yı denedikten sonra, Roma'ya gelmesi, yapılabilecek en akıllıca hamleydi. Ve eğer orada kalmayı ve bir Politik mülteci olabilmeyi, gereğinde uluslar arası bir mahkemeye çıkma koşullarında bile, büyük bir başarı sayılabilir ve Türkiye'deki Kürt sorununun varlığını inkar eden, onu sadece dış mihrakların bir kışkırtması olarak gören güçler için bir anlamda yenilgi ve en azından Kürt sorununda ufak da olsa tavizler verilebileceğini düşünen güçler için güçlendirici bir rol oynar.

Abdullah Öcalan, Amerika ve Avrupa arasındaki çelişkileri iyi izlemekte ve Avrupa'ya çıkışı bu çelişkiden yararlanmaya dayanmaktadır. Şu an gelişmeler ortadadır. Taraflar güçlerini ortaya koymaktalar. Türkiye, Öcalan'ın Avrupa'da sığınma alması halinde, bunun kendisi için bir yenilgi olacağını bilinciyle, bütün varını yoğunu ortaya sürmektedir. Her yola baş vurmaktadır. Buna karşılık Kürt Hareketi ise, aman kızdırmayalım bekleyelim gibi bir tavır içindedir.

Avrupa elbette, Orta doğudaki Amerikan etkisine karşı, kendisi de bu yönde işbirliğine yönelik açık sinyaller veren, Kürdistan'ın en büyük ve Modern partisini elinin tersiyle atmak istemez, onu bir şekilde elinin altında bulundurmak isteyebilir. Ama bütün bunlar nihayet bir kayıp ve kazanç hesabı sorunudur. Türkiye'nin iptal edebileceğı siparişler, Avrupa'daki ülkelerde konsolosluklar ve faşist ve istihbarat örgütleri aracılığıyla artık Türk devletinin bir beşinci kolu halinde örgütlenmiş Türk kitleleri de

belli bir ağırlığa sahiptir bu kararların alınmasında. Ağırlıklara bu açıdan bakıldığında Kürt hareketi daha güçsüz bir konumdadır. Bunlara ek olarak, PKK'nın plebiyen niteliği, iç demokrasinin olmayışı, silahlı bir örgüt olması gibi özellikler de belli bakımlardan Kürt hareketi için Avrupalının seçimini olumsuz olarak etkileyebilecek faktörlerdir. Ancak, Amerikan burjuvazisinden daha tecrübeli Avrupa burjuvazisi şunu da bilir. PKK aslında bütün radikal ve Marksist söylemine rağmen tipik bir ulusal kurtuluş hareketidir. Bugünkü liderliği, olabilecek en esnek liderliklerden biridir. Kürt kitlelerinin uğradığı baskı ve yaşam koşulları değişmediğinden, bunun radikal isyanları da var olacaktır. Bir önderliğin otoritesinden yoksun bir radikalizm çok daha tehlikeli olabilir. O nedenle Öcalan'ın prestiji ve önderliği koruması uzun vadede Kürt ulusal hareketini en azından bir bütün olarak yönlendirebilmek ve kontrol altında tutabilmek için büyük öneme sahiptir. İşte Filistin'de Arafat'ın durumu, o artık savaşı taraflar arasında arabulucu rolündedir adeta. Ancak, Amerika'ya karşı stratejisinde Avrupa'nın uzun vadeli çıkarları onu PKK'yı destekleme zorunda bırakabilir.

Amerika için de, Avrupa'nın elinde rehin olarak bulunan bir Öcalan kabul edilemeyecek bir opsiyon değildir. Öcalan bir çok kereler, anti amerikancılık gibi bir kompleksi ya da hedefi olmadığı yolunda; haklı mücadelelerinin desteklenmesi halinde her türlü iş birliğini arzuladığına dair mesajlar vermiştir. Gerillanın desteği kesilmiş ve Öcalan Avrupa'ya sığınmıştır, Amerika açısından, kendi planları açısından, Türkiye'ye karşı yükümlülüğünü yerine getirmiştir. Gerisi Türkiye'nin işidir. Ayrıca, her şeyi bir ata oynamak daima yanlıştır. Risk payını azaltmak ve daima başka olanakların kapısını açık bırakmak gerekir. Bu nedenle de Amerika, bir yandan Türkiye'yi memnun etmek için PKK liderine karşı sert ifadeler kullanmakta, diğer yandan da, tamamen farklı telden çalan beyanlar da verdirmektedir. Bunlar da bir tür mesajlardır.

Özetle, tarafların hepsinin içinde, farklı çıkarlar ve uzun, kısa vadeli farklı hesaplar vardır. Her somut durumda ne olacağı, bu güçlerin mücadelesi sonunda ortaya çıkar. Bu nedenle, bu kritik anlarda, güçlerin ve ağırlıkların eşit olduğu momentlerde, küçük bir ağırlığın bile tayin edici etkisi olabilir. Terazinin kefelerinde eşit ağırlıklar varsa, birine koyulacak küçücük bir ağırlık bile, bütün dengeyi alt üst eder. Bu nedenle, Kürt ulusal hareketi, olayların hızlandığı bu günlerde varını yoğunu ortaya koymalı, iğne deliğinden ışık geçse ondan yararlanmalı, karıncanın bile değerini bilmelidir.

Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi bundan önce iki önemli aşamadan geçti. Birinci aşama 1984'de gerillanın başlamasından 1992'ye kadar sürer. Bu dönemde gerilla hareketinin yükselişi; şehirlerde ayaklanmalar, bunun politikada yansımaları Kürt ulusal uyanışının ifadesi olan bir hareketin milletvekillerinin Parlamento'ya girmesi; Türkiye'nin "Kürt Meselesi"nin varlığını zımnen kabul etmesiyle belli başlı çizgilerini alır. Hatta Türk egemen sınıfları arasında, bir kısım reformlarla sorunun çözümünü düşünen güçlü bir eğilim vardır. Bu dönemde, yükselen, ilerleyen taraf Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketidir, gerileyen taraf Türk devletidir. Kürt ulusal hareketi sürekli yeni mevziler kazanmaktadır, Türkiye'de ise egemen sınıflar bölünmüş durumdadır ve Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketine Türk kitleleri de bugüne nispetle olumlu bakmaktadırlar. Yine aynı dönemde Türkiye'de de Kitle hareketlerinin kısmi bir yükselişi yaşanmıştır bunların yarattığı nispi bir özgürleştirici hava da egemendir.

İkinci Dönem 1992'den günümüze kadar olan dönemdir. Genel kurmay ve Özel Savaş Aygıtı yavaş yavaş bütün inisiyatifi ele alır. Kürt Milletvekilleri hapse tıklılır; gazeteler bombalanır; önderler öldürülür, Kürt işadamları öldürülür. Bütün Türk Basını Genel Kurmayın askeri haline dönüştürülür; Kürtlerin yaşadığı bölgeler, gerillanın içinde yaşadığı denizi kurutmak için insansızlaştırılır. Binlerce Köy boşaltılır, Ormanlar yakılır, Milyonlarca insan şehirlere göç eder. Tedbirler sadece Kürtlere karşı da değildir. Kürt sorununda nispeten reformist bir çözümü düşünen ve öneren çevreler tasfiye edilir. Eşref Bitlis Öldürülür; Özal önce Cumhurbaşkanlığına kaçar, ama orada da temizlenir. Ailesi, bol bulunan yolsuzluk ve skandallar kullanılarak tasfiye edilir. Bütün bunlarda amaç yolsuzluklar değil, burjuvazinin bir kanadının programının susturulmasıdır. Ağzını açan kimi Türk burjuvaları ya öldürülür (Sabancı) ya da Helikopterlerine arıza yaptırılarak mesaj verilir ve canlarını kurtarmak için çareyi köşeye çekilmekte bulurlar (Cem Boyner).

Bu dönemde gerilla her şeye rağmen varlığını sürdürmeyi başarır. Kürt hareketi özellikle diplomatik alanda küçümsenmeyecek başarılar kazanır. Ne var ki, aynı etkiyi Türkiye'de şehirlere göçmüş Kürtleri örgütlemek ve harekete geçirmekte gösteremez. Ama her şeye rağmen dünyadaki, pleblere dayanan en güçlü gerilla hareketi olarak PKK varlığını sürdürür. Türklerin büyük bir bölümü Genel Kurmayın destekçisi haline dönüşür. Saldıran Taraf Türk devletidir ve en küçük bir reform çabasına bile tahammül edilememektedir. "Kürt Meselesi"nin zımnı tanınışı bile ortadan kalkmıştır

Olaylara şöyle geniş bir tarihsel perspektifle bakıldığında şu gözlemlenir. 1990'ların başında, "Kürt Sorunu" "barışçıl bir çözüme" daha yakındır. Türk burjuvazisinin önemli bir kesimi, "Bask tipi çözüm"den yanadır; ve aslında Kürtlerin de önemli bir kısmı buna eğilimlidir. 1990'ların başından itibaren bu gidiş birden bire durmuş ve geriye gidiş başlamıştır. Bu geriye gidişte, elbette, Kürt Sorununda reformlar öneren kanadın bile, tarihsel miyoplukla, gerillayı bir terör ya da asayiş vakası olarak ele

alması ve onu ezmek için sonradan kendisini de tasfiye edecek bir özel savaş aygıtı yaratmasının bir etkisi, hem de büyük bir etkisi vardır ama; daha önemli etki, muhtemelen, uluslar arası alandaki büyük değişikliklerdir.

1990'ların başında çok önemli iki olay vardır. Birisi Doğu Avrupa'nın çökmesi. Bu rejimlerin ezilenlerle hiç bir ilişkisi olmamasına rağmen, bir karşı kutup olarak ezilenlerin hareketlerine daha geniş bir hareket ve manevra alanı sağlamaları ve nihayet yanlış anlamalar ve illüzyonların (yani ezilenlerin önemli bir bölümü için bunlar öyle olmamalarına rağmen farklı bir anlama sahiptiler) moral sonuçları itibariyle ezilenlerin hareketlerinde gerilemeye neden olması; diğeri de Amerika'nın askeri alanda Dünyanın tek süper gücü olarak ortaya çıkması ve bunun ilk uygulaması Körfez Savaşı'dır.

Her ikisi de, ezilenlerin hareketleri için son derece olumsuz koşullar ve gericiliğin güçlenmesi demek olmuştur. Belki başka dünya koşullarıyla senkronize olabilecek bir Kürt Ulusal Mücadelesi bambaşka bir sonuç verebilirdi. Belki 1990'ların ortalarına doğru, bir barış, belli bir "çözüm" söz konusu olabilirdi. Yani Özal'ın Planı gerçekleşebilirdi. Bu takdirde Türkiye, İspanya benzeri bir ülke olarak belki şimdi Avrupa'nın üyesi; siyasi ve iktisadi etkisiyle orta doğuda bir dev olarak ortaya çıkardı.

Ne var ki bu gerçekleşmedi. Özel Savaş aygıtı, kesinlikle bütün muhalefeti bastırdı, eroin ticaretinden sağladığı paralarla hem savaşın bir kısmını finanse etti hem ekonomiye belli bir büyüme de sağladı ve bütün Türk ulusunu adeta kendi zafer arabasına bağladı ve Türkler artık tam bir çürüme içinde bulunuyorlar. Belki 1930'ların Almanya'sı böyleydi.

Susurluk ve sonrasındaki gelişmeler, en azından özel savaş aygıtı ile ordu arasında belli bir gerilimin yansımalarını ifade ediyordu, ancak sonuçta özel savaş aygıtı henüz zerrece bir zayıflama göstermiş değil. Kürt Ulusal Hareketi'nin önemli bir başarısı olmadıkça da, bugünkü çizginin değişmesi beklenemez.

Kürt hareketinin bu başarıyı sağlaması halinde karşılaşacağı güçlülere ise başka bir yazıda değinelim.

*

Kürt burjuvazisininin tavrı. Bunların önemli bir bölümü bu günkü durumu fırsat bilip, kendilerinin tanınacağı günü bekliyorlar. Bu salaklar, dağdaki gerillalar ve PKK'nın örgütlü gücü olmazsa peş paralık değerleri olamayacağını göremeyecek kadar kendine güvenden yoksun, kişiliksizdir. Burjuvazininin bir kısmı ise PKK ile işbirliğine yönelmekten başka çare bulamamıştır.

*

Türkiyede ise hemen hemen hiç bir muhalefet kalmamış görünüyor. Tek kalan muhalefet de kendini şöyle ifade ediyor. Hani Kissinger'in dediği gibi isyan varsa sakın reform yapmayın. İşte şimdi gerilla bitti, hadi reformları yapın artık. Tabii bu gibi aptallıklara kimse değer veremeyecektir. Ancak Kürt hareketinin başarılarıdır ki, Kürt meselesi yönündü reformistleri güçlendirir.

Böyle bir durumda artık hiç bir muhalefet kalmamış bulunmaktadır. Kürt azınlığın partisi olan HADEP haricinde, Türkiye'de Kürt sorununun çözümünü programlaştırmış ve bir programa sahip hiç bir parti yoktur. Bu durumda burjuvazinin fraksiyonları arasındaki çelişki, Kürdistan'da savaşın iki biçimi arasındaki çelişkiye dönüşmüş bulunmaktadır. Bir yanda, normal ordu, diğer yanda özel savaşın her türlü kontrolden çıkmış ordusu. Bu çelişkidir ki, susurluk ve sonrasındaki çatışmalara yol açmıştır. Bir bakıma, Kürdistan'da bir parça politik tavizler içeren çözümden yana olanlar ile var olan politikanın devamından yana olan güçler arasındaki savaştır bu. Ölümlerden ölüm beğenmek gibi. Ne var ki, bu çelişki bile önemli imkanlar sunar.

10.12.1998

17:30

Öcalan'a Siyasi Sığınma

Türkiye'nin Suriye'yi tehdidi ve Öcalan'ın Suriye'yi terk etmek zorunda kalmasıyla Kürt hareketi yeni bir aşamaya girmiş bulunuyor. Şunu açıkça koymak gerekiyor. Kürt hareketi, özel savaş aygıtını tecrit edememiş, aksine kendisi zayıf bir duruma düşmüştür. Bugün dünyadaki tek ciddi silahlı Pleb hareketi yok olmanın eşiğindedir.

Abdullah Öcalan'ın Avrupa'ya gelebilmiş olması, yenilgi içinde yapılabilecek en doğru hamleydi. Böylece Kürt hareketi politik gündemin merkezine oturmuş, en büyük silahlı hareket, basit bir kriminal vaka durumuna düşmekten kurtulmuştu. Ancak tehlike henüz geçmiş değil. İşin ilginç rehavet sürerse, her zamankinden daha büyük.

Öyle görülüyor ki, Avrupa Öcalan'ı Libya, Sudan, Kuzey Kore gibi ülkelere birine yollamaya hazırlanıyor. Bu Kürt Ulusal Hareketi için çok ağır bir darbe olur. Kürt Ulusal Hareketi, varını yoğunu ortaya koyup buna engel olmalıdır. Rehaveti derhal bırakmalı, bu Avrupalılara güvenmemeyi, sapanından bir an için bile olsun taşı eksik etmemeyi öğrenmelidir.

Sıradan bir insan olarak, bizim buradan bir öneride bulunmamız saçma olabilir. Ne olursa olsun, durum bize şunu söylemeyi gerektiriyor. Kürt Ulusal Hareketi önderinin

bir kriminal gibi, adı teröriste çıkmış, zaten her biri bir diktatörlükle yönetilen ülkelerden birine postalanmasına müsaade etmemelidir. Bunun için şimdiden dışlerini göstermelidir. Rehaveti derhal bırakıp, Öcalan'ın ilk İtalya'ya indiği günlerdeki gibi, bütün yolları ve olanakları kullanmalı; böyle bir şey yaptığı takdirde, Avrupalıya başına çok daha büyük bela saracağını göstermelidir. Avrupa'lı ancak astarı yüzünden pahalıya geleceğini anladığı takdirde geriye adım atar. Almanya örnektir.

Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin önderi de, kendisine sıradan bir kriminal gibi davranılmasını kabul etmemeli, bir politikacı olarak davranma basireti göstermeli; açıkça başka bir ülkeye gönderilmeyi kabul etmeyeceğini ifade etmeli ve böyle bir olasılığa karşı, politik iltica hakkı tanınmıncaya kadar şimdiden ölüm orucuna yatmalı; ulusal harekete destek ve örnek olmalıdır.

Ancak bu takdirde Öcalan'ın Avrupa'da kalması mümkün olabilir. Bu ise, yenilgide bir zafer, Özel savaş aygıtının ise yenilgisi demektir. Böyle bir zafer, Kürdistan'da barış isteyen, belli reformlar isteyen güçleri cesaretlendirir, başka rüzgarlar esmeye başlar.

Abdullah Öcalan'a siyasi sığınma hakkı: günün en acil politik görevidir. Bütün güçler bunun için seferber edilmelidir. Hemen şimdi.

Kürt Hareketinde, Avrupa'nın demokratiğine ya da Roma'nın büyüklüğüne ilişkin hayaller şu an en büyük düşmandır. Aman Avrupalıları kızdırmayalım, uslu çocuk olalım şimdilik, tavrı derhal bırakılmalıdır.

Ezen Ulustan bir insan olarak bunları söylemek belki bana düşmez, ama Kürt ulusunun haklı mücadelesinin tavizsiz bir destekçisi olarak, bu kritik durumda bu satırları yazmadan edemedim.

Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketinin Önderi Düşmanın Elinde Esir

Bugün Orta Doğu'daki en büyük ve radikal; Kürt ulusunun ezilenlerine dayanan silahlı hareketin lideri, Abdullah Öcalan; CIA, MOSSAD, MIT'in yani Amerika, İsrail ve Türkiye'nin ortaklaşa yürüttükleri operasyon sonucu düşmanın eline esir düşmüş bulunuyor.

Daha önce olası olumsuz gelişmeleri düşünerek Kürtlere yönelik bir çağrı yazmıştım "Öcalan'a Siyasi Sığınma Hakkı" diye. Öcalan henüz İtalya'da iken ve bekliyorken. O sıralar Kürtlerin arasında Avrupa hakkında yalan yanlış hayaller yayanların sesi çok çıkıyordu.

Bu yazıya iki yankı gelmişti. Biri Özcan Soysal'dan. Aşağı yukarı, Avrupa demokrasisine güven öneriyordu. Bir de Kürt bir arkadaş, Hüseyin, yankı göstermişti. Hassasiyeti anladığını ama ortada korkacak bir şey olmadığını ima ediyordu.

Ne yazık ki, şimdi olaylar o çağrıda ki hassasiyetin ne kadar haklı, hatta yetersiz olduğunu gösteriyor. Ben o çağrıyı yaparken, Abdullah Öcalan'ın Türk devletinin eline düşebileceğini aklımdan bile geçirmiyordum. Kötü olasılık olarak gördüğüm, Öcalan'ın Libya, Kore, Güney Afrika gibi bir ülkede tecrit olması durumuydu.

Öcalan'ın başına gelenler şunları tekrar gösteriyor:

1) Eskiden, ezilenlerin hareketleri, egemenler arasındaki çelişkilerden yararlanarak, kendilerine daima küçük de olsa soluk alacak, sığınacak alanlar bulabiliyordu. Bugünkü dünyada bu durum aşağı yukarı olanaksız. ABD'nin yok etmeye karar vermesi halinde, bir tek kişi bile yer yüzünde sığınacak bir yer bulamaz. Yeryüzü, ABD'nin total kontrolü altındadır.

2) Avrupa ülkeleri, ABD ile olan çelişkilerine rağmen, bir zamanlar Sovyetler'in gördüğü fonksiyon kadar olsun bir karşı kutup oluşturma gücü gösterememektedirler. Öcalan'ı resmen ABD'ye teslim ettiler. Öcalan, ABD'nin Ortadoğu'daki yeni düzenlemesine karşı belki ellerindeki etkili olabilecek tek kozdu. Öcalan da bunu gördüğü için, son ana kadar bu noktaya vurgu yaptı.

3) Öcalan, Amerika'nın Irak'taki yeni düzenleme planını Türkiye'nin desteklemesine karşılık, ABD'nin Türkiye'ye verdiği ücrettir. Şimdi, Güney Kürdistan'da Türkiye'nin denetimi altında, Irak'ın parçalanması planının bir parçası olarak, bir Kürt özerk bölgesi kurulacaktır. Bu bölge, Türkiye'nin etkinlik alanı altında kalacaktır.

*

Bundan sonraki mücadeleler için, bu mücadelenin ve yenilginin derslerini çıkarmak önümüzde bir görev olarak duruyor.

Bu derslerin neler olabileceği üzerine bir tartışma yararlı olabilir.

Bu yazıya ek olarak. Öcalan'ın Odysseus'u boyunca yazdığım bir kaç yazıyı da ilişikte asıyorum. Tartışmalara bir başlangıç olabilir diye.

16 Şubat 1999 Salı

16:28

Total Kontrol

Körfez Savaşı sırasında, daha savaş olurken, batılı ülkelerde sosyologlar, bilim adamları bu savaşın ayırt edici nitelikleri üzerine akıl yürütüyorlar, genellemelere varıyorlardı. Örneğin bu savaşta Medyanın korkunç rolü ve savaş tekniğindeki gelişmelerin hedef ve hedefleyen arasındaki ilişkiyi sanal bir oyuna dönüştürmesi, "Körfez savaşı olmadı" biçiminde formüle edilmişti. Ya da, Noam Chomsky, Körfez Savaşı'nın yeryüzünde ilk defa "bir "ırklar" savaşı" olduğunu yazmıştı: "bir insanın rengine bakarak, hangi tarafta yer aldığını tahmin edebilirsiniz" diyordu.

Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi ve bu hareketin en önemli önderi Abdullah Öcalan'ın kaçırılması ise, sosyolojik, politik, stratejik ve taktik bakımlardan bir çok yeni ve ayırt edici nitelikte yüklü olmasına rağmen hiç bir ilgi çekmiyor. Henüz bir tek genelleme çabası görülmedi.

Bu ayırt edici nitelikler üzerine biraz durmanın zamanıdır. Önce sosyolojik olandan başlanabilir.

Abdullah Öcalan'ın kaçırılması elbette Türkiye'nin yansıtmaya çalıştığının aksine Türk istihbaratının veya özel timlerinin bir başarısı değil. Onlar "armut piş ağzıma düş" sözündeki gibi, Nairobi hava alanının bir kenarında uçak içinde bekliyorlardı. Öcalan'ı uçağın kapısına kadar getirip teslim eden Kenya polisi oldu. O Kenya polis timi ise tamamen veya kısmen CIA ajanlarıydı büyük olasılıkla. Daha sonra Ecevit bile başka devletlerin yardımını itiraf etmek zorunda kaldı. Amerikan resmi makamları da "diplomatik kanalların ve istihbarat kaynaklarının koordineli çalışmasıyla" yardım edildiğini resmen doğruladı.

Bu kaçırma olayı şunu göstermiş bulunuyor: yeryüzü Amerika Birleşik Devletlerinin total kontrolü altındadır. Bu ezen ve ezilenlerin savaşı bakımından son derece önemli bir nitelik değişikliğinin ifadesidir.

Devletlerin total kontrol mekanizmaları hakkında yıllardır yazılıp çiziliyordu. Ancak bu daima biraz bilim kurgu romanlarına ait bir fantezi olarak görülüyordu. Kaldı ki, bu uyarılarda hep tek tek devletlerin kendi yurttaşları üzerindeki total kontrol mekanizmaları söz konusu ediliyordu.

Öcalan olayı ise, bu kontrolün geleceğe ilişkin bir tehlike değil, bir gerçeklik olduğunu ve yeryüzü ölçeğinde geçerli olduğunu gösteriyor. Yakından bakılınca bu iki özelliğin de bir bütün olduğu görülüyor.

ABD, Almanya, Fransa, İngiltere, Japonya gibi teknik bakımdan son derece ileri ve zengin ülkeler dışındakilerin çoğu için en azından ülke içinde kontrol hala yakın veya uzak gelecekte gerçekleşebilecek bir durumdur. ABD dışındaki zengin ülkeler için ise, kendi sınırları ya da etki alanları için gerçekleşmiş bir durum kabul edilebilir. Ama

yeryüzü söz konusu olduğunda, ABD'nin kontrolü uzak ya da yakın bir geleceğin sorunu değil, artık bir gerçek. Böylece tek tek ülkeler bakımından hala geleceğe ilişkin bir sorun gibi duran total kontrol, ABD'nin teknik ve zenginlik üstünlüğü nedeniyle, bütün yeryüzünde gerçekleşmiş bulunuyor.

Ama bu total kontrolü sağlayan, sadece teknikteki devrim niteliğindeki gelişmeler değil, yeryüzü ölçüsündeki politik değişiklikler. Yani bugün yeryüzünde ABD'nin bastırması durumunda, ona karşı bir ağırlık oluşturabilecek bir gücün yokluğudur. Örneğin, Sovyetler gibi karşı bir gücün bulunması koşullarında, kontrol olsa bile, bu kontrol operasyonel bir anlam ifade etmeyebilirdi. Belli alanlar, haber alma bakımından değil ama, eylem bakımından Amerikanın kontrolü dışında kalabilirdi. Ve örneğin Abdullah Öcalan, böylesine kolaylıkla, Türk devletinin eline esir düşmeyebilirdi. Bu düşmenin tek koşulu, dengeyi oluşturan her iki gücün anlaşmalarıydı. Bu da rekabet koşullarında çok istisnai durumlarda söz konusu olabilirdi.

Kürt Ulusal Hareketi, geç gelmenin faziletlerinden yararlanamıyor ama geç kalmanın reziletleri içinde bunalıyor. Bunun en son ortaya çıkışı da Öcalan'ın yakalanmasında görülüyor. Öcalan'ın yakalanması, Kürt Ulusal kurtuluş hareketinin soluk almak için dayanabileceği uluslar arası bir denge unsuru olmadığını gösteriyor. Bütün ulusal kurtuluş savaşları, daima bir şekilde güçlü yardım alacak bir cephe gerisine bir dünya gücü olarak sahipti. Bu fonksiyonu esas olarak Sovyetler görüyordu.

Bugünkü dünyada, bu durum geçerli değildir ve bu, Öcalan'ın yakalanmasında görüldüğü gibi Kürt Ulusal Hareketine yeni zorluklar getirmektedir. Hareketler yeryüzü ölçeğinde stratejik bir öneme sahip olmadığı sürece, kısmen büyük güçlerin çelişkilerinden, kısmen de, özünde bu çelişkilerin büyük ölçüde yansıması olan yerel güçlerin yararlanabilmektedir. Ancak, dünya ölçüsündeki düzenlemeler söz konusu olduğunda, hiç bir güç Amerika'ya direnememekte ve olanakları kısmak zorunda kalmaktadır.

Örneğin uzunca bir süre, Avrupa, Amerika'nın orta doğuda Türkiye ve İsrail aracılığıyla artan etkinliğine karşı, kısmen kendi ülkesindeki faaliyetlere karşı aşırı baskı yöntemleri kullanmayarak, kısmen İran aracılığıyla, ABD'nin etkisine karşı İran'a daha esnek davranarak belirli bir direniş gösteriyordu. Bu direnişin ancak dolaylı ve doğrudan hayati ve stratejik planlarla ilgisi olmadığı sürece geçerli olabileceği son Öcalan olayında ortaya çıkmış bulunuyor.

Aslında Bosna'da daha önce ana hatları belirlemiş olan durum Abdullah Öcalan'ın kaçırılışında iyice netlik kazanmış bulunuyor. Avrupa, bütün kültürel ve iktisadi gücüne rağmen, ABD karşısında alternatif bir kutup oluşturmaktan uzaktır. Askeri ve

teknik bakımdan uzak olduğu gibi, içindeki çelişkiler nedeniyle ortak bir irade eksikliği nedeniyle de uzaktır. Avrupa, ABD'ye ancak dolaylı biçimlerde direnebilmektedir.

Abdullah Öcalan Avrupa'ya geldiğinde, Avrupa ülkeleri, Öcalan'ın Türkiye'ye verilmeyeceğini ifade ediyorlardı; hatta Türkiye'yi de sanık sandalyesine oturtacak formülleri Joschka Fischer'in ağzından ifade etmiş bulunuyorlardı. Keza Öcalan'ın İtalya'ya gelişi; İtalya'nın başlangıçtaki davetkar tutumu, ki bu tutum kendi başına İtalya'nın değildi, Avrupa topluluğu adına yapıyordu İtalya bunu, Avrupa Topluluğunun Orta Doğu'daki Amerikan planına ve etkisine karşı bir denge unsuru olarak, Kürt kartını elinde tutacağı yönünde mesajlar içeriyordu.

Uluslar arası dengeleri iyi izleyen Öcalan da, gerek İtalya'ya gelerek, gerek geldikten sonra verdiği mesajlarla, Avrupa'ya kendisinin böyle bir uzlaşmaya hazır olduğu; kendisinden çekinmelerine gerek olmadığını söylüyordu. Askerlere ve faşistlere dayanan Amerika'nın askeri bakımdan güçlü ayağı Türkiye'ye karşılık; Asker ve Faşistlerin etkisinin sınırlandırıldığı; Kürtlerin kısmen kültürel ve idari düzeyde otonomilerinin olduğu; gücünü silahlardan değil; kısmen demokratik çekiciliğinden ve ekonomik gücünden alan; Avrupa'nın Orta Doğu'daki ayağı ve uzantısı olacak; dolayısıyla Orta Doğuda Avrupa etkisini güçlendirecek bir Türkiye önermiştir sürekli Öcalan Avrupa'ya. Avrupa da bir şekilde buna eğilimli olduğunun mesajlarını veriyordu. Ama sürekli karın ağırı da vardı. Bunların birincisi: PKK'nın bir yoksullar hareketi olmasıydı. İkincisi, öyle bir Türkiye'nin hem Avrupa kapısında tutulup dışlanması hem de o bölgede bir Avrupa uç beyi olması arasındaki çelişki.

Ancak bir süre sonra hava birden bire değişmeye başladı. Alman Polisi PKK'nın kontrolündeki derneklere peş peşe baskınlar yapmaya başladı. Öcalan'a ilişkin haberlerin ve yorumların yerini birden bire bir sessizlik almaya başladı. Kimse Uluslararası mahkemeden söz etmez oldu. Amerika'ya giriş yasağı olan D'alema Amerika'ya davet edildi ve dönüşünden sonra birden sertleşti. Daha sonraki gelişmeler, hiç bir Avrupa ülkesinin Öcalan'a giriş izni vermemesi ve İtalya'nın onu sınırları dışına püskürtmesi, bütün bunlar, Amerika'nın Avrupa'ya çok büyük bir baskı uyguladığını, ama Avrupa'nın da bu baskıya pek direnemediğini veya direnmediğini gösteriyor.

Rusya ise, zaten berbat durumu nedeniyle, Duma kararına rağmen bile direnemediğini göstermişti. Avrupa'da kalabilmenin tek olanağı Türkiye ile çelişkisi nedeniyle, PKK'ya destek sunan Yunanistan'dı. Ancak Avrupa tarafından yalnız bırakılmış bir Yunanistan'ın Amerika'nın baskı ve Türkiye'nin tehditlerine fazla direnemesi beklenemezdi. Beyaz Saray'dan Yunan başbakanına edilen telefonlarla Girit adasına füze yerleştirme izni karşılığında, Öcalan'ın teslim edilmesi; Öcalan daha

Yunanistan'da iken belirlenmişti muhtemelen. Bundan sonrası sadece Yunanistan'ın Apo'yu teslim edişteki rolünün gizlenmesine yönelik düzenlemeler.

Böylece en basit devletler arası ilişkide geçerli kuralın, sığınanı, eğer can güvenliği tehlikede olan bir politik liderse, iade etmeme ilkesi; bu teamül, bir devletin adeta "şerefiyle" ilgili bir kural, artık geçerliliğini yitirmiş bulunuyor. Sadece Yunanistan'ın Öcalan'ı utanmazca teslim etmesi, ölüme göndermesi ve Kürt ulusunun mücadelesini satması değil; hiç bir ülkenin ne resmi ne de gayri resmi olarak basında bu konuda hiç bir protesto ve eleştiride bulunmaması bütün ülkelerin bir suç ortaklığı içinde bulunduğunu gösteriyor.

Tarihte bu olayın bir benzeri yoktur. Böylesine güçlü bir hareketin liderinin, yeryüzünde sığınabileceği bir ülke bile bulamaması ve resmen kaçırılarak kendisini yok etmek üzere arayan ülkeye tesliminin Tarihte bir benzeri bulunmamaktadır. Bu olay sadece biricik olmakla kalmayacak, muhtemelen bundan sonrası için ilk olacaktır.

Bu nitelik değişikliği, ezilenlerin mücadelesi bakımından yeni sorunları gündeme getirmektedir. Bu mücadele, ABD veya genel olarak kapitalizm için bir tehlike boyutu taşıdığı andan itibaren, arkasını dayayabileceği ya da manevra alanı sağlayıp zaman kazanabileceği bir denge olmaması nedeniyle, bir anda bütün dünyanın devletlerinin saldırısı altında kalacak demektir. Böyle bir saldırıya nasıl karşı koyulabileceği ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Ancak, kaçırılma olayı sonrasındaki gelişmeler belli bir ip ucu da veriyor gibidir. Yer yüzündeki bütün Kürtler, ister PKK taraftarı, ister ona karşı olsun, Öcalan'a yapılan aşağılama ve komployu kendilerine karşı yapılmış kabul ettiler ve kendiliğinden bir ortak irade gösterip, bütün dünyada bu durumu protesto ettiler.

Kürtler en büyük yenilgiyi yaşadıkları gün aslında en büyük zaferlerinden birini elde ettiler. İlk kez Yeryüzündeki bütün Kürtler, ortak bir Hedef ve bayrak altında birleşmiş oldular. Türk bayraklarının önünde elleri ve gözleri bağlı Öcalan, Kürt ulusunun ezilişini sembolize eden bu resim, Kürt Ulusunun Yeryüzü ölçüsündeki direnişinin bayrağı oldu. Uzun vadede, Türk Devleti en büyük zaferini kutladığını düşündüğü an kendini en büyük yenilgiye mahkum etti.

Bu kendiliğinden gelişen direniş şunu göstermektedir. Ezilenler gelecek mücadelelerinde, tıpkı düzenli ve güçlü bir orduya karşı nasıl ancak Gerilla savaşıyla bir direniş başlatılabilir ve güç toplanabilirse, benzer şekilde, örgütlülüğünü esas olarak hedefin ortaklığından ve doğru kavranışından alan bir uyum ve koordinasyon ile bir direniş noktası oluşturabilirler. Ama bu, yani amacın ortaklığı ve doğru kavranışı, teorinin önemini artırır ve bununla da kalmaz, global bir teorik kavrayış gerektirir. Bütün ezilenlerin mücadelelerinin bir kanala akması, her yerdeki ayrı, her

ezilenini ayrı mücadelesinin, bir ortak hedef etrafında birleşmesi ve uyumu, ortak bir program ve strateji; bu da ortak bir teorik baz gerektirir.

İnsanlığın bugün, taktik esneklikle; örgütsel biçimlerin çeşitliliğiyle; ortak bir program ve stratejiyi birleştirmeye ve bunun için de; teorik genelleme ruhuna hiç bir zaman olmadığı kadar büyük ihtiyacı vardır.

Ama bugün, ezilenlerin yitirdiği ve unuttuğu da tam bu teorik genelleme yeteneğidir. Hatta genellenenin kendisi, bir yanılısama ürünü olduğu kadar, egemenlerin ideolojik hegemonyasının da bir parçası olarak "totalitarizme" yol açacağı gerekçesiyle ret edilmektedir.

Demir Küçükaydın

09 Mart 1999 Salı

15:39

Türk Solu ve Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi

Eğer Türk Solu diye bir şey kaldıysa, bu kalanların Kürt hareketi karşısında tavırlarına baktığımızda iki kalın çizgi görebiliriz.

Bir yanda Murat Belge'den ÖDP'ye kadar, daha şehirli, daha orta sınıf; genellikle TKP ve Dev-Yol gibi geleneklerden gelenlerin ifade ettiği bir çizgi var. Bu çizgi Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketini varolan bir gerçeklik olarak desteklemeyi reddediyor ve onun karşısındaki tarafsız ve aslında Türk Devletinin işine yarayan konumunu, "Biz milliyetçiliğin her türlüsüne karşıyız" ya da "PKK da Genel Kurmay da anti-demokratik baskıcıdır bu ikisinden birini seçme durumunda olamayız" gibi gerekçelerle ifade ediyor.

Bir de, Kürt Ulusal Hareketini destekleyen Türk Solu var. Bu sol genellikle 1974 sonrasının diğer radikal akımlarının geleneğinden geliyor. Yalçın Küçük'ten, Sol örgütlerin birliğine kadar bir yelpazeyi kapsıyor. Bu hareket ve kişilerin Kürt Ulusal Hareketini ya da bunun somut ifadesi olan PKK'yı desteklemesi ise, PKK'nın ve onun mücadelesinin sosyalist olduğu; muhtemelen bir Türkiye ya Orta Doğu devrimine yol açacağı gibi gerekçelere dayanıyor.

Birinci Tavrı, yani tarafsız taraflıların tavrı, PKK'nın ve Kürtlerin mücadelesinin ezilenlerin mücadelesi, dolayısıyla temelde haklı olduğu konusunda susmakla kalmıyor ama aynı zamanda; Kürt Ulusal kurtuluş Hareketi içinde, neyi ve hangi eğilimleri yansıttığı gibi bir soruyu sormaktan da kaçıyor.

İkinci Tavrı ise, PKK'nın demokratik olmayan nitelikleri ve Milliyetçi karakteri konusunda benzer bir körlük ve suskunluk içinde bulunuyor.

Bu iki zıt gibi görünen tavrı, aslında birbirini tanımlamaktadır ve aynı ortak varsayımları paylaşmaktadırlar. Ortak varsayımları paylaştıkları, onların farklı dönemlerin egemen söylemleriyle sorunu ele almaları yüzünden görülememektedir.

Bununla demek istediğimiz şudur. Murat Belge veya ÖDP gibilerinin problematikleri seksenli ve doksanlı yılların ideolojik iklimiyle belirlenmiştir. Bu problematikler arasında, anti-emperyalizm, enternasyonalizm gibi sözcükler bulunmamaktadır. Hakim kavramlar: sivil toplum, demokrasi (bununla anlaşılan genellikle organizasyon içi demokrasidir), çok kültürlülük vs. türünden kavramlardır.

PKK'yı destekleyen Türk solunun problematikleri yetmişli ve altmışlı yılların ideolojik iklimini yansıtmakta ve daha ziyade Demokratlık (demokrasi değil), anti-emperyalizm ve enternasyonalizm gibi kavramlara dayanmaktadır. Bunların sözlüklerinde ise, sivil toplum, demokrasi ve çok kültürlülük gibi kavramların pek bir önemi yoktur.

Bu ideolojik iklim farklılıkları, tavrıların ardındaki özdeki özdeşliği görmeyi engellemektedir. Vurguların farklılığı, gerçek ayrımın vurgularda olduğu gibi bir görünüme yol açmaktadır.

Ama her iki tavrı da önem verdiği kriterler ve tavrını belirleyen varsayımlar bakımından ele aldığımızda bu ortaklık daha iyi görülür.

PKK'ya karşı çıkanlar, gizli olarak şu varsayıma dayandırmaktadırlar çıkarsamalarını ve dolayısıyla tavrılarını: Bir hareket demokratik değilse desteklenmemelidir. Burada olumsuzluk, anti-demokratiklidir. Destekleyenlerin gerekçelerinden hareketle baktığımızda ise, onların da gizli olarak şöyle bir varsayıma dayandıkları görülür. Bir ulusal Kurtuluş hareketi milliyetçi ise, ya da anti-emperyalist veya sosyalist değil ise desteklenmemelidir.

Her iki tavrıda ortak olan, önem verilen kavram bakımından olumluluk atfedilenin o harekette bulunup bulunmamasıdır. Ama bu olumluluk atfedilen kavramlar ise, o toplumsal hareketin yapısına değil, ideolojisine ilişkin kavramlardır. Yani, gerek, demokratlık, gerek anti-emperyalistlik, gerek enternasyonalistlik, gerek örgüt içi demokrasi vs., bunların hepsi bir hareketi, toplumsal konumundan hareketle değil, ideolojisiyle tanımlamakta ve tavrını ona göre belirlemektedir.

Her ikisinde de, toplumsal bir hareketi, onun nesnel konumundan hareketle değil, o harekete damgasını vuran ideolojisinden dolayı belirleme söz konusudur. Bu anlamda, bütün Marksist söylemlerine rağmen, Tarihsel Maddeciliği ret ederler, onu tekrar kafa üstü dikerler, Hegelyan yaparlar.

Tarihsel Maddecilik, düşünceyi varlık belirler der, varlığı düşünce değil. Ancak, yukarıda ifade edilen Türk Solunun kavrayışlarında, Kürt ulusal Kurtuluş Hareketinin varlığı, niteliği, onun düşüncesine göre belirlenmektedir, o hareketin dayandığı toplumsal gücün Tarih ve Toplum içindeki nesnel konumuna göre değil.

Bu metodolojik yanlışın kökleri, küçük burjuvazinin sosyalizm anlayışında gizlidir ve özellikle Türk solunda çok güçlüdür. Bir kaç örnekle bu kökleri açıklamayı deneyelim.

Bir zamanlar, Sovyetlerin niteliği üzerine bir tartışma yürümüştü Türk Solu arasında, bütün bu tartışma da aynı Kürt sorununda olduğu gibi, idealist kavramlarla yapılıyordu. Bir partinin çizgisinin o ülkenin ya da toplumun sosyo - ekonomik yapısını belirlediği gibi bir anlayış egemendi.

Hata bu mantıksal saçmalıklara kadar varıyordu. Örneğin Sovyetler birliği ve benzerleri için "Revizyonist Ülkeler" gibi bir kavram kullanıyordu THKP-C geleneğinden gelen hareketler. Revizyonist ülke kavramı. Mantıksal olarak saçma bir kavramdır. Revizyonizm bir sosyo ekonomik formasyonu ya da bir devlet biçimini tanımlayan bir kavram değildir. Bir Görüş, bir anlayış, bir ideoloji revizyonist olabilir ama bir ülkenin ya da toplumun sosyo ekonomik formasyonu ya da devlet biçimi revizyonist olamaz.

Sovyetlere o tartışmalar içinde, kapitalist, sosyalist, ya da bürokratik olarak yozlaşmış geçiş toplumu gibi tanımlamalar yaptığınızda, tanımınız yanlış olabilir ama bu yanlışlık olguya ilişkin bir yanlışlıktır; mantıksal kategoriler bakımından bir yanlışlık yoktur ortada. Yani iki kere iki beş eder gibisinden bir yanlışlıktır bu. Ama Sovyetlere Revizyonist dediğinizde, bu mantıksal kategori olarak yanlıştır. Örneğin iki kere iki duvar eder gibi bir yanlışlıktır. Cesur Masa, Kırmızı Ahlak gibi saçma bir kavram yaratmış olursunuz.

Böylesine mantık dışılığına rağmen, binlerce Türk Sosyalisti nasıl olur da bunu görmeden bu görüşleri savunabilir? Bunun ardında, düşüncenin varlığı belirlediği gibi bir anlayış yatmaktadır da ondan. Revizyonist ülke dendiğinde, o ülkeyi yöneten Partinin çizgisinin revizyonist olduğu noktasından hareket edilmekte, o parti revizyonist ise, o ülkenin de revizyonist olacağı gibi bir sonuca ulaşılmaktadır.

Aslında o tartışmada, Sovyetlerin sosyalist olduğunu ya da kapitalist olduğunu söyleyenler de aynı varsayıma dayanıyorlardı. Yani şu tarihte karşı devrim partiye egemen olmuştur ya da Parti hep sosyalist olmuştur diyenler, gizli olarak aynı varsayıma sahiptiler: Partinin çizgisinin toplumun sosyo ekonomik yapısını belirlediği; düşüncenin varlığı belirlediği... Bu tartışma içinde sadece Troçkist gelenek, Tarihsel maddeciliğin kavram sistemine dayanarak bu tartışmayı yürütüyordu. Ülkenin niteliği onun sosyo ekonomik yapısından hareketle kanıtlanmaya çalışılıyordu. Ve çözümleme

derinleştikçe, sosyo ekonomik yapının üstyapı ve o üst yapının da sosyo ekonomik yapı üzerindeki etkileri incelenip kavramsallaştırılıyordu.

Türk solu, sonra bu tartışmayı kapattı, ama tartışmadaki yanlışlarının metodolojik köklerine yönelmedi. Sadece olaylarca aşıldığı için; Sovyetlerin şu veya bu karakterde olmasının bugün için politik mücadelede kendini tanımlamada bir anlamı olmadığı için tartışma kapanır gibi oldu. Aslında cerahat bütünüyle orada durmaktadır. Hatalardan, genel ve temel sorunlardaki hatalardan kaçılmaz. Onlar sizden hızlı koşarlar. Ve koşuyorlar. İşte Kürt sorununda yine karşınıza, ham bu sefer aşılması daha zor olarak dikiliyor.

Benzer idealist, varlığı düşünceye göre belirleyen yaklaşım, yetmişli yıllarda, siyasetlerin birbirini "halk safları arasında" görme anlayış ve tartışmasında da ifadesini buluyordu. O zamanlar, herhangi bir insan hakkında tavır , onun toplumsal konumundan hareketle değil, inançları ve ideolojisinden hareketle belirleniyordu. Sadece insanlar değil, örgütler, hareketler için de aynı şekilde tavır belirleniyordu. İşçi olmanız, yoksullara dayanmanız veya köylü olmanızın bir anlamı yoktu. En büyük kapitalist de olsanız, inancınız veya ideolojiniz sizin toplumsal konumunuzu, dolayısıyla da size alınacak tavrı belirliyordu. Böylece, aslında, birbirine en yakın, ki çoğu kez en yakın oldukları için, aynı alanda rekabet ettikleri için birbiriyle çelişkileri güçlü olan gruplar; sosyolojik olarak aynı toplumsal kesime dayanmalarına rağmen ve tam da öyle olduğu için çoğu kez; birbirlerini ittifak bile yapılamayacak karşı devrimci güç olarak görebiliyorlardı.

İlk bakışta, bütün bu hatalar geçmişe aitmiş gibi, aşılmış gibi görülebilir. Ama Murat Belge'den, Yalçın Küçük'e; ÖDP'den Devrimci Güçler Birliği'ne kadar bütün ayakta Türk solu olarak ne varsa; bütün bu metodolojik yanlışları yaşıyorlar ve Kürt Ulusal Kurtuluş hareketi karşısında aynı mantıkla tavır belirliyorlar.

Evveli gün Sovyetler karşısında hangi mantıkla tavır belirleniyor, hangi metodolojik araçlar kullanılıyordu ise, bugün de aynı araçlar kullanılıyor. Kürdistan'ın bir Sömürge olduğu; Kürt ulusunun ezilen bir ulus olduğu; dolayısıyla bu ulusal hareketin ezilmeye ve sömürgeci tahakküme karşı; ideolojisi, politikası ne olursa olsun, haklı bir hareket olduğu; dolayısıyla da desteklenmesi gerektiği gibi bir anlayış iki taraf için de yabancı kalıyor.

PKK'yı destekleyen örgütlerden hiç birisi şöyle demiyor. Ben bir hareket karşısındaki tavrımı, onun nesnel konumundan yola çıkarak belirlerim. Eğer dünya çapında bir Proletarya Burjuvazi saflaşması olsaydı; bir Kurtuluş hareketine karşı tavrımı, bu bağlamda ele alabilirdim. Ama bugün böyle bir durum yok. Elimdeki tek araç, ezen ezilen ilişkisidir tavrımı belirlemek için. Kürt Hareketi, ezilen bir ulusun kölelikten kurtulma savaşıdır. Haklıdır; emansipe edici (kurtuluşçu) karakteri vardır. Anti

Emperyalist, Enternasyonalist, Sosyalist, Demokratik, anti-hiyerarşik olup olmaması bu hareketin haklı olup olmadığını belirlemez. Yani onun düşüncesi varlığını belirlemez. Nasıl Grev yapan işçiyi işverene karşı desteklemek gerekirse, bunun için işçilerden seksizimi, ırkçılığı, milliyetçiliği bir yana atmaları; anti-hiyerarşik olmaları gibi koşullara uyması istenemez ise; onların haklılığı toplumsal konumlarından geliyorsa; Kürt ulusal hareketi için de aynı durum geçerlidir.

Ya da desteklemeyenlerden şöyle bir iddia duymuyoruz: PKK'yı veya Kürt hareketini desteklemiyoruz veya onun karşısında tarafsız bir konum alıyoruz. Bunun nedeni onun anti-demokratik karakteri; milliyetçiliği; otoriter ve hiyerarşik olması değildir.

Bunlara göre bir hareket karşısında tavır belirlenmez; onun nesnel konumuna bakılır. Kürt Ulusal hareketi ezilen bir ulusun hareketi midir? Bir sömürgeliğe karşı hareket midir? Hayır. Onun haklı bir konumu yoktur, dolayısıyla ortada bir haklı ile haksızın savaşı yoktur. İki taraf da haksızdır. (Örneğin şöyle diyebilirler: PKK veya Kürtler Avrupa Emperyalizminin; Türkiye Amerikan Emperyalizminin çıkarlarının aracıcıları. Dolayısıyla iki emperyalist arasındaki bu çatışmada taraf olmak söz konusu değildir.)

Özetlersek, İster PKK'yı desteklesinler ister ona karşı çıksınlar veya sözüm ona tarafsız kalsınlar, bütün Türk solu, Kürt Ulusal Hareketi karşısındaki tavrını; onun sosyolojik niteliklerinden hareketle değil; ideolojik ya da örgütsel özelliklerinden hareketle belirleme ortak metodolojik hatasıyla malûdürler. Toplumsal varlık ve düşünce arasında bire bir mekanik ilişki olmadığından dolayı da gerçekliğin bazı yanlarına gözlerini kapamak zorunda, dolayısıyla onu çarpıtmak zorunda kalırlar.

Bütün Türk solu aşağı yukarı bu durumda olduğundan bu satırların yazarının tavrı anlaşılabilir kalmaya mahkum olur. Hem PKK'da demokrasi yoktur; hem bir milli harekettir; hem Avrupa'nın belli bir anlamda zaman zaman dengesidir demek hem de o hareketi desteklemek; plebiyen bir yanı vardır ama sosyalist değildir; hatta kökenindeki sosyalizmden uzaklaşmak zorundadır demek; hem bu hareketin başarısının, Türkiye ya da Orta Doğu'da sosyalist bir devrim değil ama, yarı emperyalist; Osmanlı'nın klasik etki alanında etkisi olan bir daha gelişmiş ve nispeten daha demokratik bir Türkiye ya da Kürt Türk federasyonuna yol açabileceğini söylemek ve buna rağmen desteklemek. Bu anlaşılabilir bir tavır değildir varlığı düşünceye göre belirleyen kafalar için.

Problem sadece bu kadarla da kalmaz. Bizzat Kürt hareketi de bu türden bir destekten rahatsız olur. Çünkü o da aynı, düşüncenin varlığı belirlediği anlayışındadır. Kendisinin bu gerekçelerle desteklenmesi ona bir küfür gibi gelir ve adeta böyle bir desteğin olmamasını ister.

Böylece Tarihsel maddeciliğin klasik yaklaşım ve metodolojisini kullanan bu tavır; bilinmez kalmaya mahkum olur. Bu tavır açısından; politik tavır alışlar bakımından

değil; ama metodolojik olarak, gerekçeler bakımından var olan çatışma bir kayıkçı dövüşüdür. Gerçek metodolojik çatışma, bir susuş biçiminde, bu tavrın hiç tartışılmaması ve gündemden uzak tutulması olarak, PKK'yı destekleyen ve desteklemeyen Türk Solu ve bu tavır arasındadır.

Tabii burada şu soru çıkar. Solun bu tavrını belirleyen nedir? Yani solun düşüncesi böyle olduğu için mi tavrı şöyle ya da böyle olmaktadır?

Bu duruma baktığımızda şunu görürüz. Şehirlerin çok yoksullarına dayanan, varoşlara dayanan Türk hareketleri, PKK'yı destekleme eğilimi göstermektedir, buna karşılık, şehir orta sınıflarına dayananlar, karşı ya da tarafsız konumlar almaktadırlar?

Yani ÖDP ya da M. Belge öyle düşündüğü, metodolojik hataları olduğu için "tarafsız" değildir; toplumsal eğilimi ve çıkarları öyle olduğu için tarafsız olmakta ve egemen olan, benimsediği varsayımlar içinde konumunu meşrulaştırabilmek için öyle düşünmektedir.

Demir Küçükaydın

09 Mart 1999 Salı

"Asrın Davası"nın İlk Günü Üzerine Değerlendirmeler

İmralı'da başlayan duruşma ile ilgili olarak sadece sabahki bölümde Öcalan'ın yaptığı konuşmayı bir kere izledim. Öğleden sonra yaptığı konuşmaları ise izleyemedim ama dolaylı olarak duydum.

Bu ilk verilere dayanarak bazı değerlendirmeler yapılabilir.

İlk olarak söylenmesi gereken şudur: Abdullah Öcalan, ne hukuki ne de politik bir savunma yoluna gitmemekte; mahkeme salonunu ve mahkemeyi politik ve diplomatik bir platform olarak değerlendirmektedir.

Öcalan'ın Kürt hareketinde en etkili önder olmasının bir rastlantı olmadığı bugün çok daha açığa çıkmıştır.

Ne var ki Öcalan'ın politik perspektifi ve davranışı bir çok kişi tarafından anlaşılammakta, onlar da tıpkı, özel savaşın psikolojik savaş dairesinin istediği gibi soruna bakmaktadırlar.

Öcalan'ın ne yapmak istediğini önce Avukatları anlamış değil.

Avukatların davayı iki ekseninde politize etmeye çalıştıkları ortada. Bir yanıyla A.Z. Okçuoğlu gibi, davayı T.C.'yi ve onun Kürtler üzerindeki zulmünü mahkum etmek ve T.C.'yi "Mahkum sandalyesine" oturtmak için vesile olarak değerlendirmek isteyenler ile, benzerini Hukuk ve "insan hakları" bağlamında benzerini yapmak isteyenler.

Öcalan ise olaya, mahkemeye düşen bir sanık olarak değil, savaşı bir gücün önderi olarak bakıyor. Onun için, hukuki veya politik savunmanın bir önemi yoktur. Mahkemenin de bir önemi yoktur. Önemli olan, PKK ile T.C. arasındaki savaşta bundan sonra ne olacağıdır. O buradan azami bir sonuca ulaşmak için, barış tekliflerini peş peşe sıralayarak ve jestler yaparak (Ailelere acılarını paylaştığını söylemesi; Yunanistan, İtalya, Rusya'yı protesto etmesi; kendisine işkence yapılmadığını söylemesi vs.) Türkiye'deki inkarcı güçleri köşeye sıkıştırmakta ve Kürt hareketine müthiş bir haklı zemin sunmaktadır. Türk hükümeti bu uzatılan barış elini reddettiği takdirde, bundan sonra olacakların suçunu ve riskini peşinen kabullenmiş olacaktır.

Dolayısıyla, Öcalan'ın politik yaklaşımı içinde Avukatların bir yeri bulunmamaktadır. Yani Mahkemenin adil veya başka türlü olmasının hiç bir anlamı yoktur Öcalan için. O bunu tartışmaya girmemekte ve tartışmanın buraya girmesini engellemek istemektedir.

Bu amacına ilk gün ulaştığını söylenebilir. İlk gün Öcalan'ın zaferidir.

Çünkü Öcalan, izlediği stratejide sadece Türk devletine değil, kendi yanında görünen Avukatlara karşı da savaşmak sorundaydı. Onlara her hangi bir şekilde ipi kaptırmamalıydı. İlk söz alışında, kendisine herhangi bir baskı yapılmadığını özellikle belirterek inisiyatifi ele aldı ve davayı bu tür zeminlerde sürdürmek isteyen avukatlara gereksizliklerini gösterdi. En zor olan noktalardan biri buydu ve bunu başarıyla uyguladı. İlk gün bunu başardığı gibi, en önemli mesajlarını vermiş bulunuyor.

A. Z. Okçuoğlu, bu uyuşmazlığı daha önce fark ettiği, Öcalan'ı kendi politik savunma perspektifi için kullanamayacağını anladığı için davadan daha önce çekilmişti. Elbet çekilişinin resmi gerekçesi bu ayrılık değildi. Davanın ilk günü, diğer etkili iki ismin de Avukatlar arasından ayrılmasıyla, ki kanımız onların da davadan çekilmelerinin ardında, Öcalan'ın yaklaşımıyla kendilerinin yaklaşımı arasındaki uzlaşmazlığı görmeleri yattığıdır, Öcalan bütün ipleri eline almış ve en büyük tehlikeyi ustaca savuşturmuş bulunuyor.

Öcalan özetle şunu söylemektedir: "Olan olmuştur. Bu bir savaştı. Biz de bir çok kötü işler yapmış olabiliriz. Bunu için özür dilemek gerekiyorsa özür de dileriz. Peki bundan sonra ne olacak. Önemli olan budur. Kan dökülmesini gerçekten engellemek istiyorsanız işe barış elim, işte istediğinizden fazla jestler. Bunlar iyi niyetimin kanıtıdır. Demokratik bir biçimde, biz Kürtlerin kimliği tanınarak ve bizlere yasal olanaklar sunularak bir barış anlaşması yapmalıyız. Ben bunun için bir fırsatım. Burada yakalanmış olmam bu müzakere için bir talihsizliktir. Eğer bu olanak kullanılmaz ise daha çok kan akacaktır."

Elbette Öcalan'ın bu tavrı, özel savaş mekanizması tarafından af diledi, çürük çıktı gibi yansıtılacaktır. Bu normal. Ama Kimi Kürtlerin ve Kürt mücadelesine sempatiyle

bakanların da, Öcalan'ın söylediklerinde keskin, mahkum edici sözler bulamayıp hayal kırıklığına uğramaları pek normal değil.

Kürt mücadelesinin bugün içinde bulunduğu güç durumu herhalde Öcalan kadar iyi kavrayan yoktur. Kürt hareketi bir türlü, Kürdistan'ın belli bölgelerinin dışında tutunamamıştır. Dünya'daki dengeler bir Kürt devletine olanak tanımamaktadır. Türkiye'de en gerici güçler nüfusun büyük çoğunluğunu peşlerine takmış bulunmaktadır. Türkiye ile çelişkisi olan devletlerin sunduğu kimi lojistik olanaklar güvenilir değildir (İran, Suriye, Yunanistan). Talabani ve Barzani'den diğer Kürt önderlere kadar herkes PKK'ya karşı bir tavırdadır. Daha saymakla bitmeyecek bütün bu olumsuzluklar ortamında ve bir de Önderini düşmana kaptırmış bir hareket ortadayken, bu son derece zayıf ve elverişsiz durumdan, bir başarı umudu çıkarmak ve bir başarısızlık halinde bile karşı cepheyi bölmek ve kendi cephesine güç vermek ancak Öcalan'ın bugün izlediği çizgi ile mümkün olabilirdi. Kanımızca Öcalan, kendi hedefleri açısından durumun gerçekçi bir değerlendirmesini yapmış olup ona uygun bir stratejik geri çekilme ile taktik esnekliği başarıyla birleştirebilmektedir.

Öcalan'ın ne yaptığını anlayamayanlara şu kısa olay belki bir şeyi açıklar.

Filistin ile İsrail görüşmeleri başladığında, muhalefetten biri Mecliste, Rabin'e yanılmıyorsam, "siz şimdi düşmanımızla mı barışacaksınız; onunla mı masaya oturacaksınız?" diye sormuş. Rabin de, "elbette, insan ancak düşmanıyla barış yapar" gibilerden bir şey söylemiş. Tam hatırlamıyorum şimdi. Ama fikir ortada.

Öcalan'ın bunu iyi kavradığı görülüyor. Öcalan'dan Türkiye'yi mahkum edecek sert sözler bekleyenlerin anlamadığı da bu.

Türkiye'nin kavrayacağı ise şüpheli ama en azından bunu kavrayan çevre ve güçlere Öcalan'ın güç verdiği ortada.

İlk değerlendirme ve izlenimler bu kadar.

Demir Küçükaydın

01.06.1999 03:18:09

Abdullah Öcalan'ın Yargılanması ve Gelişmeler

Abdullah Öcalan'ın mahkemede hukuki veya siyasi bir savunma yapmaması; aksine savaş yürüten taraflardan birinin önderi olarak Türkiye'ye barış önermesi ve somut bir demokratikleşme planı sunması ve bunun gereği olarak yaptığı diplomatik jestler; savaş rantiyelerinin kontrolündeki medya tarafından psikolojik savaş yöntemlerine uygun olarak bir propaganda bombardımanı altında Öcalan'ın teslimiyeti, korktuğu ve

canını kurtarmaya çalıştığı şeklinde yansıtıldı. Bir çok ciddi yayın organının bile benzer yayınlar yaptığı görüldü. Kürt Ulusal Hareketi'nin bir çok dostu bile bu bombardımanın da etkisi altında kalarak, Öcalan'ın tavrına kuşkuyla yaklaşmaktadır.

Şimdi medyanın bombardımanının yol açtığı toz duman dağılırken, giderek Öcalan'ın teslim olmadığı; aksine bir stratejik geri çekiliş ve taktik esneklikle sorunun çözümü için yeni ufuklar açtığı görülmektedir.

HADEP: bütün baskılara rağmen seçimlerde aldığı sonuçla Kürdistan'da birinci büyük parti olduğunu kanıtlamış ve bir çok yerleşim biriminde mahalli idarelerin yönetimini ele almış bir yasal partidir. PKK: binlerce gerillası, taraftarı, sempatanı ile, dünyadaki en büyük ve etkili ordulardan biri olan Türk ordusuna karşı gerilla savaşı yürüten en etkili ve büyük gerilla örgütlerinden biridir. Şimdi bu iki örgüt de, en asgariye inmiş ve aslında Generallerin bile hayır diyemeyeceği, Öcalan'ın sunduğu programdan ve bunun için barıştan yana olduklarını belirtmiş bulunuyorlar.

Türkiye'deki ve aynı zamanda dünyadaki en büyük ve etkili iki Kürt örgütü (HADEP ve PKK), Öcalan'ın tekliflerini desteklediklerini resmen ilan etmiş bulunuyorlar. Bu açık tavırlar, Öcalan'ın mahkemede sunduğu projeye ayrı bir ağırlık vermektedir.

Bu proje, anayasal bir vatandaşlık çerçevesinde, Kürt kültürünün ve kimliğinin tanınmasını, kültür ve dil farklılıklarının bir kazanç olarak görülmesini; mahalli seçilmiş yöneticilere daha büyük yetkiler verilmesini; demokratik reformları kapsamaktadır. Buna karşılık Kürtler de, silahlı savaşı durdurmayı ve var olan devletin ve ülkenin bütünlüğü içinde kalmayı önermektedirler.

Şimdiye kadar Kürt ulusunun verdiği mücadeleyi, ayrı bir devlet kurma mücadelesi olarak görenler, bu projeyi kendi hedeflerine ihanet olarak görmektedirler.

Ne var ki, bu değerlendirme ne doğrudur ne de gerçekçidir.

Doğru değildir, çünkü, PKK bütün geçmişi boyunca, ayrılmaktan ziyade, ayrılabilme hakkının olduğu bir demokratik sistem için mücadele ettiği vurgusunu yapmıştır. Hatta sorunu ayrılıp ayrılmamak ve ayrı bir devlet kurmaktan öte, bir ulusun kimliğinin tanınması ve kendi kişiliğini geliştirmesi olarak anladığını vurgulamıştır.

Gerçekçi değildir, çünkü, Kürtler ancak belli uluslar arası dengeler ortamında, çok elverişli tarihsel koşullarda, dünyadaki etkili güçlerin, güçlü Türk, İran ve Arap devletlerinin en azından bazılarını karşıya almayı göze alabilecekleri bir durumda ayrı bir devlet kurma olanağı edinebilirler. Bugün ise, buna olanak yoktur. Ne ABD'nin ne de Avrupa'nın ne de onlar karşısında etki alanı hızla gerileyen Rusya'nın böyle bir projeyi destekleyerek söz konusu ülkeleri karşıya alması beklenemez ve beklenemeyeceğini de, Öcalan'ın trajik bir sonuca ulaşan Odysseusu esnasındaki dramatik gelişmeler göstermiş bulunmaktadır. Ayrıca Kürt ulusal hareketi, tarihte eşi

benzeri olmayan bir şekilde, ABD'nin yeryüzü ölçeğindeki total kontrolü nedeniyle önderini savaştığı güçlerin eline esir vermiş ve lojistik desteğini büyük ölçüde yitirmiş, tayin edici olmasa da çok önemli bir yenilgi almış bulunmaktadır.

Bizzat bu yenilgi ise, Türkiye'deki savaş rantiyelerine ve onların Kürtlerin varlığını inkara ve ezmeye yönelik politikalarına güç vermiş ve kısa zaman önce yapılan seçimlerde bu politikaların savunucusu partiler ezici bir çoğunluk kazanmışlardır.

İşte, Abdullah Öcalan, Öcalan'ın şahsında da Kürt Ulusal Hareketi, ölüm ve yok olma tehdidi altında iken en zor koşullar altında bir salto mortale (ölüm pardenesi) ile kendini kendisi olmaktan çıkarıp, yepyeni bir ulusun tohumu olarak yeniden ortaya koymaktadır.

Belli uluslar arası dengeler el vermediği sürece, Kürt ulusal hareketi sadece bağımsız bir devlet için savaştığı takdirde başarıya ulaşamazdı. Kürt Ulusal hareketi, kendini ezen ulusların ezilenleri için de bir program geliştirdiği, yani sadece Kürtleri, kendini değil, kendini ezenlerin de ezilenlerini kurtarmaya kalktığı takdirde; yani bir ulusal kurtuluş hareketi olmaktan çıkıp bir sosyal kurtuluş hareketine dönüştüğü takdirde; yani bir salto mortale ile kendisi olmaktan çıktığı takdirde başarı kazanabilirdi.

Kürt hareketleri içinde, plebiyen yapısıyla sadece PKK bu güne kadar böyle bir kendini aşma potansiyeli ve emareleri gösterebiliyordu. İşte, Öcalan'ın şahsında, en elverişsiz koşullarda, büyük ölçüde daha önceki evriminin de mantıklı bir sonucu olarak, Kürt ulusal hareketi, kendini kurtarmak için ezenini de kurtarmaya; zafere ulaşabilmek için önüne daha büyük görevler koymaya; bir yandan kendisi olarak kalırken diğer yandan da kendisi olmaktan çıkmaya girişmiş bulunuyor. Medyanın pişmanlık, korku gibi gösterdiği tavırların gerçek niteliği budur.

Öcalan artık sadece Kürt Ulusal hareketinin bir önderi olarak davranmamakta, Kürtleri, Türkleri ve diğer halkları da anayasal bir vatandaşlık temelinde kapsayacak yeni bir ulusun tohumu ve kurucusu olarak davranmaktadır. Artık muhatabı sadece Kürtler değil, Türklerdir. Hatta Kürtler üzerindeki büyük prestiji nedeniyle esas kazanılması gerekenler Türklerdir. Kürtler Türklere başka bir ulus altında birleşelim diyor. Yani Kürt ulusal hareketi kendi olmaktan çıkıp, başka yepyeni bir ulusun tohumu oluyor. Kürt ulusal hareketi böylece, son yüzyılın etnik temizliklerle sonuçlanan ve benzeri Balkanlar ve Kafkaslar'da, Afrika'da büyük acılara ve ölümlere yol açan monolitik ulusçuluk dönemi yaşamadan, bugünün dünyasına uygun, örneğin, ABD, Avrupa ve İsviçre'de olduğu türden farklı kültür ve dilleri zenginlik olarak gören bir ulusçuluk projesine ulaşmış bulunuyor. Kürt ulusal hareketi, sadece geç gelmenin reziletleri içinde bunalmadı, bu projeyi geliştirebilmesi onun aynı zamanda geç gelmenin faziletlerinden de yararlanabileceğini göstermektedir.

Biçimsel olarak bakıldığında, Türkçe'nin resmi dil olarak kabulü, Kürtçe'nin Kürtler arasında ikincil bir dil olarak tanınması; mahalli seçilmiş idareye daha geniş yetki; demokratik reformlar Kürt Ulusal hareketi için büyük bir gerileme gibi görülebilir. Kimi reformist, ya da silahlı mücadeleyi reddeden Kürt örgütleri, yıllardır bunları savunmuyorlar mıydı? Madem bu noktaya gelinecekti de niye bunca yıldır gerilla savaşı verildi? Bu varılan nokta onların haklılığını kanıtlamıyor mu?

Bu yaklaşım da toplumsal bir dönüşümü sadece siyasi, idari, hukuksal ya da ekonomik bir takım dönüşümlerle sınırlayan yüzeysel bir anlayıştır. Bu yaklaşım, insandaki, Kürt'teki dönüşümü ve bunun önemini kavramamaktadır.

Yirmi yıl öncesinin Kürdü ile bu günün Kürdü arasında dağlar kadar fark vardır. Yirmi yıllık gerilla savaşı, dünün köle ruhlu, kendinden utanan Kürd'ünün yerine bambaşka, kimliğinden utanmayan, ona güvenen, isyanın ateşinden geçmiş, aşiretler yerine modern partilerde ve derneklerde örgütlenmiş, kadınların açık ya da gizlice başını çektiği yepyeni bir Kürt ortaya çıkmış bulunuyor. Bu aşama yaşanmasaydı, bugün Öcalan'ın sunduğu proje, kendine güvenen kişilikli bir ulusun teklifi değil, kölece yalvarmalar anlamına gelirdi ve benzer çizgileri eskiden savunanlarda bu anlamdaydı.

En sağlam dostluklar, en sert kavgaların sonunda oluşabilir. İngilizler Norman ve Saksonların uzun ve sert savaşlarının potasında oluşmuşlardır. Bir insanın sağlıklı ruhsal gelişimi için bile ana babasına isyan edip, kendi kişiliğini geliştireceği bir dönem gerekir. Böyle bir isyanı yaşamayanlar, ruhça çocuk kalmaya ve olgunlaşamamaya mahkum kalırlar. Bu isyandan sonra ana babayla kurulan karşılıklı kabule dayanan saygı ilişkisi ile, isyandan önceki ilişki, dış görünüş bakımından bir birine benzerse de, bunlar kökten farklı ilişkileri ifade ederler.

Kürt ulusunun sağlıklı bir gelişimi için bu isyan dönemi gerekliydi. Bu olmadan ancak bir kölenin efendisiyle ilişkisi olabilirdi. Buradan gerçek bir dostluk, saygıya dayanan bir dostluk ve kaynaşma çıkamazdı. Gerçek, eşit ve karşılıklı kabule dayanan bir barış ancak bir savaştan sonra olabilirdi.

Kürt Ulusal Hareketi, Öcalan'ın şahsında, kendisini aşarak bu yeniden doğuşunu olağan üstü elverişsiz koşullarda yaşamaktadır. Karşı cephe çok güçlüdür. Diğer yandan da zaman çok kısıtlıdır. Sunulan program ve teklif bu savaştan çıkarı olmayan bütün toplum katmanlarını kazanmaya yöneliktir.

Kartlar karışmış ve yeniden dağıtılmış bulunmaktadır. Artık bölünme, Kürtler ve Türkler arasında değil, bunların kendi içinde olacaktır. Ancak bu safların yeniden şekillenmesi ve kristalize olması, yani toplumun bilincindeki bu değişmeler, olağan durumlarda, çoğu kez hızlandırılmış hukuki prosedürlerden çok daha yavaş gerçekleşirler. Öcalan'ın idamı, bu süreci geri döndürüp onlarca yıl geriye itebilir. İdam olmaması ve gecikmesi halinde, toplumdaki bu yeni bölünme gerçekleşip bir

ağırlık kazanabilir ve savaş yanlısı inkarcılar tecrit olabilir. Bu aynı zamanda Öcalan'ın idamdan Kurtulması ve bir müzakere partneri olması demektir.

Başlangıçta, gerilla savaşını ve Kürdistan'daki kitlesel ayaklanmayı bastırmak için kurulmuş, kanunlar üstü ve dışı gizli özel savaş aygıtı, bir süre sonra onu kullandıktan sonra basit bir araç gibi bir kenara atabileceğini düşünen kurucularının başını yedi. Bu aygıtı yaratanlar başına topladığı cinleri dağıtamayan büyücüye döndüler. Bu aygıtı ilk yaratanlar, yine Kürt sorununun şiddetle çözülemeyeceğini ilk görenler oldular.

Bunların bir uzlaşma zemini arayışları, yarattıkları aygıtın şiddetini üzerlerine çekti ve yarattıkları canavarın kurbanı oldular. General Eşref Bitlis, Turgut Özal ve daha sonra niceleri... Bu cinayetler, bir uzlaşmanın yollarını tıkadı ve binlerce insanın ölümüne, Türk ulusunun giderek çürümesine yol açtı.

Bu özel savaş aygıtı bugün Türkiye'nin gerçek egemenidir. Bu aygıtı zayıflatmaya yönelik, devletin diğer kanatlarından gelen girişimler (Susurluk) bu aygıtın gücünü sarsmaya yetmemiş, hatta bunlar seçimlerden daha da güçlü olarak çıkmıştır. Bu aygıt için, savaş artık politikanın başka araçlarla bir devamı değil, kendi başına bir amaçtır. Hiç de küçümsenmeyecek, hukuki, siyasi ve iktisadi imtiyazlarla ve güçlerle donanmış bu aygıt, bu günkü konumunu sürdürmek için elinden geleni yapacaktır. Varlığını sürdürmesi, Kürtlerin ezilmesine, inkarına bağlıdır. Kürtlerin ve Türklerin düşmanlığını kışkırtmak bu aygıtın varlığını sürdürmek için tek olanaktır.

Bu durumda, bu savaş rantiyeleri kastı, Öcalan'ın bir an önce idam edilmesi; böylece Türkler içinde Kürtlerle birlikte barış içinde yaşama yanlılarıyla Kürtlerin varlığını inkar edenler arasında gerçek ve yeni bir bölünmenin olgunlaşma ve serpilme olanağı bulmadan yok olması; bunun yerine Kürt ve Türkler şeklinde bir bölünmenin güçlenmesi için elinden geleni yapacaktır. Buna karşılık Öcalan'ın yaşaması, barış isteyen güçlerin etkisinin ve onun güçlenmesinin bir ifadesi olacaktır. Kürt ve Türk halkları arasındaki barış ve Öcalan'ın yaşamı ayrılmazca birbirine bağlanmış bulunmaktadır.

Dolayısıyla, bugün Öcalan'ın yaşamını savunmak, aynı zamanda barışı savunmaktır ve bu her zamankinden de daha acil ve önemli bir görev olarak ortaya çıkmaktadır.

Öcalan'ın yaşamına savunmak, bu inkarcı savaşı sürdürmek isteyen savaş rantiyelerine karşı durmak demektir.

18 Haziran 1999 Cuma

Öcalan'ın Yaşamını Savunmak İçin Hamburg Türk Girişimi

Hukuki Karar'dan Sonra Tarihsel ve Politik Karardan Önce

Mahkemeler başlamadan Öcalan'ın yaşama şansı ve Kürt sorununun kısa veya orta vadede çözülme şansı yüzde bir bile değildi.

Şu an Öcalan'ın yaşama ve Kürt sorununun belli bir çözüme kavuşması yoluna girilmesi şansı yüzde ellidir.

Öcalan'ın teklifleri geçerliliğini sürdürüyor. Karşı cephe şok ve düşünme sürecinde ve önümüzdeki aylar Türkiye'nin onlarca yıllık geleceğini belirleyecektir.

Önümüzdeki dönemde, Kürt'ün de Türk'ün de milliyetçisi de solcusu da kendi içlerinde bir bölünme yaşamak durumunda kalacaklardır. Kürt sorununun çözümü; barış ve demokratik cumhuriyet projesinden yana ve buna karşı olanların bölünmesi somut olarak Öcalan'ın yaşayıp yaşamaması çerçevesinde şekillenecektir.

Türkiye'nin kaderi ile Öcalan'ın kaderi birbirine ayrılmazcasına bağlanmış bulunuyor. Öcalan'ın varlığına bütün sorunu bağlayan Türkiye, şimdi bizzat kurduğu denklemin kurbanı olacaktır. Ceza suçun cinsindedir.

Önümüzdeki aylar Tarihin hızlandığı aylar olacaktır. Şans hiç de küçük değildir. Herkes bütün gücünü ortaya koymalıdır.

Çok nadir olan bir durum ortaya çıkıyor. Bölünme solcu veya sağcı değil, bunların kendi içlerinde olacaktır.

Akıllı hiç bir Türk milliyetçisi, Öcalan'ın sunduğu programa hayır diyemez. Kürtlerle barış yapmış; Savaş kaynaklarını ekonomiye yatıran ve demokratik özgürlükleri sağlamış bir Türkiye, Hiç bir Türk milliyetçisinin bile hayal edemeyeceği bir güç olur.

Akıllı hiç bir Türk demokrati Öcalan'ın Programına hayır diyemez. Türkiye'nin demokrasi sorunu bütünüyle Kürt sorununa ve Kürt sorunu da Öcalan'a kilitlenmiştir

Akıllı hiç bir sosyalist, Kürt sorunun çözmeye yönelik, bugünkü özel savaş rejiminin yıkılmasına yol açacak ve bugün yanındaki Kürt işçi kardeşine karşı ilgisiz ve hatta baskıcı bir durumdaki Türk işçisinin milliyetçiliğini aşmasına olanak verecek ve sosyalizm uğruna mücadelenin daha doğrudan görevlerine yoğunlaşma olanağı yaratacak bu tekliflere hayır diyemez.

Önümüzdeki dönemde, uzun vadeli ve politik düşünebilen sosyalist, milliyetçi, liberal, demokratların aynı safta; sekter ve apolitik düşünen; kısa vadeli ve dar çıkarların sosyalist, milliyetçi, demokratlarının karşı safta görüldüğü günler gelecektir. Bu toplumsal bölünme, Türk ordusuna da bir şekilde yansiyacaktır. Bir yanda bu savaş sisteminin devamında kendi varlık koşullarını ve imtiyazlarını görenler; diğer yanda bir an önce bu savaşın bir an önce bitmesini isteyen sıradan askerler ve subaylar.

Sonucu bu mücadele belirleyecektir. Henüz hiç bir şey kesin değildir. Her güç son noktasına kadar ortaya koyulmalıdır ve olayların mantığı içinde ortaya koyulacaktır.

Ama bir kere de bu sistem çözülmeye başlarsa, gelişmelerin kendi iç dinamiği hiç kimsenin bu günkü dünyada hayal bile edemeyeceği olanaklar yaratabilir.

Bu bölünme şimdi başlamış bulunmaktadır. Zaman içinde keskinleşecek ve daha tutkulu bir çatışmaya dönüşecektir.

Bu mücadelede başarı için en önemli faktör Kürt ulusunun büyük çoğunluğunun ve onların en etkili iki örgütü olan PKK ve HADEP'in şimdiye kadar olduğu gibi bölünmeden Öcalan'ın arkasında durmaya devam etmeleridir.

Ve bir kehanet: eğer bu mücadeleden asılmadan çıkarsa, Öcalan Türkiye'ye, ya da daha doğrusu, Anayasal vatandaşlık temelinde Kürt ve Türkler başta olmak üzere bütün kültür ve milliyetlere özgürlük tanıyan "Demokratik Cumhuriyet" in başbakanı olur.

Demir Küçükaydın

30.06.1999 02:11:34

Bir Tartışmada Öcalan'la İlgili Değerlendirme

4) "*Apo'yu çok beğeniyor olabiliyor, hatta yazdığınız gibi, O' nun kıymetini Mahir Sayın bile anlamamış olabilir. Bu sizin görüsunüzdür.*"

Apo'yu beğenip beğenmemek bir sorun değil. Apo bir ulusal hareketin plebiyen tabakalarının önderi. Yani benim dünyamın dışında var olan bir gücü doğru olarak değerlendirme sorunu bu.

Burada değerlendirmem, o hareketin veya kişinin kendi amaçları açısından değildir. Benim amaçlarım açısından değildir. Örneğin Özal, kendi sınıfı açısından akıllı ve cesur bir politikacıydı. Ama aynı parti ve sınıftan olmasına rağmen Mesut Yılmaz bir kasaba politikacısı bile olamaz. Aralarında klas farkı vardır. Vizyonlarıyla, taktik esneklikleriyle, hedefleriyle vs.. Şimdi böyle dediğimde Özal'ı beğenmiş ve Özalcı mı oluyorum? Hayır. Politikayı ciddiye alan bir insan olarak, dışımda var olan güçler hakkında kendimi ya da ezilenleri yanıltmayan, gerçekçi bir değerlendirme yapmış olurum. İsbetli de olmayabilir. Bu ayrı bir sorun.

Şimdi aynı şey Apo için de geçerli. O belli bir ulusal hareketin, belli tabakalarının eğilimlerini yansıtan bir politikacı her şeyden önce. O ulusal hareketin başarısı

açısından baktığımızda, Apo'nun bütün diğer Kürt önderlere 20 çektiği ortadadır. Vizyonları, taktik esneklikleri, hedefine bağlılıklarıyla böyledir bu. Açın Kürtlerin yayın organlarına bakın veya Med TV'de Burkay gibi Kürt önderlerinin de davet edildiği açık oturumları falan izleyin. Abdullah Öcalan ile diğerleri arasında beş on gömlek fark var. Biraz politik tecrübesi ve sezişi olan bunu görür.

Ya da Apo'yu eleştirenlere bakın. Selim Çürükkaya vs.. Onların eleştirileri özünde daha sağ bir politikayı ifade ederler, PKK'nın politikasının özünü eleştirmezler. Bu işin içeriğe ilişkin yanı. Ama politika sanatının gerektirdiği kaliteler açısından baktığımızda, onlar Apo'nun tırnağı bile olacak durumda değildirler. Son derece dar perspektiflerin ve küçük işlerin insanlarıdır. Yani onlar da Kürt Ulusal Hareketi'nin Mesut Yılmaz çapındaki adamlarıdır.

Tipik bir örnek. Apo Avrupa'ya geldi. Burada kalması, politik iltica alması, kesinlikle çetelere dayanan özel savaş aygıtı ve şahinler için bir yenilgi olur ve Türkiye'deki bugünkü ağır havanın açılmasına biraz olsun hizmet edebilir. Bu ayrıca Kürt Ulusal Hareketi'ne muazzam bir moral ve güç verir. Yani bir anda hava tersine dönebilir. Her ciddi politikacı derhal bu durum yargılamasını yapmalıdır. Ve buna göre davranmalıdır.

Selim Çürükkaya, biraz kaliteli bir politikacı olsaydı. Derhal bir basın toplantısı düzenler, Apo hakkındaki eleştirileri ne olursa olsun, Apo'nun bir politik önder olduğunu, onu bir kriminal gibi davranmanın saçma olduğunu, PKK üyelerine iltica verilirken bu hareketin önderine çifte standartlarla farklı davranmanın yanlış olduğunu, ona derhal Politik iltica hakkı verilmesinden yana olduğunu ilan etmesi gerekirdi.

Ama Çürükkaya ve Wallraf'ın yaptığı fiilen Apo'nun politik iltica almasına karşı çıkan Türk hükümetinin ekmeğine yağ sürmek oldu.

Aynı sırada bir de Apo'nun yaptıklarına bakın. Adam Avrupa'ya yeni gelmiş, bu ortamları hiç bilmiyor. İlk bir kaç günlük bir bocalamadan sonra, Amerika Avrupa çelişkilerine vurarak sürekli mesajlar vermeye başladı. Bu mesajlar ve taktiklere baktığımızda bugün hiç bir Kürt liderinin dünyadaki güçleri ve ilişkileri böylesine hassas ve doğru değerlendirme yeteneğinde olmadığı çok açıktır.

Elbet Apo'nun da sınırlılıkları var. Örneğin anladığım kadarıyla, başka bir ülkeye gitmeyi, tabii biçimsel olarak sanki kendi isteğiyle gidiyormuş gibi olacak, bir şekilde kabul etmiş gibi görünüyor. Bence burada yanlış yapıyor. Bence bunu kabul etmeyeceğini, gerekirse ölüm orucuna vs. gideceğini kesin bir şekilde koymasına gerekirdi. Ama zaten ulusal hareketlerin özelliği de budur. Yasir Arafat da, Beyrut'u terk etmişti. Aslında, orada kalıp ölümü göze alsaydı, her şey çok başka olabilirdi. Ama Yaser Arafata göre, Apo'nun gösterdiği performans yine de çok iyi. Yine de önerdiğimiz gibi bir opsiyon tümüyle kapanmış değil.

Mahir Sayın'ın da Apo'nun kıymetini anlamadığını falan yazmadım. Apo'nun anlattığı bazı şeyleri ve esneklikleri anlamadığımı yazdım. Bu çok başka bir şey.

07.01.1999 12:48

Tavrımın Kısa özeti

Buralarda yeni olup da bilmeyenler için tavrımın kendi içinde son derece tutarlı ve devrimci olduğunu bir kere daha belirteyim. Benim tavrım hangi hedefler ve anlayışlar bağlamındadır onu da kısaca açıklayayım. Bu tavır çeşitli yazılarda birbirini tamamlayacak şekilde açıklanmıştır defalarca.

- Kapitalizmin çürüme çağına girip girmediği önemli değildir. Onun yaşaması insanlık için en büyük tehlikeyi oluşturmaktadır. Kapitalizm mantığı gereği büyümek zorundadır, bu ise fiziki sınırlara toslar. Ancak, planlı bir ekonomi, insan ihtiyaçları ile doğanın olanakları arasında verili bilgi ve teknik düzeyine göre optimum çözümlere yönelik bir sistem insanlığa yaşama olanağı sunabilir. O halde, insan ihtiyaçlarına değil, kara dayanan bu ekonomik sistemin yok edilmesi gerekir.
- Kapitalizmi ortadan kaldıracak tek tarihsel özne, ücretliler olmaya devam etmektedir. Ancak bu işçi sınıfı, yeryüzü ölçüsünde bölünmüş bulunmaktadır. Zengin ülkelerin işçileri, ücretlileri için yeryüzü ölçüğünde eşitlikçi bir düzen istemek, en azından bugün içinde buldukları maddi refah düzeyinden daha geri bir duruma razı olmak ve bunu istemek anlamına gelecektir, bu nedenle onlar insanlık ölçüsünde bir eşitlikçi toplumu istemekten çıkarlı değildirler bugünün tarihsel koşullarında
- Geri ülkelerdeki işçi sınıfı ise, nesnel olarak bugünkü uygarlıktan başka bir uygarlığı taslaklaştırmaktan çıkarlıdır. Bu tarz bir yaklaşım, zengin ülkelerin insanların da bir kısmını yanına çekebilir. Ama bu geri ülkelerin işçi zümresi hem çok bölünüktür, hem böyle bir teorik hazırlıktan yoksundur hem de yeterince kültive değildir. Dolayısıyla, "beyaz işçiler" dediğimiz zengin ülkelerin ücretlileri yapabilir ama isteyemez, geri ülkelerin işçileri ise, isteyebilir ama yapamaz bir durumdadır. İnsanlığın çıkmazı buradadır.

- Bu çıkmazdan kurtulmak, ancak insanlık için global bir program ve politikayla mümkündür. Ulusal düzeyde doğrudan sosyalizm hedefine yönelik politika yapmak artık olanaksızdır. Geri ülkelerin işçileri, ulusal düzeyde programa sahip oldukları takdirde, sosyalist bir ülke kurmayı istemeyecekler, buna cesaret edemeyeceklerdir ve de edememektedirler. Nikaragua bunun örneğini göstermiştir. Son yılların bütün ayaklanmaları, kendilerini demokrasi ile sınırlamış, özel mülkiyeti sorgulamaktan özenle kaçınmıştır.
- Demokrasi ise kapitalizm için ideal koşullar sağlar. Ezilenlere nispi bir refahla iç pazarı büyüterek, direnişlerinin yeteneğini arttırarak nispi artık değer sömürüsüne hız vererek ister istemez o ülkedeki kapitalizmin gelişmesi için daha elverişli olanaklar sağlar.
- Gerçi önceden zengin olanlar sonradan geleceklerin yolunu tıkamış olmakla birlikte, bir an için, her hangi bir ülkede demokratik dönüşümler sonunda geri bir ülkenin, kapitalizm çerçevesinde bir gelişme sağladığını, gerilikten kurtulduğunu var sayalım. Bu geriliğin kendisini ortadan kaldırmayacak, sadece onlardan birinin veya bazılarının "sınıf değiştirmesi" beyazların arasına katılması sonucunu yaratacaktır. Bu nedenle de artık ulusal ölçekte sosyalist politika mümkün değildir. Bu tıpkı, siyahların bir bölümünün beyazların imtiyazlarına ulaşma çabasını ifade eder.
- İşçi sınıfı ve ezilenlerin kendini sınırlaması, burjuvazinin de, son yıllarda kazandığı tarihsel zaferlerle kendine güvenini pekiştirmesi, daha önceden pek düşünülemeyecek bir şekilde, belli bir ülkedeki işçi ve emekçiler ile burjuvazinin, hatta belli konjonktürlerde zengin ülkelerin belli kesimlerinin çıkarlarını ortak duruma getirebilir. Yani tarih, belli bazı geri ülkelere ya da eşik ülkelere böyle bir fırsat sunabilir. Ve öyle görülüyor ki, bunu Türkiye'ye sunmuş bulunuyor. Sovyetlerin çöküşü ve Etki alanının giderek gerilemesi, aslında Tarih boyunca Batı Roma, Bizans ve Osmanlı biçiminde devam eden gelen ve yirminci yüzyıl başında ulusçuluk dolayısıyla parçalanmaya uğrayan, Doğu Akdeniz bölgesinde kültürel ve coğrafik bir bütünlük oluşturan bölgede, daha kapsamlı bir toplumsal şekillenmeyi mümkün ve zorunlu hale getirmektedir. Bu zorunluluğu bizzat Balkanlar ve Kafkaslardaki son boğazlaşmalar kanıtlamış bulunmaktadır. Bu ülkeler, ya tam etnik temizliklerle birbirlerini boğazlayarak güçten düşüp küçük kukla devletler haline gelecekler ya da birbirleriyle ortak tarihlerinin yarattığı yakınlıklar ve çıkar ortaklıklarının ihtiyaçlarına uygun, daha büyük ve kapsamlı örgütlenmelere yönelik olarak davranacaklardır.

- Tarihin sunduğu bu olanağı en iyi kavrayan ve bizzat plebiyen kökleri ve zorla bir birliğe karşı savaşıyla ve son yıllarda kazandığı muazzam politik ve diplomatik tecrübeyle bunu programatik bir şekilde ilk koyabilen de bölgedeki Kürt halkı olmuştur. Sadece Kürt ulusal hareketi bu dinamizmi gösterebilmiştir. ("Bir Türk Milliyetçisi Olarak" yazdığımız yazılarda hep bu konu ele alınmıştır. Öcalan'ın bugün ifade ettiği bizim o yazılarda ifade ettiğimizdir.)
- Bu dinamizm, bu günün koşullarında, gelişmiş bir Türk-Kürt devleti yaratacaksa da, bu dinamizmi gösterebilme yeteneği, aynı zamanda başka koşullarda, ezilenlerin kendilerini sınırlamayabilecekleri koşullarda, ezilen ulus hareketlerinin bile sosyalizme doğru bir potansiyel, bir ulusal hareketten sosyal harekete dönme potansiyeli taşıdığını gösterir ve bugün aldığı somut biçim bir yana, cebirsel bir formül olarak insanlık için, gelecekteki başka mücadeleler için muazzam bir umut kapısı açar.
- Elbette, böyle bir demokratik sistem, Öcalan'ın "Demokratik Cumhuriyet"i bir yandan bu ülkelerin ezilenleri için belli bir rahatlama, genel büyüme ve refahın artmasıyla genel bir zenginleşmeye yol açacak ve fiili sonuçları itibariyle bir alt-emperyalist denenebilecek bir gücün ortaya çıkmasına yol açacaktır. Bu noktada anlaşılmayan şudur. Kitlesele bir ayaklanma ve demokratik devrim olsaydı veya Kürt Hareketi, Türk ordusunu bozguna uğratıp öyle bir demokratikleşme gerçekleşseydi bile sonuç farklı olmazdı. O zaman buna daha kökten, kapitalizme daha fazla güç veren, ideolojik ve kültürel hegemonyayı kolaylaştıran daha güçlü bir temel sağlardı. Hiç biri bu yetenekte olmamakla birlikte, ÖDP veya TİKKO veya Dev-Sol veya Dev-Yol da iktidara gelse, yapabilecekleri nesnel olarak, özel mülkiyete dokunamayacakları ve dokunmayacakları için sadece daha güçlü, Fransız yolundan bir alt emperyalist ülke yaratmak olurdu.
- Fransız yolu elbette, en azından yığınların insiyatifine ve tarihsel cesaretine dayandığı için, gelecek mücadeleler için ardında daha gübreli bir toprak bırakabileceği için, ve nihayet yığınların ayaklanmalarının sonuçlarının ne olacağı hiç bir zaman önceden kestirilemeyeceği, daima bilinmeyene, olanaksız gibi görülene ilişkin bir moment de bulundurduğu için; ulaşacağı hedef bakımından değil, sağlayacağı tarihsel deney ve olanaklar nedeniyle sosyalistler için elbet taktik düzeyde tercih edilip desteklenmesi gerektir.
- Ne var ki, bu günkü Türkiye ve Kürdistan'ın önünde, Fransız ve Alman yolları arasında bir seçim yoktur. Seçim, bir balkanlaşma, halkların düşmanlığı, yoksulluk, ölümler ve çürüme ile, yarı Prusyalı da olsa, kısmi de olsa bir demokratikleşme arasındadır. Ne Türkiye'de bir demokratik hareket var ne de

Kürt hareketi zaferden zafere koşuyor. Aksine her ikisi de son derece kötü durumda bulunmaktadır.

- Bu kötü durumda, Öcalan, sunduğu programın demokratik yönünden ziyade Türk burjuvazisinin ve Amerika'nın, hatta bölgedeki diğer burjuvazilerin ve halkların da zenginleşmesine yol açabilecek yanları üzerinde durmaktadır. Öcalan öyle dediği için öyle olmayacaktır, öyle olacağı için Öcalan öyle demektedir. Onun yaptığı bunu görmek, bir proje olarak sunmaktır. Bunu sunmayanların ve Öcalan'ı ihanetle suçlayanların yapacağı da nesnel olarak farklı bir şey olmayacaktır ve olamaz.
- Kaldı ki, bir değişim başladı mı, onun nerede duracağı belli olmaz. Bugün özel savaş aygıtı ve savaş rantiyelerine karşı bir zafer ancak yığınların demokratik haklarında bir gelişme ile sağlanabilir. Yığınlar ise demokratik haklarını kullanmaya başladıkları an gerçek bir dinamik doğabilir.
- Dolayısıyla, bu projeyi, ister demokratik yanıyla tanımlayalım; (kürtlerin, Türklerin ve diğer milliyetlerin anayasal vatandaşlık temelinde anlaştıkları demokratik ve mahalli idarelere daha geniş yetkiler vermiş bir ülke) veya bunun iktisadi ve uluslar arası sonuçlarıyla tanımlayalım; (Orta doğu, Balkanlar ve Kafkaslar'da Rusya'dan boşalan yeri doldurmuş, kültürel, ekonomik ve politik bir etki alanı sağlamış bir ülke; bunların ikisi aynı şeydir. Özel mülkiyete dokunamayan her demokratikleşme ekonomik gücü ve etkiyi dolayısıyla politik, kültürel etkiyi güçlendirir.) bir sosyalist için bu savunulacak bir program değildir. Bu programatik ya da stratejik düzeyde savunulamaz. Sosyalistin görevi, bunun sadece bir bölüm insanın daha beyazları arasına katılmaktan başka bir anlamı olamayacağını söylemektir. Sosyalist, anayasal veya etni temelinde bir ulus için değil, ulussuzluk için, ulus ile devlet ve toprak arasında zorunlu bir bağ kuran ulusçuluğun anlayışını ret eden bir program için mücadele etmelidir. Neyle tanımlanırsa tanımlansın, ulus kişinin vicdan sorunu olmalıdır, tıpkı din gibi. Bu ise, ancak bir evrensel program olarak var olabilir. Çünkü bu ulusal devletlerin retti demektir ve onları yok etmeyi programlaştırmak demektir.
- Sosyalist burada taktik olarak, sadece insanlık tarihinin genel gidişi içinde, ilerde sosyalist mücadele için daha elverişli koşullar yaratabileceği, ezilenlerin hiç olmazsa bir kısmının acısını nispeten ılımlandırabileceği, tıpkı, bir fabrikada grev yapan işçilerin, kapitalizmi niye ortadan kaldırmaya kalkmadıkları için suçlanamayacağı, ama bizzat bu grev mücadelesinin sağlayacağı deneyler, olanaklar ve bilinç nisbi iyileştirmeler yüzünden desteklenmesi gibi desteklenebilir.

- Burada Şu soru sorulabilir, bu grev savaşında, bu grevi yöneten lider, bu grevin başarısı için yeterince uygun davranmakta mıdır? Kanımızca davranıyor. Her grevde işçiler zafer kazanamazlar. Bazen yenilirler. Hatta baştaki koşullarından bile daha kötü durumda bir sözleşme imzalamak zorunda kalabilirler. Kürt hareketi de bugün kötü bir durumda idi. Bu kötü durum çerçevesinde, calan'ın yaptığı aşağı yukarı Őöyledir. Fabrika sahibine, bakın beni asarsanız, bizlerle bir barış ortamınız olanaksız hale gelir. Ama biraz akıllı olun. Bizlerle bir uzlaşmaya varır, bizleri tanırırsanız, işte büyüyen pazarın muazzam siparişleri sizi bekliyor. Bundan siz de kazanırsınız, biz de kazanırız. Bizden alacaklarını bekleyen mahalle bakkalı da.
- Bulunduğı zayıf durumda yapabileceğı en akıllıca manevra bu olabilirdi Kürt hareketinin. Kürt hareketi savaşın dışında ikinci bir alternatif bulunduğunu ve bunun karşı tarafın da çıkarına olduğunu söylemektedir.
- Eğer program başarı kazanır ve bir uzlaşmaya varılırsa, bu her Şeyin bittiğı anlamına gelmez, aksine toplumsal çelişkiler var olmaya ve kendini var olacak daha demokratik biçimler içinde göstermeye devam edecektir. Örneğın. Demokratik Cumhuriyet nerisi, acilen Ordu'ya yapılmış, ki bugün Türkiye'yi gerçek yöneten olduğundan gerçek muhataptır, bir teklif olmasına rağmen ve hatta eğer bu barışı sağlarsa, kısa vadede orduya belli bir prestij ve siyasi ve kültürel etki geleneğinin sürmesine de yol aabilirse de, aynı zamanda sağlayacağı dönüşümlerle bu etkiyi sınırlamak için çok daha elverişli koşullar yaratabilir.
- Özetlersek, bir sosyalist olarak, calan'ın çizgisini, ne stratejik ne de programatik olarak desteklemek söz konusu değildir. Sadece, ezilenlerin bir hareketi olarak, onların tarihsel deneyi ve inisiyatifi olarak, acıya ve kan dökülmesine karşı bir olanak sunduğı için ve bunu sağlayabileceğı düşüncesiyle desteklenebilir.
- Ve nihayet, ezen ve ezilen arasındaki bir kavgada, ezilenden yana, haklıdan yana bir tavrı sürdürmek bakımından, programı ne olursa olsun, tıpkı işverenlere karşı işçilerin grevlerinin desteklenmesi gerektiğı gibi, Kürt Ulusal Hareketi'ni destekleme görevi herkes için açıktır. Hele esen ulustan insanlar için bu desteğın daha tavizsiz ve açık olarak sürdürülmesinin Őart olduğı da bellidir.
- Öcalan'ın politikalarının taktik bir hata olduğunun var sayılması koşullarında bile, bir taktik ve politika değişikliğı bir hareketin toplumsal konumunda ya da haklılığında değişiklik anlamına gelmeyeceğinden, eskisi gibi Kürt ulusal hareketinin bu en yoksul kesiminin hareketi desteklenmeye devam edilmelidir. Hem de bütün hata ve zaaflarına rağmen.

- Ancak politik olarak sorumsuzlar, ideolojisi ya da bir taktik yanlıından hareketle bir hareket karşısında tavır belirlerler. Bizim için önemli olan haklı bir savaş sürdürüp sürdürmediği ve hangi toplumsal tabakaların eğilimi olduğudur. Kürt ulusal hareketinin haklılığını tartışmayı bile gereksiz görüyoruz. Son politik çıkışlar ise, aksine, ancak bir plebiyen hareket, Kürt milliyetçiliğiyle bağları en zayıf olan bir hareket tarafından ortaya koyulabilirdi. Milliyetçi Kürt burjuva ve küçük burjuvazisi Öcalan'ın koyduğu türden bir program geliştirme yeteneği göstermemiştir ve gösterememiştir. Kimilerinin son politikalarda zayıflık olarak gördükleri onun gücüdür. Yeni politika PKK'nın çizgisi ve toplumsal konumuyla çelişmez, onun ifadesi olduğu kadar devamıdır da.

Demir Küçükaydın

08 Temmuz 1999 Perşembe

13:31

İkinci Bölüm: Yeni Politikanın Analizi

Güçler ve Politikalar

PKK ve Türkiye'de Politika

Somut bir politika, somut güçler; onların çıkarlarının ve bu çıkarları gerçekleştirmeye yönelik politikalarına göre yapılabilir. Türkiye'de yıllardır bütün sorunlar "Kürt Sorunu"na kilitlenmiş bulunuyor. Bu sorun çerçevesinde iki temel güç var birbiriyle çatışan: PKK ve Genel Kurmay. Bu iki gücün nitelikleri ve hedefleri hakkında net bir görüş olmadan Türkiye'de veya Kürdistan'da politika yapmak olanaksızdır. Ve bu güçlerin nitelikleri hakkında yanlış bir değerlendirme, kişiyi ya da partileri objektif olarak hiç de istemediği pozisyonlara itebilir.

PKK'nın bu günkü Türkiye'deki durumu, Sovyetler'in 1989 öncesinin dünyasındaki durumuna benzer. Sovyetler hakkında bir net görüş olmadan o günün dünyasında politika yapmak nasıl olanaksız idiyse ve ona karşı tavırlar son duruşmada bulunulan konumu belirliyor idiyse, bu günün Türkiye'sinde de PKK hakkında net bir görüş sahibi olmadan politika yapmak olanaksızdır ve ona karşı tavırlar son duruşmada bulunulan konumu belirler. O zamanlar Sovyetler Birliği'nin niteliği ve onun politikalarının hedefleri ve sonuçları konusundaki görüşler bütün politik tavırları belirlemekteydi. Bu temel güç hakkında şu veya bu görüş otomatikman dünyadaki ve Türkiye'deki çatışmalarda şu veya bu tavır alışa da yol açıyordu. Kimilerinin biz Sovyetlere göre politika belirlemediyorduk demeleri de neticeyi değiştirmiyordu. Onların bu belirlememesi de Sovyetler karşısında ister istemez belli bir politikaya denk düşüyordu. PKK'nın 90'lar Türkiye'sindeki durumu bir bakıma Sovyetlerin 90'lar öncesi dünyadaki durumuna benzemektedir. Tavırlar da aynı metodolojik yanlışlarla maluldürler.

Sovyetler karşısındaki tavırların çoğu, düşüncenin varlığı belirlediği gibi bir temel metodolojik yanlış içindeydiler. SBKP'ye belli bir günde artık revizyonist denen bir ekip egemen oluyor ve o andan itibaren o ülke, revizyonist veya kapitalist veya sosyal emperyalist olarak tanımlanıyordu. O ekip egemen olduktan sonra sosyoekonomik formasyonda hiç bir nitelik değişimi gösterilememesine rağmen. Benzer temel metodolojik yanlış da, PKK karşısında yapılmaktadır. O temsil ettiği güçler; programı bağlamında değil; ideolojisiyle; örgütün işleyiş mekanizmalarıyla değerlendirilmiştir

Burada elbet aslında bu tavırların belli sınıfların veya tabakaların eğilimi olduğu; bu eğilimin kendini sosyalist bir şekilde ifade edebilmek için gerçeği çarpıtmak veya metodolojik yanlışlar yapmak zorunda olduğu gerçektir. Ama ideolojik mücadelede, karşı tarafın iyi niyetinden şüphe edilmeyeceğinden, onun nasıl bir metodolojik yanlışla öyle bir çıkarsamaya gittiğini göstermek önemliydi.

Bu temel metodolojik yanlışın yanı sıra, güçlerin yer alış da benzerdir. Ancak Sovyetler ve PKK karşısındaki güçlerin dağılımı farklılık sunmaktadır.

Dört temel görüşü ele alalım:

Birinci görüş, Sovyetler'i kapitalist dolayısıyla emperyalist olarak görenlerdi.

Diyelim ki, Sovyetlerin kapitalist bir ülke olduğunu savunuyorsunuz. Bu takdirde, Tıpkı Doğu Perincek'in ve diğer Mao'cu hareketlerin yaptığı gibi onun gelişimine bakıp yükselen ve tehlikeli emperyalist görüp, onun karşısında bütün var olan her güçle ittifaka girebilir ve bunu meşru hale getirebilirsiniz. Böylece istemeseniz bile, Sovyetlerin niteliğine ilişkin çözümlemenizin yanlışlığı nedeniyle, bir anda dünyadaki en gerici güçler ile aynı safta buluşmanız işten bile değildir.

PKK'yı Türkiye'yi zayıflatmak isteyen emperyalistlerin bir maşası olarak gördünüz mü örneğin, tıpkı o dönemin Maocularının konumuna düşersiniz. Gerçekten de, bütün Kemalistler, İlhan Selçuk'tan 68'liler vakfına kadar hepsi Doğu Perincek'in Sovyetler karşısındaki durumuna düşmüştür PKK karşısındaki tavırlarıyla: Devletin ve özel savaşın destekçiliği.

Sovyetleri sosyalist gören TKP, TSİP, TİP gibi burjuva sosyalist ve reformist partilerin PKK karşısındaki tavır bakımından benzerleri PKK'yı Sosyalist olduğu gerekçesiyle destekleyen hareketler oluşturmaktadır. Yalnız arada köklü bir fark var. Sovyetler'i destekleyenler genellikle, reformist sosyalistler iken, PKK'yı destekleyenler genellikle küçük radikal hareketlerdir. Reformist sosyalistler PKK'yı desteklemekten uzak durmakta, aksine ikinci cumhuriyetçilerden kemalistlere kadar geniş bir yelpazeye dağılmış bulunmaktadır. PKK'yı destekleyen küçük radikal hareketler ise, genellikle Sovyetçi reformist partilerden kopmuş radikal muhalefetlerdir.

Bir de, tıpkı Sovyetler karşısında olduğu gibi, bu gücün niteliğini belirleme sorunundan kaçan, ya da bütünüyle eklektik bir tavır sürdürenler vardı Dev-Yol gibi. Bu eğilim milliyetçi bir argümana dayanmasına rağmen, resmi Sovyet görüşüyle ve onu destekleyen partilerin reformizmine karşı arasına koyduğu mesafe nedeniyle, pratik olarak ülke ölçüsünde bir muhalefet ve dinamik bir hareket oluşturabiliyordu. Ama tam da ona bu özelliği veren milliyetçiliği, PKK karşısında bu eğilimi fiilen tarafsız dolayısıyla da Genel Kurmay'ın destekçisi konumuna düşürüyordu. Metodolojik olarak bu hareketin bütün mantık yapısı aynen PKK karşısındaki tavrında da görülebilir. Aynı idealizm, aynı düşüncenin varlığı belirlediği anlayışı görülür.

Bir de, pek bilinmeyen bir başka tavır vardı. Bir yandan, Sovyetler, bir Bürokratlaşmış işçi devletidir ama aynı zamanda onu emperyalizmin saldırısı karşısında savunmak gerekir; onun emperyalistlerle olan nesnel çelişkileri onu ezilen ulusların ve sosyalist hareketlerin ister istemez de destekçisi yapmaktadır diyenler vardı.

Bu tavır PKK karşısında da geçerli olmuştur. Bir yandan onun bir ulusal kurtuluş hareketi ve onun yoksul kesimlerinin hareketi olduğunu söylemek ama öte yandan, onun sosyalizan ve eşitlikçi eğilimler taşımakla birlikte sosyalist değil bir ulusal kurtuluş hareketi olduğunu söyleyenler ve tam da bu nedenle destekleyenler. Biz de bu kategorideniz.

Türk solunda PKK'nın ne olduğu üzerine ciddi bir tartışma olmadı, 60'lı ve 70'li yıllarda bütün eksik ve yanlışlığına, çok sınırlı kavramsal araçlara dayanmasına rağmen, Sovyetlerin niteliği üzerine olduğu türden. Ama herkesin bir şekilde bir görüşü bulunuyordu ve İmralı'ya kadar bu görüşler bir şekilde istikrarlı bir şekilde varlıklarını sürdürüyorlardı.

İmralı'da Öcalan'ın ifade ettiği yeni politika, PKK karşısındaki tavırlarda birden bire önemli değişikliklere yol açtı. PKK'nın sosyalist olduğunu söyleyenler, onun ihanet ettiği sonucuna ulaştılar ve karşı tavır aldılar. PKK'nın emperyalistlerin maşası olduğunu söyleyenler, yeni politika karşısında daha hayırhah tavırlar aldılar. PKK karşısında Genel Kurmay ve PKK'yı aynı kefeye koyup tarafsızlığı sürdürenler, PKK'ya göre politika yapmayız diyenler de, nispeten olumlu bir yaklaşım içine girdiler.

(PKK'nın yeni çizgisinin sosyalist veya emperyalizmin ajanı diyenlerde yol açtığı ters dönüşüm. Bu onların değerlendirmelerinin yanlışlığını da gösterir.)

İlk bakışta, bu politikanın milliyetçi Türk sol eğilimlerinin hayırhah desteğini almasına ve şimdiye kadar PKK'yı desteklemiş radikal Türk sosyalistlerinin desteğini kaybetmesine bakılarak, Öcalan'ın ifade ettiği çizginin PKK'nın toplumsal yapısına uymayan bir teslimiyet çizgisi olduğu; sadece Öcalan'ın prestiji nedeniyle etkili olduğu gibi bir sonuca ulaşmak mümkündür. Ancak bu görünüştedir ve bu Öcalan'ın yeni çizgisinin PKK'nın toplumsal yapısıyla ve eski çizgisiyle çeliştiği anlamına gelmez. Çelişki PKK'dan ziyade onu değerlendirenlerde bulunmaktaydı ve bütün değerlendirmeler iflas etmiş bulunmaktadır. Aslında İmralı bütün Türk Solunu PKK değerlendirmelerini gözden geçirmeye zorlamalıdır.

PKK'nın niteliği Kürt ulusal hareketi ve solu içinde de benzer alt üstlüklerle yol açtı. Bunlar da iki grupta toplanabilir. PKK'yı bir Kürt milliyetçisi hareketi olarak görüp, bağımsız bir Kürdistan idealine ulaşmak için en güçlü araç olarak görenler, onu Kürt davasına ihanet nedeniyle eleştirmeye başladılar. PKK'yı bir sosyalist hareket olarak görenler de, sosyalizm davasına ihanet nedeniyle. Aynı şekilde bu tavırlar da kendi yanlışlarıyla yüzleşmelidirler. PKK sadece bir Kürt hareketi değil, daha ziyade bir Kürdistan hareketiydi ve yoksullar hareketiydi, bir modernleşme hareketiydi. Uluslaşma modernleşmenin bir aracıydı.

Diğer yandan PKK sosyalist bir hareket de değildi. Sosyalist bir söylemi, bir vokableri vardı ve dayandığı yoksullar nedeniyle eşitlikçi bir eğilimi içinde taşıyordu ama ne dayandığı toplumsal güçler ne de ideolojisi ve programıyla sosyalist değildi.

PKK ve HADEP Öcalan'ın ortaya attığı politikayı destekliyorlar. Bu şu soruyu ortadan kaldırmıyor: PKK ve HADEP'in niteliği nedir, değişmiş midir? Ortaya atılan Politika nedir? Bu konularda doğru dürüst bir cevap olmadan Türkiye'de somut politika yapılamaz. Eğer PKK ve HADEP tarafından savunulan ve uygulanan politikayı, diyelim ki, Genel Kurmay'ın politikası, bir ihanet politikası olarak değerlendiriyorsanız, bu güçler karşısındaki tavrınız, dolayısıyla somut güçlerin mücadelesindeki yeriniz farklı olacaktır, başka bir türlü değerlendiriyorsanız başka.

Bu nedenle, Öcalan'ın İmralı'da ortaya koyduğu politikanın ne olduğu ve bu politikayı destekleyen ve uygulayan güçlerin niteliği sorunu Türkiye'de politika yapmak için temel

önemde olmaya devam ediyor. Bunun ne olduğu ise son derece ciddi bir analiz çabası gerektiriyor. Şimdi bu politikanın ne olduğunu anlamaya çalışalım.

Yeni Politikanın Ortaya Atılış Koşulları

Yeni Politika, düşmanın eline esir düşmüş bir önder tarafından, yani Abdullah Öcalan tarafından, idamla yargılandığı bir mahkemedeki ifade ve savunmalarda ifade edilip şekillendirildi. Daha sonra da, Avukatlar aracılığıyla ve devletin resmi göz yummasıyla detaylandırıldı.

Bu politikanın ortaya atılış koşulları, yani idam tehdidi altında, düşmanın eline geçmiş bir politikacı tarafından atılmış olması, ona bütün örgütlerde ve hareketlerde görülebilecek politik değişmelerde karşılaşılan problemlere ek olarak yeni problemler getirmektedir.

En sıradan insan bile haklı olarak şöyle düşünecektir:

"Türk devleti gibi, insan hakları ve demokrasinin zerrece değerinin olmadığı bir ülkede bu koşullarda şekillendirilen ve kamu oyuna duyurulan bir politika ne ölçüde Kürt ulusal hareketinin çıkarları kaygısıyla şekillendirilmiş olabilir? Aksine Türk Devleti buna izin verdiğine göre bu politika, Türk devletinin yıllardır bir savaş yürüttüğü Kürt Ulusal Hareketi'nin değil, Türk devletinin çıkarlarına uygun bir politikadır. Öcalan'ın Türk devletiyle bir pazarlık içinde canını kurtarmasına yönelik bir politikadır.

Dolayısıyla ortada, politika düzeyinde tartışılması gerekmeyen, bir kişinin zaafı düzeyinde tartışılması gereken, psikolojik ve ahlaki düzeyde tartışılması gereken bir sorun vardır. Ortada Kürt hareketinin yeni politikası değil, Türk devletinin eskiden beri sürdürdüğü politika vardır ve Türk devleti şimdi bu politikasını, eline geçirdiği liderin ağzından, o liderin etki ve prestijine dayanarak bütün Kürt hareketine kabul ettirmektedir. Abdullah Öcalan, artık Kürt Ulusal Hareketi'nin bir önderi değil, Türk devletinin basit bir oyuncuğu ve ajanıdır. İşi bittiğinde de muhtemelen işi bitirilecek bir araç."

Ama bu ihanet ve çöküş iddiası sadece soldan gelmiyor.

Özellikle eskiden beri Öcalan ve PKK'nın politikasına muhalif olmuş Kürt milliyetçileri tarafından sürekli ifade edilmektedir. Bunlardan en bilineni de, Öcalan'ın ilk başlarda avukatlığını yapan Ahmet Zeki Okçuoğlu'nun yazıp söyledikleridir. İnternetteki tartışma forumlarında böyle yüzlerce akıl yürütme ve argüman bulmak mümkündür.

Kürtlerin moralini bozmak isteyen ve Kürt varlığını inkara yeminli Türkler de (örneğin E. Çölaşan) Öcalan'ın çözüldüğünden, kendi canını kurtarmak için, Kürtlerin mücadelesini sattığından, ihanet ettiği söz ediyorlar.

Kürt Ulusal hareketini en tavizsiz biçimde desteklemiş kişiler bile (Haluk Gerger, İsmail Beşikçi) Öcalan'ın ifade ettiği çizgiye ya karşı çıkıyorlar ya da belli bir mesafe koymak gereğini hissediyorlar veya en azından Kürtlerin mücadelesinin düşmanları tarafından kullanılmaması için susmayı tercih ediyorlar.

PKK'nın politikalarını destekçisi veya PKK'nın militanları bile Öcalan'ın ihanetinden söz edenlere karşı, güçlü argümanlarla değil, imanla ya da küfürle ya da "siz ne yaptınız" gibi

argümanlarla karşı çıkmaktan başka bir davranış gösteremiyorlar ya da tamamen susarak böyle bir eleştiri yokmuş, insanların kafalarında bu tür sorular yokmuş gibi davranıyorlar. Bu semptomlar, "ihamet" görüşüne katılmayanların bile, kendilerini güçlü ve sağlam hissetmediklerinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Psikolojik ve Ahlaki Açıklamalar

Politika Değişikliğini, "ihamet" olarak görenler bunu politik olarak tartışmamakta dolayısıyla onu Öcalan'ın kişiliği, psikolojisi veya ahlakına ilişkin bir tartışmaya dönüştürerek tartışmaktadırlar. Bu olanağı onlara sunan elbette politika değişikliğinin ortaya atıldığı koşullardır. Politikayı politik olarak tartışmaya girmeyenler bir kaç alt gruba ayrılmaktadırlar

1) İlk grupta, Öcalan'ı insan olarak savunmak ama bu politika değişikliğini reddetmek isteyenler anılabilir. Bunlar değişikliği, psikolojik ya da ahlaki değil kimyasal nedenlerle açıklamaktadırlar. Yani Öcalan, bu gün tekniğin çok geliştiği bir dünyada, ilaçlarla, modern psikolojik çökertme teknikleriyle iradesiz kılınmıştır. Bundan dolayı suçlanamaz, artık devreye başka faktörler girmiştir. Bunlar da bir ihamet olduğunu düşünmektedirler ama bunu Öcalan'ın zayıflığı ya da başka saplantılarıyla değil, kimyasal araçlarla izah etmektedirler. Yani bu ilaçların etkisiyle Öcalan artık kendi bilincinde olan bir insan değildir, bir bakıma "ceza ehliyeti" yoktur bu yaptıklarından dolayı. İlk başlarda Avukatların açıklamaları da hep bu noktaya ağırlık veriyor, Öcalan'ın yorgun görüldüğü, yani iradesi olmadığı iması yapılıyordu. Amaç, söylediklerini Öcalan'dan tenzih etmektir.

(Bu tür bir iddianın, Öcalan'ın etkisizleştirilmesinin ve onun mirasını yönetme hakkını ele geçirmenin bir aracı olarak kullanılabileceği üzerinde pek durulmuş değil. Bazı polisiye romanlarda, aslında akli başında kişilerin, örneğin onun mirasına konmak isteyenlerce, ceza ehliyeti olmadığı tarzda gösterildiği, böylece tecrit ve tasfiye edilip vesayetinin ve mirasının ve servetinin bu komplo yapanların eline geçtiği durumlar anlatılır. A. Z. Okçuoğlu'nun ilk dönemde yaptıkları, bilinçli ya da bilinçsiz böyle bir anlama sahiptir. Sanki Öcalan'ın koruyucusu gibi ortaya çıkmaktadır ve korumak istediğinin iradesinin ilaçlarla çökertilmiş olduğunu yani ceza ehliyeti olmadığını ima etmektedir ilk sıralarda. Vasisi olarak o mirası (Kürt Ulusal Hareketini) idare etmenin kendisine düşeceğini düşünüyordu muhtemelen. Düşünmese bile yaptığının nesnel anlamı buydu. Doğrusu, Öcalan, pişmiş bir politikacı olarak bunun erken farkına vardı.)

2) Yeni politikayı politika olarak değil de, psikolojik düzeyde tartışanların en seviyelileri, Öcalan'ın da bir insan olduğu, bütün insanlar gibi, bütün zayıf ve güçlü yönleriyle, korkularıyla hatalar ve unutkanlıklar karmaşası olduğu; bu yüzden canının derdine düşmüş, bu yüzden zayıflık göstermiş olabileceği tarzında bir akıl yürütmektedirler. "Bir halkın önderi olan bir kişinin buna hakkı yoktur ama işte olan budur. Bunda anlaşılacak bir yan yoktur." demektedirler

3) Bir kısmı, olayın daha spesifik boyutunu açıklamaya kalkmaktadırlar, bunda direk canını kurtarmaya yönelik bir ihamet ziyade, ihamet bir saplantıyla izah edilmektedir. Öcalan,

kendisi olmadan Kürt hareketinin bir başarı elde edemeyeceği, yaşayamayacağı gibi bir saplantı içinde olduğundan, kendisinin yaşamasını her şeyden önemli görmekte, bütün iyi niyetine rağmen, kendisine ilişkin bu saplantısı yüzünden nesnel bir ihanet durumuna düşmüş bulunmaktadır. Örneğin Okçuoğlu'nda böyle bir versiyon da bulunmaktadır.

- 4) Psikoloji ve karakter boyutunda Öcalan'ın politika değişikliğini kendini kurtarmak için yaptığı, dolayısıyla ortada politik olarak tartışılacak bir sorun olmadığı yönündeki görüşü güçlendiren başka argümanlar da getirilebilir. Hemen öyle akla geliveren bir kaçını söyle sıralayabiliriz:
- a) Örneğin genç insanlara göre yaşlı insanların canının kıymetli olması gibi, önder konumundaki kişiler, yaptıkları işle, yürüttükleri politikayla daima biraz "mesleki deformasyon" denebilecek bir yabancılaşma içinde bulunurlar. İnançtan ziyade akılla hareket ettiklerinden, önderlerin genellikle kendilerine inanan taraftarlardan, inancın onların yaşamında daha az yeri olduğu için, daha az dirençli oldukları düşünülebilir. Bu bakımdan veriler Öcalan'ın aleyhinedir.
- b) Dayanıklı olamayacağına dair çok baş vurulan ve oldukça rasyonel gelen diğer bir argüman da, kendisinin hiç bir zaman gerillalık yapmamış oluşu; zorluklara karşı direncinin denenmemişliğidir. Sık sık söylendiği ve kendisinin de defalarca belirttiği gibi, kendisi hiç de dağlarda gerillalık falan yapmamıştır. Çok uzun yıllardır Şam'da veya Bekaa'da, her sıradan ölümünün arzulanabileceği bir hayat sürdürmüştür. Çalışmamaktadır, yaptığı iş, kendisini gerçekleştirdiği yabancılaşmamış emekten oluşan politikadır. Esas olarak bir kaç suikast girişimi bir yana bırakılırsa, dağdaki gerillalara veya şehirdeki PKK militanlarına göre tehlikesiz bir yaşam sürdürmüştür. Taraftarlarının sevgi ve onurlandırmasıyla sürekli manevi bir doyum içinde bir hayat sürdürmektedir yıllardır. Bütün bunlar, onun canının kıymetli olacağı, dolayısıyla "ihanet" edebileceği yönünde bir kanıt olabilir ve zaten bir çok muhalifi ve özel savaşın psikolojik görevlileri tarafından benzer görüşler sık sık ifade de ediliyor.
- c) Öcalan'ın kendi muhaliflerine karşı çok sert ve acımasız olduğu sık sık söylenmektedir. Genellikle sertliğin, kendine güvensizliğin bir yansıması olduğu, aşırı sekte ve sert tiplerin genellikle daha az dirençli olduğu genel bir eğilimdir. Bu da Öcalan'ın direnme gösteremeyeceğine bir kanıt olarak getirilebilir
- d) Ayrıca şu da getirilebilir: Öcalan bir çok konuşmasında, "ben Korkak bir insanım, ben Deniz'ler, Mahir'ler gibi bir kahraman değilim" anlamında sözler eder. Bu konuşmalar acaba, ilerde düşülebilecek şimdiki gibi bir durumda gösterilecek tavrı rasyonalize etmek için önceden söylenmiş olmasın?

Bu ve benzeri daha bir çok örnek getirilebilir. Hemen her şey, Öcalan'ın düşmanın elinde esirken onun baskılarına karşı bir direniş gösteremeyeceği, teslim olacağı, ihanet edeceği yolundaki görüşleri güçlendiriyor.

- 5) Bir de Öcalan'ın çözülüşünü, kimyasal, insani ya da psikolojik değil, daha ziyade ahlaki bir boyutla açıklayanlar bulunmaktadır. Bunlara göre, Öcalan Ahlaki olarak zaten çökkün bir kişidir. Haremi vardır, her türlü komplonun başıdır vs. vs.. Adeta yeryüzünde yaşayan bir şeytandır. Dolayısıyla bu gibi ahlaki bakımdan düşkün kişilerden bir direnç beklemek anlamsızdır, çökmesi gayet normaldir.
- 6) Son kategoride ise, Öcalan'ın başından beri Türk veya Amerikan gizli servislerin ajanı olarak, yükselen Kürt hareketini kontrol altına almak için görevli olduğu, ortada yeni ve değişen bir durum olmadığını iddia edenler bulunmaktadır. Bütün komplo teorilerinde olduğu gibi her şey birbiriyle son derece tutarlı biçimde açıklanmakta, her olay yerli yerine konmaktadır.

(Biz bu teorinin taraftarlarına Foucault'un Sarkacı'nı tavsiye ederiz. O kitabı okuduktan sonra, Öcalan'ın aslında binlerce yıldır süregelen daha büyük bir komplonun bir aracı olduğunu görecektir. Katarlar, Kabalacılar, Masonlar vs. hepsi bu büyük komplonun bir parçasıdır. Bunlar doğru bir iz üzerindedirler sadece fazla Kürdistan merkezli düşünüp, dünya çapındaki binlerce yıldır süregelen komployu görememekteler. Komplonun muazzam büyüklüğünün farkında değildirler. Ancak yakında bu eksiklikleri de giderip bizim karşımıza daha gelişmiş ve büyük bir teoriyle çıkacaklarını düşünüyoruz.)

Bütün bu kategorilere yenileri de eklenebilir. Sonuç değişmez. Hepsinin ortak özelliği bir politikayı politika olarak tartışmamaları; onu ifade eden kişinin içinde bulunduğu koşullardan hareketle ifade eden kişinin tartışmasına çevirmeleridir. Ve ilk bakışta gerçekten çok haklı gibidirler.

Herkes ondan savunmasında Türk devletini mahkum edecek bir savunma beklerken, o kendisine iyi muamele edildiğinden söz etti; faşist eğilimli oldukları için seçilmiş "şehit Aileleri"nden özür diledi. Yaşamaları halinde savaşı bitireceğini söyledi. Her şey tartışılmaya bile değmeyecek kadar açık. Bu adam canını kurtarmak için ihanet etmiş bulunuyor. Bunu görmemek için kör olmak gerekir. Ortada tartışacak bir şey yok.

Ancak bazı teoriler, doğru olamayacak kadar açık ve mantıklıdır. Tıpkı güneşin doğuşu ve batışı gibi. Her şey çok açıktır. Güneş her sabah doğar, yükselir, göğü bir baştan bir başa kat eder ve akşam da diğer taraftan batar. Çok açık ki, güneş dünyanın etrafında dönmektedir.

Ama bu gün biliyoruz ki, güneş dünyanın değil de, dünya güneşin etrafında dönüyormuş. Demek ki, öz ve görünüm her zaman özdeş olmuyor. Çok açık gibi görünen olaylara ise, belli bir kuşkuyla, "acaba gerçekten öyle mi?" diye bakmak gerekiyor. Biliyoruz ki, tarihteki en büyük yanlışlar, doğruluğundan şüphe etmediklerimiz, dolayısıyla doğruluğunu sınamadıklarımızdır.

Bu yazıda bunu yapmayı; arı kovanına bir çomak sokmayı deneyelim. Acaba gerçekten öyle mi? Sorusunu soralım.

Bunun için, yukarıda kısaca değinilen görüşlerin doğru olduğu, Öcalan'ın ister ilaçlar, ister kariyerizmi veya ihtiraslarının, ister büyük bir komplonun parçası olarak ihanet ettiği iddiasının doğru olduğu var sayımından hareket ederek, sorunu ihanet düzeyinde tartışmanın çıkmaz ve çelişkilerini göstermeyi deneyeceğiz.

Bireysel İhanetten Kollektif İhanete

Bu "ihanet" in ilginç bir özelliği var. İhanet, bildiğimiz kadarıyla saf değiştirmek, karşı tarafa geçmek demektir. Öcalan'ın "ihanet" inde ilginç bir olguyla karşı karşıya kalıyoruz. Öcalan "ihanet" etmeden önce, Öcalan'ın ve PKK'nın politikasına karşı olanlar aynı şekilde karşı olmaya devam ediyorlar, eski destekçiler de desteklemeye. Ortadaki politika değişikliğinin çapı ve bunu ortaya koyulduğu şartların yarattığı şüpheler göz önüne getirilirse, taraflar adeta hiç fire vermeden, ihmal edilecek küçüklükteki firelerle, aynen varlıklarını ve birbirleri karşısındaki konumlarını sürdürüyorlar. Elbet her iki tarafta da, bütün önemli politika değişikliklerinde olduğunda olabilecek türden, istisnalar var. Ancak bunlar belli bir toplumsal gücü yansıtmayan, daha ziyade kişisel düzeyde tavırlar. Belli politik eğilimleri yansıtanları ise kolaylıkla açıklanabilecek bir durumda.

Öcalan'ın İmralı'da geliştirdiği çizgiyi, PKK Başkanlık Konseyi ve PKK adını bile anmaya değmeyecek ölçüde fire vermeden izliyor. Bunu gönüllü olarak yapıyor. Çünkü Öcalan, düşmanın elinde esirdir; örgütü üzerinde hiç bir kontrol ve yaptırım mekanizması yoktur. Örgütüyle ve kendisini destekleyen Kürt kitleleriyle tek bağı, Avukatları aracılığıyla yolladığı görüşlerden oluşmaktadır. İşin ilginç, Öcalan yakalandığında, hareketin dışarıdaki merkezi olan Başkanlık Konseyi, Öcalan esir olarak bulunduğu sürece, söylediği hiç bir şeyin kendilerini bağlamayacağını da açıkça ifade etmişti. Daha sonra, üzerlerinde Öcalan'ın fiziki, örgütsel, idari hiç bir yaptırımının olamayacağı bir durumda, bu söylediklerinden geri adım attılar ve o zamandan beri Öcalan'ın direktifleri doğrultusunda hareket ediyorlar. Aynı durum PKK'yı destekleyen ana Kürt kitleleri için de geçerlidir.

HADEP de PKK başkanlık Konseyinden bile önce Öcalan'ın çizgisini desteklediğini belirtmiş bulunuyor. Veriler HADEP'e verdikleri oylarla Kürdistan'ın sınırlarını çizen Kürt kitlelerinin de Öcalan'ı desteklediği yolunda. Örneğin geçenlerde Öküz dergisinde ilginç bir gerçekten yaşanmış öykü vardı. Diyarbakır'a Yılmaz Güney'in Yol filmi geliyor. Filmin başında İmralı Cezaevi görülünce, sinemadakilerin hepsi alkışlamaya başlıyor orada şimdi bulunan Öcalan'a sempatilerini belirtmek için.

Keza, Öcalan'ın avukatlarının çeşitli şehirlerde Kürtlerle yaptıkları toplantıları anlatan bir röportajda, Avukatların İstanbul'daki tartışmaların ve eleştirilerin etkisi altında, bu tür ihanete ilişkin eleştirilere ne cevaplar verecekleri yolunda hazırlandıkları, ama toplantılarda kimsenin böyle bir sorunu olmadığı, gelenlerin bu politikaların başarısı için neler yapmak gerektiği üzerinde yoğunlaştıkları ve Avukatların bu anlamda beklemedikleri bir sürprizle karşılaştıkları ifade ediliyordu.

Zaten bütün duyular, Öcalan'ın çizgisinin esas olarak PKK ve HADEP sempatan ve taraftarları tarafından desteklendiği yönünde. Hatta ihanet teorisinin taraftarları bile bunu açık veya zımnem itiraf ediyorlar. Yani en büyük iki Kürt örgütü, eskisi gibi Öcalan'ın çizgisini gönüllü olarak benimsemiş bulunuyor.

Böyle bir durum, ortaya çok ciddi sorular getirmektedir. Kimileri bu sorunları görmezden gelerek esip gülemeye devam ediyor. Bunun sosyolojik olarak ortaya çıkardığı sorunların farkında olanlar ise, sorunu kolaycı bir açıklamaya kayıyorlar. Şimdi biraz bunlara bakalım. Nedir ortadaki ciddi sorun?

Böyle bir durumda, eski çizgiyi destekleyen bütün güçler, bugün ihanet denen yeni çizgiyi desteklemeye devam ediyorlarsa o zaman "kollektif bir ihanet"ten söz etmek gerekir. "Kürt ulusal hareketi kendisine ihanet etmektedir" demek gerekir. Ama milyonlarca insanın toplu bir ihaneti söz konusuysa, artık ortada ahlaki kategorilerle ele alınamayacak, "ihamet" denemeyecek, sosyolojik olarak ele alınması gereken bir değişim var demektir. Kürt Ulusal Hareketi'nin esas kütesinin toplumsal konum ve çıkar ve hedeflerindeki değişimi, bunun nedenlerini ve görünüm biçimlerini ele almak gerekmektedir. Bunu ihanet çizgisinden söz edenlerin çok daha ciddiyetle yapması gerekmektedir, çünkü onlar, bu "kollektif ihanet" içindeki kitleyi kazanmak hedefindedirler. Ciddi bir politikacı, her an toplumsal güçlerin konum ve çıkar ve hedeflerindeki, bunların ifadelerindeki değişiklikleri ciddiyetle izlemelidir. Ortada çok ciddi bir durum vardır, Kürt kitlesinin konum ve çıkarlarında çok önemli bir değişiklik gerçekleşmiş olmalıdır ki şimdi Öcalan'ın ihanet denen politikasına bu kitle aynem katılmaktadır. İhanet tezinin savunucularının bütün stratejik ve politik görüşlerini gözden geçirmelerini gerektirecek bir değişiklik demektir bu. Nedense Öcalan'ın "ihamet"inden söz edenlerde, bu sosyolojik ve politik boyuta ilişkin bir çaba ya da değerlendirmeye rastlamak olanaksızdır.

Bu özellik, yani ortada kollektif bir ihanetten söz edilmesi gerektiği, otomatikman tartışmayı, Öcalan'ın dayanıp dayanmadığı, ihanet edip etmediği noktasından, sosyolojik ve politik boyuta geçmeye zorlar her ciddi politikacıyı. O noktadan sonra artık, ister can korkusundan, ister başka bir nedenden olsun, ortaya atılmış ve en güçlü örgütler ve milyonlarca Kürt tarafından savunulan bu programın, bir politik çizgi olarak ele alınması gerekir. Buna karşı olabilirsiniz, ama eleştirilerinizi, programatik ve stratejik düzeyde koymanız, onu bir politik çizgi olarak eleştirip başka bir politik çizgi önermeniz gerekir.

Keza, ihanet denebilecek bir çizgiden söz ediyorsanız, o muazzam kitlenin niçin böyle ihanet denen bir çizgiyi benimsediğini sosyolojik olarak ele almanız ve açıklama denemelerinde bulunmanız gerekir.

Ne var ki, çizgiyi ihanet ile suçlayanlarda, ne bu çizginin bir politika olarak eleştirisi ne de bu değişikliğin sosyolojik nedenleri üzerine gidildiği görülmemektedir. Onlar, bütün bu soruyu geçiştirmektedirler. Nasıl mı? Kitle'nin ihaneti görmediği, onun henüz ihanet olduğunu anlamadığı ama yakında anlayacağı önermeleriyle. Zaten onların bütün gayretleri de, Öcalan'ın hayranlığı ile gözlerinin bağlandığını ve bu nedenle Öcalan'ın yeni çizgisini izlediğini düşündükleri Kürtlere bu gerçeği açıklamaya yönelik oluyor. Bunun için yaptıkları

da, Öcalan'ın ne kadar yaramaz bir adam olduğuna veya PKK'nın ne kadar berbat bir örgüt olduğuna dair iddiaları tekrarlamak. Yani, eskiden beri yaptıklarına devam etmek.

Ancak, yığının kandırılmışlığı ve ihaneti şimdilik göremediği argümanı, sorunu sosyolojik ve politik boyutuyla tartışmaktan kaçmayı sağlıyor ama aslında kaçtığı soru onun karşısına tekrar çıkıyor?

Niçin bazıları Öcalan'ın ihanetini görebiliyor da, niçin bazıları göremiyor? Niçin eskiden beri PKK'yı destekleyenlerin büyük çoğunluğu ortadaki ihaneti göremiyor da, niçin eskiden beri PKK ve Öcalan'ın düşmanı ve muhalifi olanlar ortadaki ihaneti görebiliyor? Politik konumlar ile, ihaneti görüp görememeler arasında böylesine büyük bir ilişki olunca, aynı soru, yani niçin, o PKK'yı ve HADEP'i destekleyen Kürt kitlesinin İhanet'e ortak olduğu ve bizi sosyolojik ve politik bir tavır almaya zorlayan soru, sadece biçim değiştirmiş olarak, PKK'yı ve HADEP'i destekleyen Kürt kitlesinin niçin İhanet'i göremediği sorusu biçiminde var olmaya, hem de çok daha güçlü olarak, devam ediyor.

Bunun bir diğer cevabı, bu kitlenin bu ihaneti göremediği değil, görmek istemediği olur. Bu da sorunu ortadan kaldırmaz. Niçin diğerleri görmek istiyor da, niçin bunlar görmek istemiyor. Ortada milyonlarca insanın ve bu insanların eğilimlerini dile getiren en güçlü iki örgütün bir tavrı söz konusu ise, İhanete ortak olma, görmeme veya görmek istememe, ihanet gibi ahlaki bir kavramla değil, sosyolojik ve politik kavramlarla ele alınmak zorundadır. Yani bu "hainler" in hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için dayanmayı planladıkları güçler ve mücadele biçimleri nelerdir? Buna karşılık, eleştirmenlerinki nelerdir? Nedense eleştirmenlerde bu düzeyde seviyeli ve kaliteli bir tartışma bulmak mümkün değil.

Liderlik Kalitesi ve Güçlerin Eğilimleri

Böyle kolektif bir ihanet, veya ihaneti görmeme ve görmek istememe, önder ve önderin temsilcisi olduğu toplumsal güçler ilişkisi bağlamında ele alındığında, sorun ayakları üzerine koyulduğunda ortaya ne çıkar?

Önderler, temsilcisi oldukları güçlerin eğilimlerini önceden sezip, onu bilinçli bir şekilde ifade edip uygulamaya geçirenlerdir. Eğer bir önder, temsilcisi olduğu güçlerin eğilimlerine ters düşerse, (bu ters düşme önderin ya da dayandığı güçlerin konumlarındaki değişmeler nedeniyle olabilir), etkisini ve prestijini yitirir; önder ve güçler arasında bir kopuş, bir kırılma olur. Böyle bir şey olmadığına göre, ve ihanet iddialarının dediğini doğru kabul edip, ortada ihanet denecek kadar farklı bir çizginin bulunduğunu var saysak bile, Öcalan'ın yaptığı, önderi olduğu gücün eğilimlerini önceden sezip onlara bilinçli bir ifade vermektir. Yani Öcalan, ihanet ettiği için, PKK'yı ve HADEP'i destekleyen Kürt kitlesi de ihanet içinde değildir, O kitle ihanet ettiği için, o kitlenin eğilimlerini en iyi görüp ifade eden lideri de ihanet etmektedir. Ve bu ihanetiyle liderlik niteliklerini, yani, önderi olduğu toplumsal güçlerin eğilimlerini önceden sezme ve onlara bilinçli bir ifade verme yeteneğini, kanıtlamaktadır.

Bu durumda tekrar başa dönmüş oluruz. Ortada Öcalan'ın ihaneti değil, eğer bir "ihanet"ten söz edilecekse; Kürt Ulusal Hareketinin esas kitlesinin ve en büyük örgütünün bir ihanet söz konusudur; Öcalan'ın yaptığı sadece bu "ihanet"ten sonra da o güçlere önder olmaya devam

etmektir. Yani onların eğilimlerini ifade etmektir o bu ihanete bilinçli bir ifade vermektedir bütün gerçek önderler gibi.

Elbette böyle milyonlarca kişiyi kapsayan değişiklikler "ihanet" düzeyinde tartışılmayacağından; o "ihanet" denen politikaya yol açan toplumsal eğilimleri ve o politikayı tartışmak gerekir.

Eğer Öcalan'ın ifade ettiği politika, bir kişinin politikası olarak kalsaydı, bir ihanetten söz edilebilirdi belki, ama ortada en büyük iki Kürt örgütünün savunduğu ve başarısı için güçlerini seferber ettiği bir politika var. Düne kadar PKK ve Öcalan düşmanlığı yapanlar mı tek uyanık ve iyi niyetli? Yıllardır en dinamik Kürt örgütlerinin gerillalığını, yöneticiliğini, militanlığını, sempatanlığını yapanların, PKK ve Öcalan düşmanlarından daha az uyanık ve iyi niyetli olduklarını düşünmemiz için bir neden yok.

Ciddi politika yapmak isteyenler bu politikaları tartışır. Bu politikalar nelerdir? Hedefleri nedir? Hangi güçlere dayanmayı hedeflemektedir. Ne gibi örgüt ve mücadele biçimleriyle başarıya ulaşmayı planlamaktadır? Sorular bunlardır.

O halde, tartışmayı doğru kulvara çekelim. Bırakalım Apo ihanet mi ediyor, korkudan Kürt hareketini sattı mı gibi, son derece subjektif yaklaşımları bir yana. Objektif olarak düne kadar Kürt Ulusal Hareketini desteklemeye devam eden kitlenin bugün de desteklemeye devam ettiği bu yeni politikanın ne olduğu ve doğru olup olmadığı tartışılmalıdır. Bu politikanın doğru olup olmadığını tartışabilmek için, bu politikanın ne olduğunu belirlemek gerekiyor. Ama bu politikanın ortaya atıldığı özel koşullar nedeniyle, politikanın özüne varabilmek için, onun ifade edildiği, taktik, diplomatik, ideolojik biçimlerden de soyutlamak gerekiyor. Bundan sonraki bölümlerde bunu deneyelim.

Karşılıklı Kullanma

İhanet teorisi, politikanın ifade edilmiş biçimi ve koşulları bakımından da bütün olguları kapsayıcı ve açıklayıcı olamaz. Yine aynı mantığı izleyerek bunu göstermeye çalışalım. Yani diyelim ki, Öcalan şu veya bu nedenle teslim olmuştur ve Türk devletinin her istediğini yapmaya hazırdır.

Ancak bu teslim olan kişi, yani Öcalan, sıradan bir kişi değildir. Dünyadaki en güçlü ve canlı ulusal hareketlerden birinin ana örgütünün kurucusu ve yöneticisi; bu ulusal hareketin önderi, hatta o ulusun bayrağıdır. Kaçırılması, onu Kürt ulusunun bayrağı da yapmıştı. Her Kürt ona yapılanı kendine yapılan olarak algılıyor ve öyle davranıyordu. Öcalan'ın en sert muhalifleri bile böyle davranıyordu.

Böylesine bir prestiji, manevi otoritesi bulunan bir hareketin önderini ve örgütün yöneticisini ele geçiren için, ortaya muazzam bir fırsat çıkar; çünkü o noktada her şey bir tek insanın direncine kilitlenmiş olur. Bu direnç çökertilirse, karşı tarafa altından kalkamayacağı ağır darbeler vurulabilir; toparlanması zaman alacak moral bozucu etkiler sağlanabilir. Türkiye gibi tecrübeli bir devletin bu olanağı kullanmayacağını düşünmek saflık olur.

Bu durumda karşısında teslim olmuş bir Öcalan bulunan T.C. ne yapabilir? Elbette bu durumu kendi çıkarları açısından azami sonuçla değerlendirmenin hesabını yapacaktır. Seçenekler bellidir.

Öcalan kaçırıldığında kim vurduya getirilip yok edilebilir, Kürt ulusal hareketi öndersiz ve bayraksız bırakılabilir. (Fiziki öldürme)

Bir zamanların Mollaların TUDEH önderine yaptıkları gibi, Televizyona çıkarılarak orada pişmanlık getirmesi sağlanabilir ve böylece manevi olarak öldürülebilirdi.

Türk devleti, muhtemelen bu opsiyonlar üzerine düşünmüştür ama ister kendi içindeki farklı politikaların çatışmaları; ister uzun vadeli çıkarları nedeniyle bu yola girmemiştir. Girmemesinin nedeni Öcalan'ın konumudur. Öcalan'ın maddi veya manevi olarak öldürülmesinin yol açacağı zararların faydalardan çok olacağına görülmesidir. Öcalan'ı maddi veya manevi olarak öldürmek (Kaldı ki, baskı uygulandığı takdirde, böyle bir baskıya pek ala Öcalan direnebilir ve hesap yanlış da çıkabilirdi.):

- a) Kürtler ve Türkler arasında kapanmayacak bir düşmanlığın temelini atacağından;
- b) Kürt Ulusal Hareketinin, muhtemelen bölünmüş ve uzun vadede hiç bir güç tarafından kontrol altına alınamadan şiddet yöntemlerine (muhtemelen bu sefer uçak kaçırımlar, Batı'nın şehirlerinde bombalamalar şeklinde) baş vurması adeta kaçınılmaz olduğundan Türk devletinin kendi çıkarları açısından rasyonel ve akılcı olmazdı.

Bu durumda sadece bu nedenlerle bile üçüncü bir alternatif Türk devletinin ve Genel Kurmayının çıkarları bakımından daha akıllıca bir yol olarak ortaya çıkar: Öcalan'ın prestijini ve etkisini Kürtlerin mücadelesini tasfiyede kullanmak. Ama bunun için de Öcalan'ın en azından daha uzunca bir süre Kürt hareketinin önderi olarak kalmasını sağlamak. Öcalan'ın bu tasfiye politikasını uygulayabilmesi için, bunu Kürtler için yaptığı izlenimini vermesini sağlamak. Yani bölünmeyi engelliyerek; (bölünme demek kontrolden çıkma demektir) toptan bir zararsızlaştırmaya ve teslimiyete ulaşmak.

Ancak, Öcalan her ne kadar çok etkili bir liderse de, boşlukta hareket etmez, sözlerinin PKK ve Kürt kitlesi tarafından izlenebilmesi için, ikna edici olması gerekir; aksi takdirde bunlara katılım sağlanamaz ve bölünme kaçınılmaz olur. O halde, kullanmak istediğinize, yani Öcalan'a, bir inisiyatif ve hareket alanı sağlamanız gerekir. Ama bunu sağladığınız an, onun da sizi bir şekilde kullanmasını kabul etmişsiniz demektir. Kullanan daima kullanılır, kullanılan da daima kullanır. Yani o andan itibaren, bir uzlaşma söz konusudur.

Hangi nedenle olursa olsun, ortada bir uzlaşma, karşılıklı kullanma söz konusu olduğunda, sorun artık teslimiyet gibi ahlaki ya da psikolojik olarak ve bir kişi boyutunda tartışılmaz; politik olarak; kimin kimi niçin ve nasıl kullandığı; kimin kimi hangi amaçlar için kullandığı noktasından tartışmak gerekir. Daha doğru bir ifadeyle, yapılan uzlaşmanın ne olduğu ve tarafları bu tür bir uzlaşmaya hangi nesnel durumların zorladığı; bu uzlaşmadan tarafların kendi açılarından neyi amaçladıkları gibi sorular ışığında, yani politik olarak ele almak gerekir. O halde bunu yapmayı deneyelim.

Taraflardaki Bölünmeler

Hiç bir politika boşlukta yapılmaz, daima somut güçler ve farklı politikalar arasında bir çatışma vardır. Egemen olan politika hiç bir zaman biricik politika değildir, onun yanı sıra daima başka politikalar ve güçler vardır ve o egemen politika aynı zamanda onlara karşı da bir mücadele yürütmek zorundadır.

Her ciddi politikacı, karşı tarafın propagandasına değil, o propagandanın ardındaki satır aralarına, nüanslara, karşı taraftaki farklı politikalara ve güçlere dikkat eder ve taktiklerini ona göre ayarlar. Nasıl Türk devleti, gerek Kürt hareketi gerek PKK içinde farklı eğilimleri güçlendirecek arayışlar içinde olduysa, PKK da Türk devleti içinde kendi konumunu güçlendirecek eğilimlere destek verecek arayışlar içinde olmuştur. Ama burada bile gerek Türk Devleti, gerek PKK veya Kürt hareketi birer soyutlamadırlar. Türk devletinin değişmez ve bir tek politikası yoktur; Kürtlerin ve PKK'nın da. Her birinin içinde farklı politikalar vardır; genellikle egemen politika bu farklı güç ve politikaların bir dengesini yansıtır. Farklı politikaların karşı tarafta da paratları bulunur, Yani her iki tarafta da, karşı tarafta güçlenmesi kendisini güçlendirecek politikalar vardır.

Bu mekanizmayla, her iki taraftaki farklı politikalar, karşı tarafın içinde kendi pozisyonlarını güçlendirecek farklı politikalarla zımnı ya da açık bir ittifak içinde olurlar. Her dış savaş bir iç savaştır, ama her iç savaşın da dışarıda destekçileri vardır.

Her durumda temel olarak üç farklı eğilimden söz edilebilir. Saldırıp yok etmek isteyenler; yani sonuçlarla mücadele edilerek sorunun ortadan kalkacağını söyleyenler. Sonuçlarla mücadele edilerek hiç yol alınmayacağını, nedenlere inmek gerektiğini söyleyenler. Ve yok edelim ama böyle saldırarak olmaz, akıllı manevralarla bu yapılabilir diyenler.

Kürt sorununda da Türk devletinin içinde de üç eğilim olagelmıştır. Birinci eğilimi Özal ifade ediyordu ya da ikinci Cumhuriyetçiler. Bunlar, Kürtlere belli haklar verilir ve reformlar yapılırsa, Türkiye'nin muazzam bir dinamizm kazanacağını düşünüyorlardı haklı olarak.

Reform politikası, klasik Kürt sorununu bir terör olayı olarak gören anlayışın, Kürdistan'daki ayaklanmalar ve Kürt uyanışının yükselişiyle iflas etmesi ve etkisini yitirmesi sonucunda giderek ağırlık kazanmıştı ama hala çok güçlü değildi ve gücünü arttırmak için karşı tarafın yardımına ihtiyacı vardı. Yani karşı taraf da bu reform politikasına bir cevap verdiği, reform politikasını kendi içindeki rakiplerine karşı güçlendirdiği takdirde belirleyici bir politika haline gelebilirdi.

Özal'ın el altından Ateşkes isteği ve Öcalan'ın buna verdiği olumlu yanıt, bu politikanın zirvesi oldu. Aslında Kürt sorununun belli bir çözüme en çok yaklaştığı nokta buydu. Ancak, her şeylere kadir sanılan Öcalan da kendi içindeki sertlik taraflılarının baskısı altındaydı. Üstüne üstlük, yıllardır dayanılan ideolojik temel de bu güçlerden yanaydı. Bu politika her iki tarafta da, 1993'den sonra tasfiye oldu. Türk tarafında, özel savaş aygıtı, sadece reform taraftarlarını değil, bu savaşın daha akıllıca yöntemlerle yürütülmesini savunanları bile etkisizleştirdi.

Kürt tarafında ise, Semdin Sakık'ta ifadesini bulan muhalefet kısa vadede amacına ulaştı ve bir bakıma, sertlik taraftarları birbirlerini güçlendirdiler. Ancak, PKK içinde uzun vadede, bu çizgi giderek güç kaybetti ve Öcalan'ın esneklik çizgisi ağırlık kazandı.

Böylece her iki tarafta egemen güçler birbirinin paratı olmayan güçlerdi. PKK içinde, bir uzlaşmayı reddetmeyen, Türk devletinin bütünlüğü çerçevesinde, dil ve kültür gibi haklar ve demokratikleşmelerle ilk aşamada yetinen gerisini ilerde demokratik biçimler içinde yürütülecek mücadelelere bırakan Öcalan'ın çizgisi güç kazanırken, Türk devleti içinde, bu çizginin paratı adeta yok duruma geliyor, özel savaş aygıtının imha ve inkar çizgisi egemen çizgi haline dönüşüyordu.

PKK'nın bütün gayretleri ve manevraları, mesajları, Kürt sorununda reformlar isteyecek çizgiyi etkili ve güçlü bir pozisyona getirmeye yönelikti. Bu yönde gelen her sinyali değerlendirip derhal cevap veriyordu. Bütün ateşkesler, programatik değişiklikler bu anlama geliyordu. PKK'nın kendi gücüyle karşı tarafı yok etme, askeri bir yenilgiye uğratma olanağı yoktu. Başarısına giden tek yol, karşı taraftaki inkar ve imha politikasını tecrit etmek olabilirdi ve bütün davranışlar buna yönelikti.

Türk tarafında ise inkar ve imha güçleri, tüm ipleri ele geçirmiş bulunuyorlar ve PKK içinde Öcalan'ın temsil ettiği uzlaşma politikasının tasfiyesini hedefliyorlardı. Bunun için, her şeyden önce, Örgüt içinde tartışmasız bir belirleyiciliği olan Öcalan'ın tasfiyesi gerekiyordu. Bu nedenle Öcalan'a karşı suikastlar yapılıyordu.

Ancak bu suikastlardan Öcalan bir yara almadan çıktıysa bu tesadüflere bağlı değildir büyük ölçüde. Her ne kadar etkilerini yitirmiş olsalar da, akıllıca yöntemlerle tasfiyeciler ve reformlarla çözümcüler vardılar ve ilerde durumlarını güçlendirecek olan muhataplarının tasfiye olmasını istemezlerdi. Öcalan'ın politikası reformcuları olabilecek en iyi şekilde güçlendirmeye yönelikti. Ama diğer yandan, Kürt hareketini akıllıca tasfiye etmek isteyenler için de, Öcalan bir ehveni şer durumundaydı. Kürt hareketinde bir Türk düşmanlığı hiç olmamıştı. Öcalan, pek ala şehirleri, Türk Hava Yollarını bir cehenneme çevirebilecekken bunların hiç birine baş vurmamıştı. Ve nihayet Öcalan en büyük örgütü bir bütün olarak disiplin altında tutabiliyordu. Öcalan'ın ölümü, onlarca ayrı örgütün, suikastların, sabotajların, daha büyük bir terör ortamının kapısını açar, özel savaşın Mafialaşmış kadrolarına daha uzun süre daha egemenliklerini sürdürme olanağı verirdi. Bu nedenlerle, bu güçler de, kendi içlerindeki Mafia ve Özel savaş güçlerine karşı Öcalan'a el altından yardım edip, onun imhasının önüne geçmişlerdir. Yani, her iki tarafta da, karşı tarafta zımni olarak veya fiilen iş birliği yapılan bir güç vardır. Nasıl Öcalan, özel savaşçılara karşı reformistleri, hatta klasik Türk ordusu subaylarını destekleyen; onların konumunu güçlendiren manevralar yapıyorsa, bu güçler de, elbet kendi sınırlı olanakları ölçüsünde benzer destekler sunmuşlardır. Öcalan suikastlardan muhtemelen bu desteklerle kurtulmuştur. Özetle, her iki taraftaki uzlaşma politikacıları uzun süredir birbirleriyle zımni bir iş birliği içinde bulunmaktadırlar.

Susurluk, bir bakıma, klasik Ordu güçlerinin, özel savaş güçlerine karşı, onların etkisini kırmaya yönelik iç mücadelesidir. Benzer mücadeleler elbet, bambaşka bir söylemle, PKK

içinde de yaşanmıştır. Bu mücadeleler sonunda, Öcalan'ın uzlaşma çizgisi tartışmasız egemenlik sağlamış ve Öcalan'ın sağlam taraftarları bütün etkili organlara gelmiştir.

Öcalan politikanın bu dilini çok iyi bilmektedir. İşte yakalandığında Öcalan'ın öldürülmesini engelleyen, bir yandan, onu maddi veya manevi olarak öldürmenin faydadan çok zarar getireceği ama aynı zamanda bu güçler arası çatışmada, akıllı savaşçılarla reformistlerin Öcalan'ın yardımına duydukları ihtiyaçtır. Öcalan'ın öldürülmesi demek, Kürt ve Türkler arasında bir daha kapanması zor bir savaşın çıkması demek olurdu. Ve hızla yükselecek intikam eylemleri, özel savaşçıların konumunu daha da güçlendirirdi. Özel savaşçıların etkisini sınırlamak için bile Öcalan'ın yaşaması gerekiyordu.

Öcalan ele geçtiğinde, onu yok etmek isteyenler ile, canlı elde tutmak isteyenler arasında nasıl bir çatışma olduğunu bilmiyoruz. Ancak, böyle bir çatışmanın olduğu kolaylıkla var sayılabilir ve bu çatışmanın hala sürdüğü dahi düşünülebilir. Öcalan'ın İmralı'da tutulması (yani Deniz kuvvetlerinin etkin olduğu bir alanda. Bütün dünyada deniz kuvvetleri daha esnektir. Niye Diyarbakır'da veya Ankara'da değil. Çünkü orada bir kim vurduya gitmesi ihtimali daha yüksektir.) ve Mahkeme'de Cam Hücre ile sembolleşen koruma tedbirleri, dışarıdan değil, bizzat Devletin içinden gelecek bir girişime karşı tedbir özellikleri sunmaktadır. (Belki şu sıralar Öcalan'ın idam tehlikesi azalmış bulunuyor ama, hala öldürülmesi tehlikesi var ve belki eskisinden de daha güçlü. Çünkü, Öcalan prestijiyile, özel savaş rejiminin dayanağı olan Gerilla savaşını bitirmek üzere.)

Öcalan'ı yakalayıp yaşamasını isteyenler de, Öcalan da birbirlerinin dilini bildiklerini bilmektedirler deneyleriyle: Öcalan, kendisine karşı suikastleri bir biçimde ihbar edenleri, onlar da ateşkeslerle kendi ellerini güçlendireni.

Savaşı akıllıca yöntemlerle bitirmek isteyen kanat, Öcalan'ı öldürmekten ise, Öcalan aracılığıyla su savaşa son verebilir. Böylece, su stratejik dönüşümlerin yapıldığı dönemde, eller serbestler. Ayrıca, seçimlerin gösterdiği gibi, artık tümüyle bir inkar faydasızdır. Mahalli idareler Kürt partisinin elindedir. Bunları sisteme entegre etmek için, belli tavizler de verilebilir. Örneğin Kürtçe'nin serbest bırakılması, mahalli idarelere biraz daha otonomi gibi.

Dolayısıyla, savaşı akıllıca yöntemlerle bitirmek isteyen kanadın Öcalan'ı kullanmaya ihtiyacı vardır. Keza reformist kanadın da işine gelir bu. Ama politikada kullanmak demek daima kullanılmak demektir de, Öcalan'ın kullanılabilmesi için, en azından onun otoritesini ve örgütünün birliğini korumasını sağlayacak, onun politikasına diğerleri karşısında güç verecek adımlar da atmak gerekecektir. Aynı şekilde Öcalan da, eskiden beri olduğu gibi, karşı taraftaki Kürt sorununu uzlaşmayla çözmek isteyen güçleri güçlendirmeye yönelik adımlar atmaktan çıkarlıdır.

Aslında İmralı'da yapılan politika ve karşılıklı birbirini kullanmalar yeni değildir ve yıllardır var olan ilişkilerin devamıdır. Bu sadece, çok özel koşullarda yürütülmektedir. Ağır bir darbe altında, çok aza razı olarak yürütülmektedir.

Bu bir uzlaşmadır. Her iki tarafın da bunda belli avantajları vardır. Elbette Kürt tarafı elinde çok kötü kartlar olduğu için, çok az bir hareket kabiliyetine sahiptir. Politikada hiç bir zaman

hiç kimse uzlaşmaları prensip olarak reddedemez. Sorun uzlaşmaların yararlı olup olmadığıdır. Öcalan elbet bir uzlaşma yapmaktadır. Gerilla savaşına son vermekte, karşılığında sanki bazı demokratik haklar ister gibi yapmakta ancak aslında Türkiye politikasına yerleşmekte ve kendi programını sunmaktadır. Onun en önemli niteliği, onu sıradan bir politikacıdan ayıran da budur. Ortaya başka bir program sürüp, Türkiye politikasına girmekte ve Kürt Ulusal hareketine, en büyük yenilgisinde en büyük başarının yolunu açmaktadır.

Öcalan'ın programının aynısını hukuki bir dille ve post modern bir literatüre dayanarak Yargıtay Başkanı ifade etmiş bulunuyor. Ve bu program, okunduğunun ertesinde bütün Türkiye'de yaşayan insanların çoğunluğunun onayını almıştı. Bu programı korkusuzca uygulayabilecek ve ondan çıkarılı güçlere dayanan aynı zamanda stratejik vizyonları olan tek ciddi politikacı Abdullah Öcalan'dır. Aslında şu an, Öcalan toplumun çoğunluğunun onayını Sami Selçuğun şahsında almış bulunuyor. İnsanlar henüz Sami Selçuğu onayladıklarında Öcalan'ı onayladıklarını bilmiyorlar. Bunu anladıkları gün, Öcalan Türkiye'nin en etkili politikacısı olabilir.

Gerillanın Türkiye toprakları dışına çıkması ve savaşa son vermesi de aslında büyük bir taviz değildir. Bu zaten bir şekilde yapılması gereken bir dönüşümdü.

PKK ve Öcalan, çok uzun süredir, gerillanın Türk ordusuna karşı bir zafer kazanmasının mümkün olmadığını biliyorlardı. Bunu çeşitle defalar ifade de ettiler. Zaten tek taraflı ateşkesler bir bakıma fiilen gerilla savaşının giderek uzayan aralıklarla durdurulmasından başka bir şey de değildi.

Gerilla artık sadece moral bir fonksiyon ve Kürt ulusunun kendini dönüştürmesi için bir araç görevi görmekteydi. Gerilla, askeri bir üstünlüğün ya da zaferin değil, diplomatik ve politik manevraların aracıydı. Başlangıçtaki rolünü görmüş ve artık giderek mücadelenin yükselişinin önünde bir engel olmaya başlamıştı. Ortada silahlı bir güç olması ayrıdır, gerilla savaşı ayrıdır. Gerilla savaşı artık, anlamını yitirmiş, kendini karşı taraftaki parat politikayı yıpratıcı bir niteliğe bürünmüştü.

Ancak onun bu durumda olduğunu bilmesine ve bütün otoritesine rağmen, Öcalan bile gerillanın Türkiye dışına çıkmasını isteyemezdi normal koşullarda. Bir bakıma Öcalan'ın kaçırılması, Kürt hareketine içinde bulunduğu bu çıkmazdan çıkabilmek için tanrının armağanı olmuştur. Bu sayede, normal olarak düşünülemeyecek dramatik değişiklikler büyük bir sorun olmadan gerçekleştirilebilmiştir. Gerillanın durdurulması da bu anlamda değerlendirilmelidir. Aslında yapılması gereken bir işi yapıyor PKK. PKK bir pazarlık unsuru olarak değil; artık mücadelenin gelişimine hizmet etmediği için gerilla savaşını durdurmak zorundaydı. Ama Öcalan, şimdi, zaten yapılması gereken bir işi, sanki bir pazarlık unsuru gibi yapıyor. Karşılığında hiç bir taviz bile koparılmıyorsa, gerillanın bu şekilde, büyük bir parçalanma olmadan ve kısa zamanda bitirilmesi bile Kürt ulusal hareketi için büyük bir kazançtır. Eğer örneğin bir genel af, olağanüstü halin kalkması, Kürtçe üzerindeki yasaklara son gibi karşı tavizler koparırsa bunlar fazladan gelmiş kazançlar olur.

Öcalan'ın İmralı'da yaptığı yeni değildir, yıllardır yaptığı politikanın başka koşullarda devamından başka bir şey değildir. Öcalan'ı ihanet ile suçlayanlar, bu politikanın sürekliliğine gözlerini kapayamazlar. O zaman da eğer bir "ihanet"ten söz edilecek ise, yıllardır süren bir ihanetten söz etmek gerekir ki; uzun yıllardır Öcalan hiç de Türk devletinin elinde rehin olmadığından ortaya yine iki alternatif kalır. Ya uzun yıllardır uygulanan ve bu gün İmralı'da da devam eden politika aynı politikadır, doğru veya yanlışlığı tartışılabilir ama ihanet gibi kavramlara sığmaz. Ya da Eğer yıllardır bir ihanet var ise, bu da, Öcalan'ın başından beri Türk devletinin Kürt hareketini yoldan çıkarmak için bu hareketin başına getirilmiş bir ajan olduğu yolundaki konspirasyon teorisine varılır. Bu bakımdan, komplo teorisi ihanet teorilerine göre daha büyük bir tutarlılığa sahiptir.

Kaldı ki bu tür uzlaşmalar, Öcalan için, sadece Türkiye bağlamında değil, uluslar arası bağlamda da yeni değildir. Öcalan ilk kez rehin kalmıyor. Denebilir ki Öcalan'ın son otuz yılı bir rehin olarak geçmiştir. Öcalan yıllardır Suriye'nin elinde bir rehindi de aynı zamanda. Bir rehine olarak, tıpkı bu gün yaptığı gibi, Türkiye Suriye çelişkilerinden yararlanarak; bir Rehin olarak Suriye ile uzlaşmalar yaparak; en modern ve güçlü gerilla hareketini yarattı.

Sanılıyor ki, Öcalan'ın Suriye'deki durumu, bu günkü durumundan farklıydı. Öcalan, Suriye'nin imkanları ve desteğine karşılık, çok ince bir alevi katmana dayanan Esat diktatörlüğüne, ki en kanlı diktatörlüklerden biridir, Suriye Kürtleri'nin bir tür desteğini sunuyordu. Suriye'de Kürtlerin vatandaşlık hakları bile yoktur. Öcalan bunu hiç bir zaman ne yazılarında, ne konuşmalarında söz konusu bile etmemiştir. Esat rejimine en küçük bir eleştiri bile getirmemiştir. Öcalan'ı bu gün yaptığı uzlaşmadan dolayı eleştirenlerin, aynı mantığı, Suriye ile yapılarına uygulamaları da gerekir. Yani, onların değişimiyle Öcalan Suriye Kürtlerini satmıştır, PKK'nın mücadelesi için.

Elbette ortada bir satma olayı yoktur. Suriye Kürtleri, tıpkı şimdi Türkiye'deki Kürtler gibi, gönüllü olarak bu "satışı" kabullenmişlerdir. Onlar pratik insanlar olarak, uzlaşmalar yapılmadan politika yapılamayacağını bildiklerinden, Öcalan'a "Sen bizim haklarımızı Esat rejimi karşısında savunmuyorsun, bize ihanet ediyorsun" dememişlerdir.

Suriye de karşılık olarak hem rejimini güçlendirmek hem de su meselesinde Türkiye'ye baskı yapmak için PKK'yı kullanmış ve kullanmaya çalışmıştır. Denildiği gibi, kullanan da kullanılır. Sorun bundan kimin yararlı çıktığıdır. Hiç bir aklı başında Kürt, PKK'nın bu Suriye ile ilişkiden kazançlı çıkmadığını iddia edemez.

Öcalan dün Suriye'nin elinde bir rehin olarak yaptıklarını, bu gün Türk devletinin elinde bir rehin olarak yapıyor. Tek değişen, uzlaşma yaptığı güçlerdir. Öcalan'ın dengeleri olan Suriye, İran, Yunanistan ve Avrupa, baskılar, rüşvetler ve/veya bir Kürt Türk çatışması beklentisi karşılığında Öcalan'ı satmış bulunuyorlar. Orta doğudaki dengeler Kökten değişmiş bulunuyor. Bu koşullarda Öcalan da yeni duruma uygun uzlaşmalar yapmaktadır. Ama bunu sadece uzlaşmalar yapılan güçler olarak değil, stratejik ve programatik boyutta bir değişikliklerle yapmaktadır. Öcalan sadece Türk devleti içindeki, reformist kanadın elini güçlendirici manevralar yapmıyor; tıpkı Suriye'nin elinde rehineyken bir Kürt hareketi yarattığı gibi şimdi

de Türkiye'nin elinde bir rehine olarak bir demokrasi hareketi yaratmaya çalışıyor. Değişiklik bu noktada bir nitelik değişikliği karakteri taşımaktadır.

Öcalan ve PKK sadece kendi güçleriyle Türk ordusunu yenemeyeceklerini çoktan beri biliyorlardı. Keza oluşan denge durumunun uzun vadede Kürt ulusal hareketinin aleyhine çalıştığını da. Bu nedenle, son yıllardaki bütün politikaları, Türkiye'de belli bir demokratikleşme sağlayabilecek ve Kürt realitesini biraz da olsa tanıyabilecek politik güçlerin ortaya çıkmasına ve güçlenmesine yönelikti. Bütün bu yöndeki propaganda ve girişim hiç bir şekilde Türk muhataplarına ulaşmadan, Med TV'nin yayınları gibi uzayın sağır boşluklarında kaybolup gidiyordu.

Ancak bütün bu girişimlerin temel bir eksiği vardı. Bütün bunlar Kürt hareketine bir destek olarak düşünülüyordu; bir dolaylı yedek olarak; dışardan bir müttefik olarak görülüyordu ve bir stratejik anlama sahip değildi; dolayısıyla programatik değil; taktik ve örgütsel düzeyde bir sorun olarak görülüyordu. Örneğin PKK kendisini destekleyen Türk solcularına, "işte buyrun imkanlar, hadi yapın bir şeyler" yaklaşımı içindeydi daima. Radikal Türk solu ise, zaten dünya gerçekliğini kavramaktan uzak, PKK'nın ateşiyle ısınan; PKK'nın sosyalist devrim yapacağı hayalleriyle kendini avutan bir sol olarak böyle bir hareketi yaratamazdı.

Böyle bir hareketin çıkmaması hep yeterince azim ve irade gösterememekle; Türk solunun sömürgeci Kemalizm'iyile açıklanıyor buradan eleştirilerek ve sıkıştırılarak sanki o kendine gelecek ve görevlerini de yapacakmış yaklaşımı içinde bulunuluyordu.

Ama İmralı'da bu durum değişmiş bulunuyor. Artık, Türklerin kazanılması, bir taktik ya da lojistik destek sorunu; bir dolaylı yedek sorunu değil; bir doğrudan gücün kazanılması sorunudur ve programatik bir anlama sahiptir.

Evet, Öcalan, görünüşte, Türk devleti tarafından kullanılıyor. Kürt gerilla hareketi savaşı bırakıyor. Böylece Genel Kurmay kurşun bile atmadan Türkiye Topraklarını Gerilladan temizlemiş ve bir zafer kazanmış oluyor. Evet Askeri bakımdan böyledir de. Zaten bu nedenledir ki, politika askerlere bırakılmayacak kadar ciddi bir iştir. Ama politik olarak, bütün bunları yaparken, Öcalan, a) Eskiden beri yaptığı ve sürdürdüğü politikasını sürdürüyor yani Devlet içindeki reformlardan yana güçlerin elini güçlendiriyor; ama bunlara ek olarak iki başka iş daha yapıyor: b) Zaten yapılması gereken gerilla savaşına son verme işini bir barış taarruzuna çevirerek yapıyor; barış bayrağını ve insiyatifini ele geçiriyor çok önemli bir moral üstünlük sağlıyor. c) Türk ulusunun çoğunluğuna doğrudan bir demokratik cumhuriyet programı sunuyor; Türk politikasının tam göbeğinde politika yapıyor ve gettoda çıkıyor.

Toparlarsak, bu politika bir karşılıklı kullanma koşullarında şekillenmektedir. Kimileri bu manevraların ve taktik uzlaşmaların kendisini bir politika olarak anlamaktadır. Bunlar bir politika değil, o politikanın gerçekleştirilmesine yönelik taktikler, manevralar, uzlaşmalardır.

Tekrar vurgulamakta yarar var ki, Öcalan başından beri uyguladığı, Kürt sorununda reformist çözümden yana güçlerin elini ve konumunu güçlendirmeyi hedefleyen politikasını uygulamaktadır. Hem de bu sefer, doğrudan doğruya Türk halkına da mesajını ileterek. Bu oyunda, askeri bakımdan kullanan, Türk genel kurmayı denebilir. Düşman savaşı

bırakmaktadır. Ama politik bakımdan kazanan ve kullanan Öcalan'dır. Öcalan'ı kullananlar aynı zamanda kullanılmaktadırlar. Öcalan'ı ihanetle suçlayanların anlamadığı budur.

Tabii bu politika aynı zamanda her gün değişebilen sertleşme ve yumuşamalarla; taktik gidiş gelişlerle şekillendirilmektedir. Bir gün "Şehit Aileleri"nden "kendi payına düşen" ölçüsünde özür diler; ertesi gün saldırılar devam edince "Bizim de şehitlerimiz var" diye sert de çıkar. Taktik manevralar, diplomatik bir dil vs. hepsi iç içedir. Bunlardan birini veya diğerini öne çıkararak bu politikanın ne olduğu anlaşılabilir. Bu niteliklerinden soyutlanarak bakılmalıdır bu politikaya.

Ama bu taktik adımlar sayesinde esas kazançlı çıkan PKK ve Öcalan olmaktadır, bu kazancın meyveleri henüz görülmemiş de. Tipik bir örnek olarak Şehit aileleri gösterilebilir.

Anlatılanlara göre, işin bu yanını medya yansıtmıyor, Öcalan'ın özür dilemesi ve barış istemesi üzerine şehit ailelerinin bir kısmı şok geçiriyor ve "biz yandık bari başkaları yanmasın" yaklaşımı içinde Öcalan'ın tavrına karşı olumlu bir yankı gösteriyorlar ve diğer yaygaracı ailelerle aralarına mesafe koyup onları eleştiriyorlar hatta aralarında çatışmaya giden durumlar oluyor. Mahkemelerin sonunda da, zaten Şehit aileleri artık ortalama Türkü bile tiksindiriyordu. Öcalan kazanmıştı.

Aynı olay, barış grupları için de geçerlidir. Bütün önemsiz gösterme çabalarına rağmen, PKK kamu vicdanında PKK savaşı bitirmek isteyen, Türklerle birlikte yaşamak ama bunun için demokrasi ve kendi dilini konuşma geliştirme hakkı isteyen bir konum almış bulunuyor. Bu politik ifadesini bulmamış olmakla birlikte insanların kafalarına yerleşmiş bulunuyor.

Politikanın Uygulaması ve Kendisi

Burada anlatılan taktikler, uzlaşmalar vs. politikanın kendisi değil, uygulaması gerçekleştirilmesidir hala onun kendisi ya da özü değildir. Taktiklerin, uzlaşmaların, mücadele biçimlerinin doğru olup olmadıkları kendi başlarına anlaşılabilir. Onların hangi amaç çerçevesinde uygulandıklarına bağlıdır doğru veya yanlış olmaları. Örneğin sizin farklı bir amacınız varsa, başka bir amaç açısından uygulanan politikaları ve taktikleri, uzlaşmaları kendi amacınız açısından eleştirmeniz anlamsızdır. Burada yapılan bizzat amacın eleştirisidir, yani politikanın özü.

Yani ihanet tezini kabul ettiğimizde, bu ihanet aynı zamanda bir uzlaşma olduğundan ve de prensip olarak hiç bir uzlaşma reddedilemeyeceğinden ve her uzlaşma ancak kendi amaçları açısından ele alınabileceğinden politik olarak tartışmak; yani yeni politika programatik özünden dolayı ele alınmak zorundadır. Yani buradan da, tıpkı, kollektif ihanet sorununda olduğu gibi aynı noktaya varmış oluruz. Sorun ihanet düzeyinde tartışılmaz; politik olarak tartışılmalıdır.

Yeni Politikanın Özü

Politikanın Bir Aracı Olarak Savaş ve Barış

"Savaş politikanın başka araçlarla devamıdır" diye bir söz vardır, aynı sözün tersi de doğrudur, yani barış da politikanın başka araçlarla devamıdır. Sorun böyle koyulduğunda şu görülür: barış da savaş da bir araçtır bir hedefe ulaşmak için. Politika ise, geniş anlamıyla toplumsal güçlerin kendi istek ve iradelerini üstün kılma mücadelesinden başka bir şey değildir. Yani politika bir mücadeledir; geniş anlamıyla bir savaştır. Savaş ve barış ise bu geniş anlamıyla savaşın; yani politikanın araçlarıdır, politikanın kendisi değildirler, kendi başına bir amaç hiç değildirler. Onları bir araç olarak tanımladığımızda, onları aynı zamanda mücadele yöntemi olarak tanımlamış oluruz ve doğrusu da budur. Mücadele, Türkçe'de daha geniş bir anlamda kullanılabilir Savaş'a göre. Ama Savaş da, sadece silahlı savaş değil, örneğin ideolojik, politik, diplomatik savaşlar anlamında da kullanılır. Savaşı bu geniş anlamıyla ele aldığımızda, barış da fiziksel savaş gibi, geniş anlamıyla savaşın bir biçimidir.

Barış savaşın bir biçimi olduğuna ve prensip olarak hiç bir mücadele biçimi, yani savaş biçimi ret edilemeyeceğine göre, prensip olarak barışa ya da savaşa karşı çıkılmaz. Sorun hep, bu yolların amaçlara hizmet edip etmediği noktasında toplanır ve bu açıdan tartışılmalıdır. Yani, örneğin birisi barışı savunduğu için kategorik olarak mücadeleyi bırakmış olmakla suçlanamaz, eleştiri ancak, o mücadele biçiminin amaçlara hizmet edip etmediği noktasından olabilir. (Elbette burada esas önemli olanı, yani amacın kendisini bir an için tartışma dışı bırakıyoruz.) Prensip olarak ne savaş ne de barış yolları reddedilemez. Sorun bunlardan hangisinin, ne ölçüde amaca hizmet ettiğidir. Her şey bir süre sonra zıddına döner. Bir dönem yararlı olan bir araç bir süre sonra mücadelenin önünde bir engel haline gelir. Politika sanatının inceliği bu değişimi önceden sezebilmek; gerektiği anda bu değişimi görüp gerçekleştirebilmektir.

PKK'nın yeni barışçıl yolları kullanan ve silahlı mücadeleyi bırakan politikası da kendi başına, kategorik olarak, silahlı mücadeleyi bıraktığı için suçlanamaz ve eleştirilemez, nasıl önceden silahlı mücadele yürütmesi de kategorik olarak reddedilemez idiyse. Eleştiri ancak izlenen yolun amaçlara hizmet edip etmediği noktasından olabilir.

Politikanın Kendisi ve Araçları

Yeni politika, bu politikanın gerçekleşmesine yönelik, diplomatik, politik taktiklerden ve adımlardan ibaret anlaşılıyor. Bütün bunlar ise, politikanın araçlarıdır, kendisi değil. PKK'nın yeni çizgisini eleştirenlerin çoğu, onu amaçları, yani gerçek anlamda politikası açısından değil, (bu konuda çoğunlukla susuyorlar) kullandığı araç bakımından karşı çıkıyorlar. Yani

politikanın kendisini değil, onun izlediği yolu eleştiriyorlar ama bunu sanki politikanın kendisinin bir eleştirisiymiş gibi yapıyorlar.

Ne var ki, yanlışlık sadece karşı çıkanlarda ve eleştirmenlerde bulunmuyor. O politikayı savunanlar da bunu eleştirmenlerle aynı düzeyde savunuyorlar. Sonuçta politikanın kendisi değil, onun taktik ve mücadele biçimleri üzerine bir tartışma, politikanın kendisi üzerine bir tartışmanın yerine geçiyor. Biz burada bu yeni politikayı, ne onu toyca ve aptalca savunanlara göre ne de bu toyca savunulara bakarak yine toyca ve aptalca eleştirenlere göre değerlendirmeye çalışacağız.

Mücadele içinde, hedefleriniz aynı kalabilir, yani programınız ve o programa ulaşmak için güçler ve bunların konumlanması, yani strateji aynı kalabilir, ama buna karşılık, örgüt ve mücadele biçimleriniz değişebilir. Bunun tersi durumlar da söz konusu olabilir. Örneğin, programınız, stratejiniz değişebilir ama örgüt ve mücadele biçimleriniz aynı kalabilir. Ama belli bir noktada bunların hepsi de değişebilir.

Yeni Çizgide Değişen nedir?

İşte PKK'nın son değişiminde böyle bir durum söz konusu değildir. Sadece örgüt ve mücadele biçimleri değil, hedefler ve strateji değişmektedir ve değişmiştir. Bunlarla aynı anda örgüt ve mücadele biçimleri de değişmiştir ve değişmektedir, bu da yeni çizginin gerçekten yeni bir çizgi olduğunun anlaşılmasını güçleştirmekte, örgüt ve mücadele biçimlerindeki değişim, esas önemli değişim olan hedefler ve stratejideki değişimin önüne geçmekte onun anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Yollar üzerine tartışmanın, politikanın kendisi üzerine bir tartışmanın yerini almasının bir nedeni de budur. Değişimi, sadece silahlı mücadelenin ve gerilla savaşının bırakılması olarak anlamak ve onu bu düzeyde tartışmak, değişimin önemini ve çapını kavramamak demektir.

Anlaşılmayan nokta şudur. Pek ala eski hedefler ve güçlerin yer alışıyla yeni örgüt ve mücadele biçimlerinin (yani gerilla yerine şehirlerde mücadele vs.) uygulanması da; yeni hedeflerle, eski örgüt ve mücadele biçimlerinin uygulanması da mümkündür. Olağanüstü hızlı gelişmeler sonucu, belki yavaş yavaş ortaya çıkıp, uzun bir hazım döneminden sonra gerçekleşebilecek değişiklikler, (ki bu yönde 93'den beri belli bir değişiklik söz konusudur) bir anda ve topluca ve o dönüşümün yapılışını şaibe altında bırakan koşullarda yapılmış olmaktadır.

Demek ki "bu yeni politikanın kendisi nedir; yani hedefler ve güçlerin yer alışı (strateji) bakımından ne gibi bir değişiklik söz konusudur; ne gibi tarihsel ve sosyolojik değişimler böyle bir politik değişikliği gerekli ve olanaklı kılmıştır?" gibi sorulara cevap aramak gerekiyor önce.

Bu politikanın ne olduğunu ele alırken, elbette temel kaynak Abdullah Öcalan'ın ifade ve savunmalarıdır. Ama sadece bunlar değil, bu politikayı destekleyen iki en büyük Kürt örgütünün HADEP ve PKK'nın bu politikayı ete kemiğe büründürmeleridir de. Abdullah Öcalan, bu politikayı, bu dönüşümü büyük ölçüde yaşadıklarından sezileriyle sonuçlar çıkararak ve bir seri taktik ve diplomatik manevralarla ve sömürgeciliğin yadigarı son derece

kötü bir Türkçe'yle şekillendirmektedir. Üstüne üstlük, bu yeni politika içeriği gereği yeni bir muhataba yönelmekte ve onun kazanılması ve en azından ön yargılarının törpülenmesine uygun bir dille formüle edilmektedir.

Yeni Politikanın İfade Ediliş Özellikleri ve Kendisi

Yeni politika, her şeyden önce Türkiye'nin Batısındakilere yönelik bir politikadır. Onlara önerilen bir programdır. Ama bu kitlenin en önemli bölümü, bir yandan neredeyse şoven milliyetçi ve Kemalist'tir de. Geniş kitlelerin bu Milliyetçiliği ve Kemalizm'i bir tür din gibidir. Akıllı bir örgütçü nasıl işçileri örgütleme çabasında, Allah'ın varlığı üzerine bir tartışma yürütmekten kaçınmak, hatta o inanç sahiplerinin tepkisini çekmeyecek davranış, konuşma ve giyim normlarına uyarsa ve uymak zorundaysa; önemli olanın hedeflerde bir araya gelmek olduğu ise; Öcalan da, yeni politika gereği, kazanmak istediği geniş kitlelerle bu türden bir davranış ilişkisi içindedir. TİP mitinglerinde, sosyalist milletvekilleri ezan okurken konuşmalarına ara verirlerdi. Bu onların Müslüman olduğunu göstermezdi. Sadece konuşanlar değil, dinleyenlerin çoğu bile Allah'a inanmazdı o mitinglerde. Kimsenin o TİP milletvekillerini ve TİP'li kitleleri Müslüman oldu diye suçlamak aklının köşesinden geçmemiştir. Şimdi aynı şeyi Abdullah Öcalan, Kemalizm ve şoven bir milliyetçilik tarafından iğfal edilip özel savaş dairesinin yedeği haline gelmiş kitleleri kazanmak için yapınca, Kemalist ve milliyetçi olmakla suçlanıyor.

Keza, pek ala Müslüman bir topluluğa sosyalizm propagandası yapmak istiyorsanız, Kuran'dan alıntılar ve eşitlikçi davranışları öne çıkarmanız, İslam'ı sosyalist bir yorumla sunmanız da olağandır. Benzerini, demokratik hedefler ve Kürt ulusunun hakları bakımından Öcalan da yapıyor. Örneğin Atatürk'ün bilmem hangi tarihte yazdığı bir tamimi ya da yazıyı, Kürt ulusunun hakları bağlamında zikrediyor. Ya da Atatürk'ün hedeflerinin içeriğinden öte, örneğin dayandığı hiç bir güç olmadan, taktik esnekliklerle, dengeleri bir birine karşı kullanarak hedefine ulaşması gibi özelliklerini kastediyor ve bu anlamda büyük bir politikacı olduğunu söylüyor. Kimileri bundan Öcalan'ın Kemalist olduğu gibi sonuçlar çıkarıyor.

Bütün bunlar ne politikanın kendisidir ne de dayandığı ideoloji. Bunlar politikayı hedeflenen kitlenin yığın düzeyine uygun; onun ön yargılarını aşmaya yönelik popülarizasyonlardır. Öcalan'ın savunma ve ifadelerinde yaptığı büyük ölçüde bu niteliktedir, Kemalistler ve Türk milliyetçilerine karşı. Kimileri bu biçimlere takılıp, onun gerçek programatik özünü göremiyorlar ve Öcalan'ın örneğin Sami Selçuğun konuşmasını desteklemeyeceği gibi sonuçlara ulaşabiliyorlar. Bunlar, dinlere karşı hep saygılı olduklarını söylüyorlar ama aynı şekilde, modern dinler olan Kemalizm ve Milliyetçilik karşısında benzer davranışları farklı bir kategoridenmiş gibi değerlendiriyorlar. Denecek ki, Kemalizm ve milliyetçilik resmi bir ideoloji. Doğru ama, Kitlelerin Kemalizm'i ve milliyetçiliği ile Resmi Kemalizm ve milliyetçilik; tıpkı kitlelerin dini ile resmi şeriat İslam'ı gibi farklıdır. Öcalan'ın yaptığı, Kemalist ve milliyetçi argümanlar kullanarak yeni programı; yani Kürtlerin haklarının tanındığı bir demokratik dönüşümler sistemini savunmaktır.

O halde, bu programın ne olduğunu anlamak için, onun Milliyetçi ve Kemalistlere yönelik dilini ve ideolojisini bir yana bırakmak, o kabuğun içindeki özü görmek gerekmektedir.

Ama soyutlama bu noktada da kalmaz. Bu ifadeler aynı zamanda aynı zamanda bir diplomatik dildir de. Sadece Kitlelere değil, Türk ordusunun generallerine yönelik onların anlayacağı dilde mesajlardır da.

Bir devlette politikacılar ve diplomatlar farklı dil kullanırlar. Aynı politikayı savunan bir gazete baş yazarı, bir politikacı ve bir diplomat, aynı politikayı birbirinden çok farklı biçimde ifade edeceklerdir. Bu ifade farklılıklarına bakıp, politik farklılıklar olarak değerlendirilemez bunlar. Politikanın özü, bu ifadelerden öte onun programatik hedeflerinde ve dayandığı güçlerdedir. Öcalan bütün bunları bizzat kendisi yapmak zorundadır. Aynı metinde diplomat, politikacı ve sosyolog gibi davranmak zorundadır.

Sadece bu kadar da değil, üstüne üstlük, bütün bu farklı ifadelerdeki politikayı her an değişen duruma göre taktik düzeyde uygulamanın vurgulamaları da yansımaktadır.. Bu politika aynı zamanda zaman zaman sertleşen, zaman zaman yumuşayan; kah oraya kah buraya vurgu yapan son derece değişken taktiklerle birlikte şekillendirilmektedir.

Ve nihayet, bütün bunlar Genel kurmay ve Apo arasında bir karşılıklı oyun biçiminde yürütülmektedir. Genel Kurmay Apo'nun konuşmasına ve mesajlarının duyulmasına, silahlı savaşa son verme karşılığında tabii, bunu yaparken onun otoritesini ve prestijinin tükeneceği beklentisiyle izin vermektedir. Tabii Öcalan'a bunun karşılığında, siz bunları yapın, devlet sizi görecektir mesajı verilmektedir. Öcalan bilerek bu oyuna girmekte, kullanılışı esnasında o da karşı tarafı kullanmaktadır. PKK örneğın zaten silahlı mücadeleyi bırakmak zorundaydı. Öcalan gerilla savaşının artık kendini tekrarladığını ve hiç bir çıkış perspektifi sunmadığını, herkesten iyi biliyordu. Bu anlamda zaten yapması gerekeni yapmakta, ama bunu sanki bir pazarlık unsuruymuş gibi yürütmektedir. Kendisini kullandırmakta ama kendisi de karşı tarafı kullanmaktadır.

Dolayısıyla yeni politikanın ne olduğu onun toyca savunucularına bakarak anlaşılabilir. Keza Öcalan'ın söylediklerinin özüne inmeyen yüzeysel değerlendirmelerle de anlaşılabilir. Yeni politika, onu şekillendirenlerin taktik sertleşme ve yumuşama manevralarından, Genel kurmayla karşılıklı kullanma çabalarından, diplomatik dilinden, kimi kullandığı kavramların dayandığı ideolojiden ve nihayet onu formüle edenlerin, Örneğın Öcalan veya Başkanlık Konseyi sözcülerinin zaman zaman yaptıkları yanlış değerlendirme ve çıkarsamalardan soyutlanarak analiz edilip ne olduğu anlaşılabilir.

Yeni Politika Güçler Dengesine Bir Uyum Olarak da Değerlendirilemez

Bu yeni politikanın mimarı olan Öcalan bir politikacı olarak, bu yeni politikayı elbet toplumsal analizlerden yola çıkarak şekillendirmiyor. Onu yaşadıklarından hareketle, iç güdüleriyle ve sezileriyle ama özellikle büyük uluslararası politik değişimlerden hareketle şekillendiriyor. Ama bu şekillendirmenin kaynağında ve sonuçlarında bunlar olmakla birlikte, politik değişiklik, çok daha köklü ve derindeki değişikliklerin ifadesidir de, bizzat bunu formüle edenler, yani Öcalan, PKK veya HADEP, böyle ifade etmemiş olsalar ve bunun bilincinde olmasalar bile.

Burada tarihsel ve sosyolojik koşullar üzerine vurgu yapmak gerekiyor. Kimileri de aslında uluslararası güç ilişkilerindeki değişimleri, tarihsel ve sosyolojik değişimler olarak anlama ve değişimi bu düzeyde tartışma eğilimi gösteriyorlar: tek kutuplu bir dünya, Rusya'nın gerilemesi gibi... Bunlar dünya çapında güç ilişkilerindeki değişimlerdir, ama güçlerde ve onların konumlarındaki ve niteliklerindeki değişimler değildir.

Dolayısıyla kimileri de bu değişimi, onun gerçekleştiği tarihsel ve sosyolojik bağlamdan koparıp, politik ya da jeopolitik bir boyuta indirgemekte, onu jeopolitik bir düzenlemeye uymaya; uluslararası güçlerin yeni bir düzenlenişine bir ayarlanmaya indirgeyip bu noktadan eleştirmekte veya savunmaktadır. Örneğin kimileri bunu ABD'nin Orta Doğu ve Balkanlar'da yaptığı yeni düzenlemeye, PKK'nın ABD'ye oynayarak, bu politikaya uyum sağlaması olarak görüyor ve bu noktadan eleştiriyor. Kimileri de yine tam aynı noktadan hareketle gerçekçilik adına savunuyor. Elbette, politik değişikliğe yol açan olayların ardında, bu değişiklikler yer almaktadır ama bunlar da politikanın kendisi değil, onun koşulları, vesileleri veya dolaylı güçleridir. Dolayısıyla, yeni politikanın koşulları, sonuçları veya dolaylı güçleri üzerine bir tartışma da yine politikanın kendisi üzerine bir tartışma gibi yürütülmektedir. Elbette, ezilenler var olan güçler içindeki çatışmalardan yararlanacaklardır, PKK'nın politikasındaki değişimlerin böyle bir boyutu da vardır. Ama bunlar da politikanın kendisi değildir.

Hedefler ve Güçler

Politikanın özü onun hedeflerinde ve o hedeflere ulaşmak için dayanacağı toplumsal güçlerdir. Her hangi bir politika, öncelikle ve daima bu özü açısından ele alınmalıdır. Ve de buna bağlı olarak, politik değişme, hedeflerde ve bu hedeflere ulaşmak için dayanılacak ve karşıya alınacak güçlerde bir değişimdir her şeyden önce.

Ama daha önemlisi, bunlar kişiler ya da örgütlerin istek ve iradeleriyle gerçekleşmezler. Bu tarihsel ve sosyolojik değişiklikler sonunda örgüt ya da kişiler şunu ya da bunu istemek zorunda kalırlar. PKK'nın yeni çizgisi de bu anlamda bir değişikliktir. Onu formüle eden en önemli kişi olan Abdullah Öcalan bile, yaptığı değişikliğin sosyolojik ve tarihsel boyutu hakkında bir fikir sahibi olmayabilir. Bizzat kendisi bile bu değişikliği, aslında derindeki süreçlerin ifadesi olan kimi görüngülere göre belirliyor ve açıklıyor olabilir. Bunlar önemli değildir, onu formüle edenler ve uygulayanlardan öte bu değişikliğin tarihsel ve sosyolojik bir boyutu var ise, onu anlamak gerekmektedir.

Bu değişikliğin garip bir kaderi var. Bir kişinin olağanüstü kritik koşullardaki kimi diplomatik ifadelerinin ardında gerçekleşmiştir. Dolayısıyla gerek mücadele ve örgüt biçimlerindeki değişikliklerin göz alıcılığı; gerek Öcalan'ın bu değişikliği formüle ettiği koşulların olağanüstülüğü, özdeki değişikliği gölgede bırakmakta, bunun görülmesini ve anlaşılmasını engellemektedir. Elbette, bu değişikliğin muhaliflerinin sorunu bu biçimde tartışmakta çıkarları vardır ama savunular açısından da aynı yanlı söz konusu olduğundan, burada bilinçli bir yanlış anlamadan öte bir kavrayışsızlık da söz konusudur.

Hedeflerdeki Değişmeler

Yeni Politikanın Eskideki Tohumları

Baştan hemen belirtelim ki, bu değişiklikler bir anda gökten zembille inmemiştir, kimilerinin iddia ettiği gibi bir anda İmralı'da ortaya atılmış değildir. Bunların izleri ve tohumları, bu değişiklikleri mümkün kılan özellikler daha önceden de vardır. Sadece bunlar son değişikliklerle kesin ve net biçimlerini almış bulunmaktadır. Yani bir nitelik değişimi söz konusudur. Kimilerinin iddia ettiği gibi, eski çizginin devamı da değildir birdenbire gökten zembille inmediği gibi.

Bunu şöyle bir örnekle somutlayabiliriz. Örneğin, anayasal vatandaşlık temelinde, Türkçe'nin resmi dil olmaya devam edeceği, ama Kürtçe üzerindeki baskı ve kısıtlamaların kaldırılacağı (diğer demokratik taleplerin yanı sıra) bir biçim önerilmiş bulunmaktadır. Hemen şöyle itirazlar yapılmaktadır: Yıllarca sadece bu kırıntılar için mi savaştık? (Bu itirazın somut güç ilişkilerini hesaba katmamasını bir yana bırakalım. Yani olur ki, bütün mücadelenize ve fedakarlığınıza rağmen yine de yenilebilirsiniz ya da büyük yenilgiler almış alabilirsiniz, çok küçük kazançlar hatta hiç bir kazanç olmadan kayıplarla da, yorgun olduğunuz bir durumda bir anlaşma yapmak zorunda kalabilirsiniz. İşçiler bunu çok iyi bilirler. Sanılanın aksine grevlerin çoğu, yenilgilerle ve başarısızlıklarla biter, çoğu kez işçiler başlangıçtakinden de kötü koşulları kabul etmek zorunda kalabilirler. Aynı durum uluslar için de geçerlidir. Kürt ulusu da, ağır yenilgiler aldı ve oldukça da yoruldu. İlke olarak, pek az bir kazançla bir uzlaşmaya gidilmesi reddedilemez. Ancak konumuz bakımından itirazların bu yönünü bir yana bırakalım.) Yukarıda söylendiği gibi, Kürtçe üzerindeki baskıların kalkması ve Türkçe'nin resmi dil olmaya devam etmesi formülasyonunu alalım. Bu öyle hiç de yeni bir formülasyon değildir. Bir bakıma. Abdullah Öcalan, bir kaç yıl önce Mahir Sayın ile yaptığı görüşmelerden oluşan "*Erkeği Öldürmek*" adlı kitapta, aşağı yukarı, biz ayrı bir devlet kursak bile uzun süre yeni bir Türk devleti gibi çalışırız herhalde diyordu ve PKK'nın bizzat kendisini örnek veriyordu: PKK'nın güneyli Kürtlere Türkçe öğrettiğini, PKK'nın bütün eğitimlerinin Türkçe olduğunu vs. söylüyor, bu konuda bir kompleksleri olmadığını anlatıyordu. Bu tür ifadeler ve gerçeklikler göz önüne getirildiğinde, yeni formülasyon hiç de gökten zembille inmiş değildir, büyük bir kopuş veya tersine bir dönüş değildir. Fiili olarak PKK'nın yaptığını ya da o varsayımsal Kürt devletinin yapacağını, Türk ve Kürtlerin birlikte yaşayacağı devletin yapması gereken olarak önermektedir. Burada önemli değişiklik, önerilen biçimden ziyade bunun kime önerildiğidir. Eskiden Kürtlere bir **zorunluluk** olarak önerilen, şimdi geleceğin bir biçimi olarak Türklere de önerilmektedir. Sorunun can alıcı ve anlaşılmayan noktası tam da burasıdır. Kürt devletinin veya PKK'nın fiilen Türkçe bakımından yeni bir Türk devleti gibi çalışması, sömürgeciliğin bıraktığı, katlanılması gereken bir tarihsel zorunluluk iken; yeni formülasyonda, anayasal vatandaşlık temelinde,

resmi dili Türkçe olabilecek bir devlet (kaldı ki, bu Kürtçe'nin de ikinci bir resmi dil olmasının yolunu kapamaz, ilerdeki bir değişiklik olarak onun yolunu da açar) Kürtler için aşılması gereken bir geçmişi ifade eden bir durumu değil; Kürtler ve Türkler için ulaşılması gereken bir hedefi ifade etmektedir. Bu muazzam bir değişimdir aynı zamanda.

Yeni politikanın bütün unsurlarında benzer durumlar söz konusudur. Bunlar yeni politikanın özündeki yeniliklerin görülmesini engellemektedir. Benzer konular yepyeni bir bağlamda ifade edilmekte, yepyeni bir anlam kazanmakta, hedeflerde ve güçlerin yer alışında köklü bir değişikliğe denk düşmektedirler. Ama bunların hiç biri de gökten zembille inmiş değildir.

Temel Fark: Nasıl Bir Devlet?

Yeni ve eski politika arasındaki en kör göze batacak çok açık fark şudur: eski politikada bağımsız bir Kürt devleti temel amaçtır. Bu devletin biçimi bile tartışma konusu değildir. Keza, o bağımsız devletin, kendisine karşı mücadele içinde olduğu Türk devletinin biçiminin ne olacağı da hiç bir şekilde sorun değildir.

Yeni politikada ise, Türklerin ve Kürtlerin içinde yaşayacakları devletin biçimi tartışma konusu edilmekte, bağımsız bir Kürt devleti sorun bile edilmemektedir. Bu devasa bir değişikliktir ve hemen her gözün görebileceği bir değişimdir.

Elbette böyle bir değişiklik, bu değişiklik için kazanılacak güçler bakımından da muazzam bir değişikliği getirmektedir. Eski biçimde en geniş Kürt kitleleri birleştirmek, bu birleşmiş güçlerle Türk devletini sıkıştırmak, Türklerin en azından bir bölümünü tarafsızlaştırmak ve Kürt sorununun varlığını inkar edenleri tecrit etmek söz konusuydu. Öz ve önemli yedek güçler, Kürtlerin içindeydi. Türklerin içinde dolaylı ve tarafsızlaştırılacak güçler vardı.

Yeni politika ise, Türkler ve Kürtlerin en geniş kesimlerini bir araya toplamakta ama örneğin Kürt varlığını Tümüyle inkar edenleri tecrit etmeye yönelik olduğu kadar, bağımsız bir Kürt devleti hedefindekilerle de kopuşmakta, bu güçleri yitirmektedir. Yeni politikada yedek güç Türklerin geniş kitleleri olmakta, ama buna karşılık, bağımsız bir Kürt devleti hedefindekiler yitirilmektedirler. Bu muazzam bir değişikliktir. Türklerin ve Kürtlerin içinde yeni bir güçler düzenlenişi demektir yeni politika.

En kaba böyle bir gözlem bile hedef tanımlamaları ve güçlerin yer alışındaki devasa değişikliği göstermektedir. Şimdi bu değişikliklerin daha ayrıntısına girmeyi deneyelim.

Bir Değişiklikte Üç Değişiklik

Aslında bu politika değişikliği, her biri stratejik öneme haiz üç değişikliktir. Bir değişikliğin içinde üç değişiklik vardır. Bu üç önemli değişikliği kısaca şöyle özetleyebiliriz:

- 1) Kendini demokratik görevlerle sınırlama (Süreksiz Devrim);
- 2) Ulusal hareketten sosyal harekete dönüşüm;
- 3) Ulusçuluğun klasik biçiminden yeni biçimine dönüşüm.

Yeni politikanın ne olduğu, bu üç değişimin bütünlüğü içinde anlaşılabilir, ama bunun için önce bu değişimlerin her birini diğerinden soyutlayarak ayrı ayrı ele almak gerekiyor.

Kendini demokratik görevlerle sınırlama:

Yirminci yüzyılın tarihi bir bakıma, demokratik karakterdeki ayaklanmaların sosyalist devrimlere dönüşmelerinin tarihidir. Hiç bir demokratik devrim ve halk ayaklanması kendini demokratik (yani burjuva, yani özel mülkiyeti dokunulmaz tabu gören) programla kendini sınırlayamamış, istemese bile özel mülkiyete ve burjuvaziye karşı bir konuma doğru ilerlemiştir. (Bu demokratik devrimlerin sosyalist devrimlere yol açması, onun tarihte aldığı, bürokratik olarak yozlaşmış biçimlerle karıştırılmamalıdır. Bu biçimler bu dönüşümün zorunlu sonucu değildi). Rus, Çin, İspanya (yenilgisi tersinden kanıtlar), Yugoslavya, Küba, Vietnam. Yirminci yüzyıla damgasını vuran bütün büyük demokratik ayaklanmalar veya devrimler sosyalist devrime dönüşmek zorunda kalmışlardır. Bunun böyle olacağını da, Marksistler zaten yüzyılın başında önce Rusya'ya ilişkin, daha sonra da genelleşmiş bir eğilim olarak ön görmüşlerdir. 1917de başlayıp 1989'da biten kısa yüzyılın tarihi, bir bakıma bu Sürekli Devrimlerin tarihidir.

Ancak, yüzyılın sonunda, aynı radikal ve demokratik karaktere sahip büyük hareketlerde bu eğilimin yok olduğu görülür. Bunlardan bir kaçına değinelim.

Sandinist hareketi başarısına Yirminci yüzyıl henüz son bulmadan ulaşmıştı ve buna uygun olarak sosyalist bir devrime doğru dönüşme eğilimleri gösteriyordu. Ancak, bir süre sonra, kendisini önce özel mülkiyete dokunmamakla ve demokratik karakterdeki kazanımlarla sınırlamak zorunda kaldı. Bir geçiş biçimiydi. Eski ve yeninin özellikleri bir aradaydı.

Güney Afrika'daki hareket ise, muazzam bir proletaryaya dayanmasına ve çok daha güçlü sosyalist gelenekleri olmasına rağmen, birakalım özel mülkiyete karşı yönelmeyi, bunun adını bile ağzına almadan, kendini sadece siyasi eşitsizliğin giderilmesiyle sınırlamak zorunda kaldı.

Zapatist hareket de bir örnek olarak ele alınabilir. Bu hareket de, klasik biçimlerden kendini demokratikleşmeyle sınırlamak noktasına doğru kaymak zorunda kalmıştır. Toplumsal eşitsizliklere yaptığı vurgu, ki bunu Dünya ölçeğinde de yapmaktadır, Kapitalizm çerçevesinde, yeni liberalizme bir eleştiri olmanın ötesine gidememektedir.

PKK'da da aynı değişim eğilimi gözlemlenebilir. 1993'den sonra, sosyalizm giderek bir retoriğe dönüşür. Ancak, son politikada artık bu net bir biçimde ortaya çıkmış bulunmaktadır. Öcalan'ın "*Demokrasinin Zaferi*" dediği ya da PKK'nın ideoloji ve politikasının Soğuk Savaşta şekillendiğine dair söyledikleri, bu değişimin ifadeleridir.

Bu hareketlerin hiç biri ihanetle suçlanamaz. Nasıl, yirminci yüzyılda, demokratik karakterdeki devrimlerin çoğunun önderlikleri, Sürekli Devrim teorisine karşı olmalarına rağmen, olayların akışıyla sosyalist bir devrime dönüşmek zorunda kaldıysa, aynı şekilde tersinden, bu günün yüreklerinde sosyalizm ideali bulunan önderlikler olayların akışıyla kendilerini demokratik görevlerle sınırlamak zorunda kalıyorlar.

Bu önemli değişiklik, toplumdaki sınıfların ilişkilerindeki önemli bir değişikliğin yansımasıdır. Hem Yirminci yüzyılda yaşanan tecrübeler ve Sovyetlerin yıkılması; hem de Dünya proletaryasının zengin ve fakir ülkelerdeki bölünmüşlüğü ve zengin ülkeler proletaryasının ulaştığı refah düzeyi nedeniyle Batı Proletaryasının bir gün yardıma geleceğine dair bir işaret ve umut olmaması nedeniyle bu değişiklik gerçekleşmektedir. İşçiler ve emekçiler, sosyalist bir devrime girişmenin çıkışsızlığı ve başarısız deneyleri nedeniyle sosyalist bir devrime girişme, bir deneme yapma cesaretini yitirmiş ve kendilerini kapitalizm çerçevesinde olabilecek bazı iyileştirmeler için mücadele etme perspektifiyle sınırlamış bulunmaktadırlar.

Buna karşılık, Burjuvazi ise, tekrar kendine güvenini kazanmış bulunmaktadır. Artık, tıpkı on dokuzuncu yüzyılda olduğu gibi, bazen politik değişmeleri sağlayabilmek için, tekrar işçi ve köylüleri kışkırtıp yeni düzenlemelerde kullanabilir. Bunların kapitalizme karşı bir mücadeleye dönüşmesi tehlikesi yoktur.

İşte, PKK'nın son dönüşümlerle ortaya çıkan yeni politikasının bir özü, bu, kendini demokratik görevlerle sınırlama noktasında toplanmaktadır. Bu tarihsel ve genel eğilim, net olarak PKK'nın program ve hedefleri haline dönüşmektedir.

Bu dönüşüm onu burjuvazi açısından daha kabul edilebilir bir partner haline getirmektedir. Ama yine bu dönüşüm nedeniyle, klasik Marksist söylemli müttefiki küçük sol gruplardan ve kendi içindeki benzer eğilimlilerden kopuşmaktadır.

Ulusal Hareketten Sosyal Harekete Dönüşme

Toplumsal mücadeleler tarihi, bir baskı biçimine uğramanın, diğer baskı biçimlerine karşı otomatik bir hassasiyet getirmediğini, aksine körlüğü beslediğini göstermektedir. Bir baskı biçiminden doğan hareket, diğer baskı biçimlerinden doğan hareketlerde çoğu kez bir müttefik değil, kendi güçlerini çekebilecek bir tehdit görür.

İşçiler, sermayenin sömürü ve baskısına uğrarlar ama işçiler kadar seksist ve ırkçı toplum kesimi azdır. İşçi hareketi, ulusal hareketlere, azınlık hareketlerine, kadın hareketine, siyahların hareketine, ekoloji ve barış hareketlerine daima kuşku ve düşmanlık refleksleri göstermiştir.

İşçi ve sosyalist hareketi en çok bu nedenlerle eleştiren diğer hareketler de daha iyi bir sınav vermemişlerdir. Ulusal hareketler, siyahların hareketleri, kadın hareketi ve diğerleri de diğerlerine karşı işçi hareketinden daha da büyük körlükler içinde bulunmuşlardır.

Ama sosyal mücadeleler tarihi bize şunu da gösterir. Bir toplumsal hareket, gelişmesinin belli bir aşamasında mücadele içinde gelişip radikalleşme eğilimi gösterdiğinde, gerek karşısındaki güçleri yenebilmek için başka ezilenleri kazanmak; gerekse kendisini var eden daha genel nedenlere ilişkin programlara yönelmek zorunda kalır ve böylece hedeflerini kendisini yaratan sorunların ötesine taşır; bu aynı zamanda diğer baskı biçimlerine karşı, onları da kapsayan programatik ve stratejik yöneliş sağlar.

İşçi hareketi, daha doğuş yıllarında bu gerçeği görmüştü ve sadece işçilerin sorunlarına yoğunlaşmanın, kendiliğinden işçi bilinci, sendikal bir bilinçten öteye gidemeyeceğini ve toplumu değiştirme yeteneği gösteremeyeceğini belirlemiştir. Bu nedenle, işçiler tüm toplumun önüne program koyup ilk modern partileri şekillendirebilmişlerdi. İşçi hareketinin bugünkü zayıflığının temelinde bu özelliğini yitirmesi gelmektedir; toplumdaki yepyeni öznelerin ihtiyaçlarını da karşılayan bir global program geliştirmede gösterdiği yeteneksizliktir işçi hareketinin bu günkü sefaletinin en önemli nedenlerinden biri.

Türkiye'de hep işçi mitinglerinde görülen "Emek en yüce değerdir"; "İşçiyiz haklıyız" gibi, işçilerin dikkatini işçiler üzerine çeken ve işçilerin sorunlarını öne çıkaran sloganlar, aslında kendiliğinden ya da sendikalist sloganlardır. Gerçek işçi hareketi, işçi hareketi olmaktan çıktığı, tüm toplumundaki gayri memnunların hareketi olduğu takdirde gerçek bir işçi hareketi olabilir.

Bu şöyle genelleştirilebilir: Bir toplumsal baskı biçiminden doğan hareket, bu baskı biçiminin sorunlarını aştığı takdirde gerçekten adına layık bir hareket olabilir. İşçi hareketi işçi hareketi olabilmek için işçi hareketi olmaktan çıkmak zorundadır örneğin. Bu bütün toplumsal özneler ve hareketler için geçerlidir.

İşçi hareketinin gösterdiği eğilimi benzer şekilde başka hareketler de göstermiştir. Bütün bunlarda ortak olan bir diğer nokta da şudur. İşçi hareketini, işçi hareketi olmaktan çıkmaya çağıran eğilim, aynı zamanda onun içindeki en radikal eğilimdir ve bu çağrı aynı zamanda diğer eğilimlere; yani işçi hareketini kendisinin sorunlarıyla sınırlamak isteyen işçi zümrelerine karşı bir mücadeleyi gerektirir. Dolayısıyla, işçi hareketi işçi hareketi olmak istiyorsa, işçi hareketini işçi hareketi olarak tutmak isteyen işçi hareketiyle kopuşmak zorundadır; onun egemenliğine son vermek zorundadır. Bu nedenle, her devrimci işçi hareketinin okları daima, işçi hareketi içindeki bu işçici (sendikalist , uvriyerist) eğilimlere karşı olmuştur ve olmak zorundadır.

İşçi hareketi için geçerli bu tarihsel eğilim ve kural bütün diğer hareketler için de geçerlidir. Örneğin Siyah hareketini ele alalım. Bu hareket, köleciliğin güçlü etkilerinin olduğu güney eyaletlerinde, isyan eden kölelerin ideoloji ve stiline uygun olarak İsa ve Gandi gibi pasif direniş yöntemlerine dayanan Martin Luther King gibi; sanayileşmiş Kuzey şehirlerinin gettolarında ise, Muhammet, İbrahim'in göze göz, dişi diş diyen geleneğine uygun Malcom X gibi önderler yaratmıştı. O dönemde, hareket radikalleştikçe, bu iki önderde de hareketi sırf siyahların hareketi olmaktan çıkarma, bütün ezilenlere yönelme eğilimi görülür. Tabii bu aynı zamanda hareketlerde bir bölünmeyi de beraberinde getirir.

Martin Luther King, sola doğru evrilirken, daha sonra Amerikan devletinde önemli görevler üstlenen A. Jounng gibiler sağa kayıyordu. King öldürüldüğü gün, direniş yapan işçilerle dayanışmaya gitmekteydi. Evrimi bu yönde olduğu için öldürülmüştü. Benzer bir evrimi, başka bir yoldan Malcom X de yaşamıştı. O da, Hacca gittiğinde, sömürü ve baskının sadece ırkçı biçimleri olmadığını görmüş; dünyada ve Amerika'da başka ezilenlere de yönelmişti. Tam da bu nedenle, bu radikalleşmesi nedeniyle, Siyah İslam tarafından ihanetle suçlanıp dışlanmış ve yine King gibi öldürülmüştür.

Kadın hareketinde de, diğer hareketlerde de benzer eğilimler her zaman var olmuşlar ama genellikle egemen olamadan, güçsüz ve etkisiz kalmışlardır.

Ulusal hareketler bu alanda en sınırlı olagelmışlerdir. Bir ulusal hareketin, nesnel sonuçlar ve dolaylı destek arayışlarından öte, programatik olarak kendisini ezen ulusun sorunlarını da sorun yapması ve onlar için de bir program geliştirmesinin örneği yoktur. Örneğin İrlanda Ulusal hareketi, İngilizlere, Filistin kurtuluş hareketi İsraililere ortak bir program önermiş, onları da kurtarmaya kalkmış değildir. Bu özellik sadece Zapatist harekette görülmekte, bunun nedeni de hareketin ulusal olduğu kadar sınıfsal niteliğinin bulunmasıdır.

PKK'nın yeni yönelişi tam da bu anlama gelmektedir. PKK bir ulusal hareket olmaktan çıkmakta, bir sosyal harekete dönüşmektedir. Sadece Kürtleri değil, Kendisini Ezen ulusun çoğunluğunu da kapsayacak bir program sunmaktadır. Bu muazzam bir değişimdir.

Elbette bu değişimin kökleri de, PKK da vardır. Kürdistanın yoksullarına dayanan bu hareket, böyle bir değişim için gerekli sosyal temele zaten sahipti. Yine aynı temel üzerinde, 60'lı ve 70'li yılların ideolojik ikliminden gelen Marksist ideoloji de bunun için olumlu koşullar yaratıyordu. Örneğin, PKK'da, hiç bir zaman diğer Kürt örgütlerinde görülen oldukça şoven biçimler görülmezdi.

Bu muazzam değişimi kolaylaştıran diğer geleneksel özellikler arasında, özellikle çok az kavranmış ikisi önemlidir. PKK sadece bir Ulusal Kurtuluş Hareketi değildir. **PKK aynı zamanda bir Kadın Hareketidir.** PKK'nın en az anlaşılmalı yanlarından biri de budur. PKK, feodal bağlar altındaki kadına modern toplumun özgürlüklerini tattırması, ona insan olmanın ne olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, Kadınların PKK'ya bağlılığı erkeklerden çok daha güçlü olmuştur; önde görünen erkekleri oraya iten, Kocalarını mitinglere, çocuklarını gerillaya yollayan kadınların hareketidir PKK.

PKK kadın erkek ilişkilerindeki püritenliği nedeniyle çok eleştirilir ama bu eleştiriyi yapanların anlayamadıkları; bir kadın hareketinin o muazzam feodal baskıyı ve erkek egemenliğini ancak böyle bir biçimde bertaraf edebileceğidir. PKK'nın hem yoksullara dayanan özelliği hem de Kadın hareketi olma özelliği onun kendisi olmaktan çıkışının, yani bir ulusal hareket olmaktan, bir sosyal hareket olmaya dönüşümünün ardındaki güçlerdir; ve bunu kolaylaştırırlar.

Ama daha az dikkati çekmiş ve anlayamamış bir yan da, PKK'nın doğuşunda, bir Kürt ulusal hareketi olarak doğmadığı, yine benzer bir kendini aşma süreci, benzer bir "*salto mortale*" attığıdır.

PKK şehirlerde radikalleşen tipik bir öğrenci hareketi olarak doğmuştur, PKK olmadan önce; bu hareket, bütün diğer öğrenci hareketi gruplarından sonra çıkmış; ama başlangıçta bir sosyal hareket olarak doğmuştur; daha sonra bu sosyal hareket bir ulusal hareketin çekirdeği olmuştur. PKK'nın şehirlerden, Kürdistan'a ve onun dağlarına gidişi, bu gün yaptığını tersinden daha başlangıçta yapmasıdır. Şimdi bu hareket, bir bakıma tekrar eski çıktığı noktaya dönmektedir. Ama arkasında muazzam bir ulusal uyanışla.

PKK'nın bu bir ulusal hareketten sosyal harekete dönüşümü şöyle bir örnekle daha iyi anlaşılabilir: Hikmet Kıvılcımlı, 1930'larda yazdığı yol adlı kitabının Kürt sorununu ele aldığı bölümün başlığı "**İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)**"tır. Yani yedek güç, doğu, Kürtler ya da ulusal sorun. Muhatap Türkiye'nin işçileridir. Bu **Özneye**, devrim yapmak istiyorsanız, Kürtleri kazanmanız, onlar için bir programınız olması gerekir demektedir. Burada Kürtler bir kazanılacak **Nesnedir**.

PKK'nın bu yeni çizgisi için eğer bir kitap yazılısaydı, bunun başlığının şöyle olması gerekirdi: "**Yedek Güç: Türkiye'nin Ezilenleri (Batı)**". Burada, aktörler tümüyle yer değiştirmiş bulunmaktadır. Kıvılcımlı'da Nesne olan **Kürtler, bu formülasyonda Öznedir**. Kıvılcımlı'da Özne olan **Türkiye İşçisi, bu formülasyonda Nesnedir**.

Elbette bu iki konum birbiriyle çelişmez, birbirini tamamlar. Burada eksik olan, Kürtlerin mücadelesini kendi sorunu olarak görececek bir Türkiye ezilenleri ve işçisidir.

Elbette, Batı'daki ezilenleri kucaklama perspektifi de gökten zembille inmemiştir. PKK'da her zaman Türkiye'nin ezilenlerini kazanma derdi olmuştur. Hatta yıllarca bu hareketlenmeyi beklemiştir.

Ancak, bu desteği hep Türk solunun sağlamasını beklemiştir. Bu desteği hep bir tür dayanışma olarak beklemiştir. Türkiye'nin solu ve ezilenleri, PKK'nın mücadelesinin bir destekçisi olarak anlam taşıyordu. Bir lojistik destek üssü gibi. Hatta bu bizzat büyük şehirlerdeki Kürtler'e olan yaklaşımda da görülür. Bunlar hep, Gerilla için bir rezerv, bir lojistik destek üssü olarak değerlendirilmiştir. Bunların kendi hayat ve sorunlarına ilişkin bir program hiç bir zaman bulunmamıştır. Şehirlerdeki Kürtlerin kazanılamamasının ardında bu yatmaktadır. Batı'nın şehirlerindeki Kürt için Kürdistan hayali artık somut sorunlara bir cevap değildir. Ama örneğin, Batının şehirlerindeki insanların dil ve kültür sorunları çok daha önemliydi ama bunların da PKK için önemi yoktu ya da çok daha geri plandaydı.

Bir sosyal harekete dönüşme niteliğiyle yeni politika, bu mücadeleye yepyeni ufuklar açmaktadır. Kürt ulusal hareketi bir ulusal hareket olmaktan çıkma ve bir sosyal harekete dönüşmeyi isteme iradesini göstermiş bulunmaktadır. Ve ancak tam da böyle gerçek bir ulusal harekettir her zamandan daha fazla.

Ama nasıl ki, işçi hareketinin radikal çizgileri işçi hareketi olmaktan çıkmak ve gerçek bir işçi hareketi haline gelebilmek için, işçi hareketi içindeki "sırf işçici" eğilimlerle kopuşmak ve onlara karşı sert bir mücadeleye girmek zorundaysa, PKK da benzer şekilde, sırf Kürtçü akımlarla kopuşmak, onlara karşı sert bir mücadeleye girmek zorundadır. O zaman gerçek bir Kürdistan partisi - Kürt Partisi değil -, haline gelebilir. Kürdistan'daki bütün diğer azınlıkları (buna Türkler de dahildir) da kendi safına çekebilir

İlginçtir, PKK'nın yeni politikasına nazire, yeni politikanın muhalifleri, ilk toparlanma girişimlerinden birine "Kürt Kürt diyalogu" adını vermişlerdir. Ama Kürt Kürt diyalogu, Kürdistan'ın yarısına yakınına oluşturan diğer azınlıkları daha baştan dışlar. PKK'nın yeni çizgisi ise doğası gereği onları içerir. Yeni çizgi, Kürt partisinden bir Kürdistan partisi olmaya

dönüşüm demektir aynı zamanda, yani Kürdistan bağlamında da, bir ulusal hareketten sosyal harekete dönüş söz konusudur.

Elbette bu eğilim boşluktan doğmadı, tohumları başından beri vardı. PKK başından beri bir Kürt partisi olmaktan ziyade bir Kürdistan partisi olmaya çalıştı. Hiç bir Kürt hareketinin olamadığı kadar Kürt olmayan unsurları bünyesine aldı ve müttefiğine dönüştürdü.

Bu niteliksel değişimin kaçırılma ve sonrasındaki dramatik gelişmelerden sonra olması son derece olağandır. Ancak, büyük yenilgiler ya da sarsıntılar insanların ve toplumsal kesim ve partilerin hayatında önemli niteliksel değişimlere yol açarlar. Ancak, bir politikanın sınırlarına varıldığında, artık başka yol kalmadığında gizli potansiyeller harekete geçirilebilir. Var olan biçim, size hala bir başarı ve genişleme olanakları sunuyorsa, durumu gözden geçirip yeni yönelişlere girmeniz için bir neden yoktur.

Tabii, böylesine büyük bir yenilgi ve sarsıntı (hareketin liderini ve bayrağını düşmana kaptırması) halinde bu değişimin yapılmış olması, bu değişikliğin, yani bir sosyal harekete dönüşme özelliğinin anlaşılmasını güçleştirmekte, onun Kürdistan'a ilişkin hedeflerine ihanet olarak kavranılmasına yol açmakta; Türkleri kazanmaya yönelik uygulamalar ise karşı tarafa teslimiyet gibi anlaşılmaktadır.

Milliyetçiliğin Eski Biçiminden Yeni Biçimine Geçiş

Milliyetçilik geniş yeniden üretimin çocuğudur. Kapitalizm öncesinde üretim, basit yeniden üretimi ve kapalı ekonomiler egemenliğini sürdürüyordu. Modern üretim ise, sürekli büyüyen devasa boyutlarda bir üretimdir. Bu tür bir üretim ancak, sadece üretilen mallarda değil, o malları kullanacak tüketicilerde ve o malları üretecek ve son duruşmada kendisi de bir mal olan işgücünü satacak işçilerde de bir standartlaşmayı gerektirir. Toplum bir çok denemelerden sonra buna en uygun biçim olarak Ulusu ve Ulus devleti bulmuştur.

Ulus, en azından son iki yüzyılda Kapitalist üretim için el elverişli bir biçim olduğunu kanıtladığından, bu gün ulusal devletlerin karşı konulmaz bir zaferle bütün yer yüzünde egemenliklerini sürdürdüğü görülüyor.

Ancak, ulusal devletin klasik ve yaygın biçiminde en önemli öge olan dil, dolayısıyla o dilin kaynaklandığı hayali ya da gerçek topluluklar temeldirler. Almanya'da Almanca konuşan Almanlar, Fransa'da Fransızlar gibi. Klasik biçimde her devletin homojen bir ulusu olmalıydı. Yoksa bu ya zorla yaratılıyor ya da katlanılacak bir araz gibi, beraber yaşanılacak bir hastalık gibi görülüyordu.

Etni, kültür ve dile dayanan, ulusu bunla tanımlayan biçim, Kapitalist üretimin bu günkü ihtiyaçları için giderek bir engel olmaya başlamıştır. Bir yandan, Avrupa Topluluğu gibi, klasik anlamıyla uluslardan oluşan ulusların yepyeni bir ulus içinde bir araya gelişleri; diğer yandan dünya ticaretinin çok hızlı gelişmesi (globalleşme) ve muazzam işgücü göçleri ulusun yeni ve daha esnek formlarını gerekli kılmaktadır kapitalizm için. Bunun yanı sıra Elektronik alanındaki devasa atılımlar da bunu her zamankinden daha olanaklı yapmaktadır.

Yeni biçim bir çoklarınca ulusçuluğun aşılması olarak kavranılmaktadır. Aksine, yeni bakış ulusçuluğu reddetmemekte, onu aşmamakta, onu yaşatmak için ulusun tanımında değişiklik yapmakta, onu esnetmektedir.

Ulusçuluk **ulusal olan ile politik olanın çakışmasını** ön görmek ve istemek demektir. Klasik ulusçuluk, ulusu bir dil ve kültür ve de kısmen soy birliği olarak tanımlayarak, bunlarla politik olan arasında çakışma aradığından, bunlara politik bir nitelik vermekteydi. Ulusçunun mantığında, bir dilden söz etmek ister istemez, potansiyel olarak yeni bir ulustan söz etmek anlamına geliyordu. Çünkü ayrı bir dil var ise, orada ayrı bir ulus da var demektir, ayrı bir ulus var ise, ayrı bir devleti de olması gerekir. Buradan ya büyük parçalanmalara ya da büyük katliamlara varılıyordu.

Bu günkü yeni ulusçuluk anlayışı, politik olanla ulusal olanın çakışması ilkesini reddetmiyor ya da onu aşmıyor, sadece ulusal olanı farklı biçimde tanımlıyor, dil, kültür ve etniyi politik alanın dışına çıkarıyor. Ulusu, hukuki bir tanıma indiriyor, dil, kültür, etniyi politik alandan dışlıyor. Artık, nasıl çeşitli dinlerden olmanızın bir ulusun vatandaşı olmanızla bir sorun oluşturmaması gibi; şu veya bu dili konuşmanız, şu veya bu kültürden olmanız da bir ulusun vatandaşı olmak bakımından bir sorun oluşturmamaktadır. Eskinin aksine, yeni kavrayışa göre, uluslar bir çok kültür, etni ve dillerden oluşurlar. Burada değişen sadece ulusun tanımıdır, onun etni ve dil ile, kültür ile bağı koparılmakta, hukuki bir tanım çerçevesine çekilmektedir. Ama o hukuki olarak tanımlanmış olan ulus ile siyasi olanın çakışması ilkesi; ulusçuluğun bu temel ilkesi hala geçerliliğini sürdürmektedir, bütün saçmalığıyla ortaya çıkmış olmasına rağmen.

Ulusçuluğun bu biçiminin ideolojik hazırlığı, özellikle her şeyi relativleştiren post modernizm tarafından yapılmış bulunuyor. Bilgisayar ve iletişim alanındaki muazzam ilerlemeler de bunu mümkün kılıyor. Dünün Fordist standart araba üreten fabrikasının yerini, bugün müşterinin tek birey olarak zevkine göre özel varyantları üreten otomatikleşmiş fabrikası gibi, günümüzün ulusçuluğu da dinler gibi diller karşısında da benzer bir esneklik gösteren bir ulusçuluktur. Şimdi Kürt ulusal hareketinin vardığı da tam böyle bir ulusçuluktur.

Kürt ulusal hareketi geç doğdu, bu nedenle geç doğuşun sorunlarını epeyce yaşadı, ama bu geç doğuş, ona aynı zamanda başka özellikler de kazandırmaktadır. Kürt ulusal hareketi, daha bir ulusal devlet kurmadan klasik anlamıyla ulusçuluktan, ulusçuluğun bu post modern diyebileceğimiz biçimine geçiş yaptı. Anayasal Vatandaşlık denen programatik öneri, dil ve kültürü politik alanın dışına itip, ulusu **hukuki bir tanımlamaya** dönüştürmektedir. Bu bağlamda, resmi dil olarak Türkçe bile, teknik bir anlam içermektedir, o ulusu oluşturanların çoğunluğunun dili olarak daha pratik olacağı için, politik alanın dışına itilmektedir.

PKK'nın yeni yönelişinde, şimdiye kadar bu kültür ve dil hakları için mi uğraştık diye eleştirilen yeni nitelik, aslında ulusçuluğun yeni biçimine geçiş özelliği taşımaktadır. Kürtler, bütün dilleri ve klasik anlamıyla ulusları politik alanın dışına iten bir proje ile çıkmış bulunmaktadırlar. Bu anlamda Kürtler Türklerin önüne geçmiş bulunmaktadırlar. Projelerine Türkleri kazanmaları söz konusudur. Bu ise, projeyi ilk atan, kazanmaya çalışan olduklarından, onları kurulacak yeni biçimin prestijli kurucusu yapar. Klasik ulusçu bir

devlette, dilini konuşan büyücek ve biraz imtiyazlı bir azınlık konumu değil; yeni ulusal devlette kuruculuktur Kürtlere öneriler. Aslında eğer bu program başarıya ulaşırsa, fiilen, resmi dili Türkçe veya Türkçe-Kürtçe olan, (bunu yeni politikanın başarıya ulaşım ulaşımayacağı ve ulaşırsa nasıl bir biçimle ulaşacağı belirleyecektir) bir tür Kürt-Türk devletinden söz etmek gerekecektir.

Yeni politika, ulusçuluğun eski biçiminden yeni biçimine geçiş olma özelliği ile aslında, bu günkü Türk devletinin dayandığı resmi ideolojik temeli berhava etme potansiyeli taşımaktadır. Öcalan'ın Atatürk'ten yaptığı kimi alıntıların yukarıda değinilen anlamını görmeyip onu programatik bir teslimiyet olarak anlayanlar, yeni politikanın Kemalizm'i berhava eden özelliğini görmemektedirler. Bu politik alanın dışına itmenin kendisi bu günkü güç ilişkilerine göre bir politik hedeftir ve bu günkü devletin ideolojisi içinde yaşama şansı yoktur. Bu nedenle, bu günkü devlet ideolojisi içerisinde bir minimuma razı olma gibi görünen hedef, aslında bu günkü, devlet ideolojisini tecrit edip çöplüğe atmak için bir programdır. Taviz gibi görünen, bu günkü devletin resmi ideolojisine, yani klasik, dil, soy ve kültüre dayanan ulus tanımına karşı, yeni ulus tanımıdır. Bu tanımda dil ve kültür ve etni politik alanın dışına itilmektedir.

Görüldüğü gibi, aslında her biri diğerinden bağımsız bu üç değişiklik bir arada gerçekleşmiş bulunmakta ve yeni politikanın özünü oluşturmaktadır.

Bu özün her bir unsuru, diğeri üzerinde bir etkide de bulunmaktadır; bir sosyal harekete dönüş özelliği, kolayca ulusçuluğun yeni tanımıyla birleşebilmektedir. Bütün bunlar da kendini demokratik görevlerle sınırlamayla.

(Bu yazı **SON KAVGA** dergisinin Mart 2000 tarihli 14. sayısında, 17 ve 22. sayfalar arasında "**Hedeflerdeki Değişmeler: Yeni Politikanın Eskideki Tohumları**" başlığı altında yayınlandı.)

(Bu yazının Güçlerdeki değişmeler bölümü o zaman yazılamadı. Ancak sonra bir çok yazıda bu tekrar tekrar ele alındı.)

Üçüncü Bölüm: Aynı Konularda Sonraki Yazılar

Bir Değişimde Üç Değişim

Artık "İmralı Süreci" diye adlandırılan, Kürt Ulusal Hareketinin yeni stratejisi, dikkatlice incelendiğinde, onun bir stratejik değişim içinde üç stratejik değişim içerdiği görülür. Bu üç stratejik değişiklik, onun karşısına ve yanına aldığı yeni güçleri belirlemektedir.

Birinci stratejik değişiklik kendini demokratik görevlerle sınırlamadır.

Yirminci yüz yıl boyunca, demokratik taleplerden kaynaklanan hareketler ve ulusal kurtuluş hareketleri, ilk önce Rusya'da ve daha sonra da bizzat Rusya'nın sunduğu dünya dengelerinin ek etkisiyle, iktisadi ve kültürel koşulların bulunmadığı bir çok ülkede, gerek kendi burjuvazilerinin korkaklığı ve ihaneti; gerek uluslararası burjuvazinin tehdit ve baskıları karşısında, sosyalist tedbirler geliştirmek ve sosyalist devrimlere dönüşmek zorunda kaldılar.

Yani demokratik karakterli devrimler sosyalist devrimlere dönüşmek zorunda kaldılar ve kendilerini demokratik görevlerle sınırlamadılar. Yirminci yüzyılın bütün trajedisi bu dönüşümde, toplumsal ve kültürel koşullar oluşmadan, köylü ve ulusal karakteri ağır basan devrimlerin sosyalist karakterli dönüşümler yapmak zorunda kalmalarında ve buna karşılık koşulların var olduğu ülkelerin ise onlara yardıma gelmemelerinde gizlidir. Bu gün bakıldığında yirminci yüz yıl tarihinin, bir çıkmaz sokağın ucuna kadar gidip geri dönüş ve kalınan yerden başlamak gibi görünmesinin nedeni de budur.

Fakat yirminci yüzyılın bitişiyle de çakışan büyük alt üsluk sonucunda bu gün gelinen noktada görülen odur ki, demokratik karakterli hareketler, ideolojik şekillenmeleri geçen yüz yılda sosyalist devrimlere dönüşmeye dayansa bile, kendilerini demokratik karakterdeki görevlerle sınırlamak zorunda kalıyorlar. Pratik ve teori arasında, geçen yüzyıldaki bakışsızlık bu sefer ters yönde varlığını sürdürüyor. Yirminci yüzyılda, on dokuzuncu yüz yıl yadigarı programları demokratik görevlerle sınırlı partiler sosyalist devrimlere yöneliyordu, şimdi ise, yirminci yüzyıl yadigarı programları sosyalist devrim hedefleyen partiler kendilerini demokratik taleplerle sınırlamak zorunda kalıyor.

Bir kaç örneği hatırlatmak yeter. Geçen yüz yılın son devrimlerinden olan Nikaragua, başlangıçta, sosyalist bir devrime doğru, tıpkı örneğin Küba'da olduğu gibi hızlı bir değişim geçirdiyse de, bir süre sonra bu hızını kesmek ve demokratik bir programla kendini sınırlamak zorunda kaldı. Ama daha çarpıcı bir örnek Güney Afrika'dır. Güney

Afrika'daki hareket, hem programatik ve ideolojik olarak kendini demokratik görevlerle sınırlamayacağını ifade ediyor hem de Rusya dahil hiç bir devrimin dayanmadığı kadar güçlü bir işçi sınıfına dayanıyordu. Bu hareket bile kendini demokratik görevlerle sınırlamak zorunda kaldı. Geri ülkelerdeki bütün diğer kurtuluş hareketlerinde, örneğin en radikal görünen Zapatistalarda bile bu değişim gözlenmektedir. Eşitlikçi bir toplum ideali bir şekilde hepsinde korunmaktadır bir bakıma, ama bu o kadar uzak bir geleceğin sorunudur ki, somut politika ve strateji açısından bir anlamı yoktur artık.

Kürt Ulusal Hareketi de bu genel eğilime uymak zorundaydı ve uydu. Kendini demokratik görevlerle sınırlayacağını açıkça ifade etti. Birinci önemli stratejik değişiklik budur. Bu değişiklik, Kürt Ulusal Hareketine, sosyalist bir devrim umuduyla destek veren küçük sosyalist ve radikal grupların, yeni stratejiye tepki duymalarına ve diğer değişiklikleri anlayamamalarına yol açmaktadır.

Kendini bu demokratik görevlerle sınırlama, yoksullara dayanan bu hareketlerin demokratik hedeflerine ulaşabilmek ve onları savunabilmek için yeni yollar aramasına yol açmaktadır. Sürekli devrimi yaratan dinamik; yani uluslar arası burjuvazinin baskısı ve kendi burjuvazisinin korkaklığı ve ihanetinin yoksulları öne çıkarması; bu sefer kendini başka bir biçimde dışa vurmaktadır. Yirminci yüzyılda, nasıl yoksullara dayanan demokratik karakterli dönüşümler birikmiş enerjisini sosyalizme doğru, tabiri caiz ise derinliğine ileri giderek değerlendirmeye çalıştıysa, bu yüz yılda da, bu enerjiyi genişliğine yayılarak değerlendirmeye çalışacak gibi görünüyor. Ya da şöyle ifade edelim. Geçen yüz yılın bir ülke içinde derinliğine ilerleyerek sosyalizme ulaşma hedefi yerini; ulusal sınırlar dışında, bir bölgede demokrasiyi yayma hedefiyle yer değiştirmektedir. Demokratik görevlerin sınırları aşılamıyor ise; sosyalist devrime dönüşün yolu kapandı ise; ulusal sınırları aşarak; demokrasiyi ulusal sınırların ötesine yayarak bu çıkmazdan çıkılma denenemez mi? Geçen yüz yıl sosyalist devrime dönüşerek çıkış arama damgasını vuruyordu ise bu yüz yıla da demokratik görevleri ulusal sınırların dışına yayarak bu çıkış arama temel rengini verecek gibi görünüyor.

Bu eğilim ilk önce Meksika'daki Zapatist harekette görüldü. Bu hareket ulusal baskıya karşı ama aynı zamanda yoksullara dayanan bir hareketti. Giderek kendini demokratik görevlerle sınırlamasına paralel olarak, Meksika'da ve dünyada demokrasiyi hedefleyen ve neo liberalizmi karşıya alan taleplerle yeni dayanacağı güçlere yöneldi. Ulusal bir hareket olmasına rağmen, ulusal baskıya bütünsel bir demokrasi aracılığıyla ulaşmanın yolunu denedi ve deniyor. Çok küçük bir nüfusa, çok küçük bir gerilla gücüne dayanmasına rağmen tecrit olmamayı ve Meksika hatta bir derecede de dünyadaki muhalefet için bir katalizör rolü oynamayı başarıyor. Ve bu tür yönelişlerin potansiyelleri hakkında belli ip uçları vererek ilginç bir keşif kolu deneyi sunuyor.

Kürt Ulusal Hareketi de aynı yola girmiş bulunuyor. Yeni stratejinin dünya tarihsel bakımdan önemi burada bulunmaktadır. Burada ikinci ve üçüncü değişiklikler gündeme geliyor.

İkinci stratejik değişiklik, ulusun kültür, etni ve dile bağlı tanımından hukuki bir tanımına geçiştir.

Ulus ilk doğduğunda, yani Amerika'da tam da bu kültür, etni ve dilden soyut anlamıyla ortaya çıkmıştı. Dünyadaki bu ilk ulusal devletlerden biri, ne bir dil ne de bir soy ortaklığına dayanıyordu. Belli bir toprak parçasında, hukuki olarak tanımlanmış insanlardan oluşuyordu ulus. Kültür, dil, etni ulusun tanımının dışındaydı yani politik bir anlama sahip değildi. Bindiği gibi **ulusçuluk, ulusal olanla politik olanın çakışmasını öngörür**, ulusal olan hukuki bir tanıma indirgenince etni, kültür ve dil politik olmaktan çıkıyorlardı. Ne var ki, daha sonraki dönemde ulusçuluk düşüncesi ve modernleşme, uzun yıllardan beri benzer dili konuşan, az çok ortak bir kökten geldiğine inanılan bölgelerde yayılınca, Kültür, etni ve dil giderek politik bir anlam kazandı ve ulus olmak gibi ulusçuluk da bunlardan ayrılamazmışçasına algılanmaya başladı.

Son yıllarda gerek dünya ölçüsünde muazzam işgücü göçleri, gerek çeşitli ulusların Avrupa'da olduğu gibi başka bir ulus kurmaya yönelişleri, gerek bilgisayar ve iletişim alanındaki gelişmeler ve gerekse yine bilgisayarların sanayie uygulanmasına bağlı olarak, klasik fordist standart üretim ve tüketim kalıpları yerine, daha esnek ve çeşitli versiyonları olan üretim ve tüketime olanaklılaşması gibi gelişmeler, yirminci yüzyılın uluslaşmalarına damgasını vurmuş olan etni, kültür ve dile dayanan ulus tanımlarının değiştirilmesinin ve ulusçuluğun ve ulusların çıktığı ilk dönemin anlayışlarına geri dönülmesinin koşullarını yarattı. Bir bakıma ulusçuluk da, ilk çıktığı yere, ulusun hukuki tanımına dönüyor.

(Doğu Avrupa, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya'daki ulusal hareketler hiç bu tabloya uymaz görünüyorlarsa da, onlar da aslında, yirminci yüzyılın başında, Osmanlı ve Habsburg hanedanlarının sonunu getiren gelişmelerin olduğu yere dönmüş bulunuyor. Oralarda filim kopmuştu, şimdi kaldığı yerden devam ediyor, o ulusal hareketler bu günün dünyasına değil geçmişe aittirler.)

İşte Kürt Ulusal Hareketi, Anayasal vatandaşlık temelinde kültür, dil ve mahalli otonominin gelişmesi gibi formülasyonlarla aslında ulusun yeni bir tanımına geçmiş bulunuyor. Böylece sınır çizgilerini, Kürtler ve Türkler arasında değil, Kürtlerin ve Türklerin, dil, etni ve kültüre dayanan eski ulusçuluk tanımında ısrar edenleriyle, dili ve etniyi ulusun tanımının dolayısıyla politik alanın dışına itenleri arasında çiziyor. Bu yeni çizgiyle her iki tarafta da yeni güçler kazanırken bazı güçleri de kaybediyor. Klasik ulus tanımında ısrar eden Kürt burjuvazisi ve milliyetçiliği, tam da bu nedenle,

Kürt Ulusal hareketini ihanetle suçluyor ve en saldırgan tavrı alıyor. Aynı şekilde Türkler arasında da Genel Kurmaydan MHP ve Ecevit'e kadar bütün bu yeni ulusçuluk karşısında kesin bir tavır alıyor. Böylece, yeni çizgi, her iki tarafın dil ve etniye dayanan milliyetçilerini kendisine karşı olmakta birleştiriyor. Bunlar, Kürt Ulusal hareketine karşı, yeni çizgi kendi paradigmalarının aşılması anlamına geldiğinden zımni ve fiili bir çıkar ortaklığı ve iş birliği içinde bulunuyorlar. Bu nedendir ki, kendini demokratik görevlerle sınırlamanın milliyetçi ve burjuva eğilimleri kazanması gerçekleşmemekte; milliyetçiler milliyetçiliğin klasik tanımını reddedildiği için; klasik sosyalistler ise, ulusçuluğun daha esnek bir biçimine rağmen kendini demokratik görevlerle sınırladığı için, yeni çizginin karşısında yer alıyorlar. Ama gerek bu milliyetçi anlayış, gerek sosyalist anlayış, ikisi de geçmişin dünyasının ifadeleri olduğu, bu gün var olan gerçekten uzak oldukları için; yeni çizgi ile karşıtları arasındaki çatışma geçmişin, taşlaşmışın yeni olanla ve geleceğe ait olanla çatışmasıdır.

Elbette bu yeni ulus tanımı, Türklerin çok büyük bir bölümünün de çıkarınadır. Türkiye'de bu ulusçuluğun bu iki biçimi arasında, Özellikle PKK'nın mücadelesinin yükselmesiyle başlamış bir mücadele sürmektedir. Ne var ki, bu mücadele daha ziyade ideolojik ve kültürel bazda sürmekte, Kürt Ulusal hareketinde olduğunun aksine, somut bir program ve onu savunacak politik güçten yoksundur. Türk tarafında, örgütlü ve güçlü olan, Ulusun klasik tanımıdır, Kürt tarafının aksine. Kürt tarafı, yeni çizgisiyle, Türkiye'deki paralellere örgütlenme ve bir politik güç olma olanağı sunarken, Türk tarafı da, yeni çizgiye karşı saldırısı ve baskısıyla, Kürt tarafındaki klasik milliyetçilere aynı olanağı sunmaktadır. Klasik Türk milliyetçiliğinin kalesi Genel Kurmayın klasik Kürt Milliyetçilerinin güçlenmesine, Kürt Milliyetçilerinin de var oluşlarını sürdürüp etkilerini arttırabilmek için yeni çizginin başarısız kalmasına gerekleri vardır.

Üçüncü stratejik değişiklik, ulusal bir hareketten sosyal bir harekete dönüşme özelliğidir.

Genel anlamıyla elbette her ulusal hareket bir sosyal harekettir: Ama daha dar anlamda sosyal bir hareket, dinamiğini ulusal olmayan (sınıfsal, cinsel ve daha başka) ayrımlardan alan hareket demektir. Ulusun bir tanımından diğer tanımına geçmek, henüz ulusal hareket olma özelliğini aşmak anlamına gelmez; ama bunu olanaklı hatta zorunlu kılar.

Ulusal bir hareket adı üstünde, ulusal baskıyı ortadan kaldırmaya yöneliktir, bu baskı sadece ayrı bir devlete ulaşmakla değil; ulusu başka biçimde tanıyarak ve dil gibi özellikler politika dışına, yani ulusun tanımının dışına itilerek de ortadan kaldırılabilir. Ulusal baskıya son vermeye yeni biçimde, sadece ulusun yeni bir tanımıyla

ulaşılabilir, klasik biçimde tıpkı ayrılmayla veya ayrılma hakkını elde etmeyle ulaşılabileceği gibi.

Ama bunu başarabilmek için, eski ulus anlayışını egemen kılan güçlerin tasfiyesi gerekmektedir. Teorik olarak, pek ala, yeni bir ulus tanımına dayanan ama aynı zamanda hiç de demokratik olmayan bir rejim mümkündür. İşte, Kürt Ulusal Hareketi, sadece ulusun yeni tanımıyla yetinmiyor, yetindiği takdirde ulusun yeni bir tanımına ulaşılamayacağını, dolayısıyla ulusal baskıyı ortadan kaldıramayacağını görüyor; Ulusal baskıyı ortadan kaldırmak için ise, demokratik ve sosyal dönüşümleri de hedefleyerek, ulusçuluğun eski tanımına dayanan güçlere karşı bütün demokratik güçleri kapsayan bir harekete dönüşmeyi de hedeflemiş bulunuyor; ama böyle yaptığında da ulusal bir hareketten bir sosyal harekete dönüşüyor. Ama bu sosyal hareket ise, kendini demokratik görevlerle sınırlıyor. Böylece daire kapanıyor ve yeni strateji bir tümlük olarak ortaya çıkıyor.

15 Mart 2000 Çarşamba

Yeni Politikanın ve Eleştirilerin Özü

Politikada bir gücü kazanmak demek başka bir gücü yetirmek demektir. Çünkü toplumda konum ve çıkarları birbirine zıt ve birbiriyle çelişen insan kümeleri vardır. Bunlardan birini kazanmaya yönelik bir çaba diğerini yitirmeye yol açar. Birini kaybetmeden başka birini kazanamazsınız.

Büyük politik ve stratejik dönüşümler daima belli güçleri kazanırken, belli güçleri kaybetme sonucu verir. Soru şudur: "Kürt ulusal hareketinin gerçekleştirdiği son politika değişikliği, güçlerin hangi dizilişine dayanmaktadır?"

Ne var ki, bunu ele almadan önce, kısaca karıştırılan başka bir sorunu ayırmak gerekiyor. Bir politik ve stratejik dönüşüm boşlukta gerçekleşmez. Politika değişikliği, belli güç ilişkileri ortamında gerçekleşir; hareketler, strateji ve politika değişikliğini, bir seri diplomatik ve taktik manevralarla gerçekleştirmek zorundadırlar. Diplomatik ve taktik manevraları, stratejik değişikliğin kendisiyle karıştırmamak gerekir.

Örneğin, gerilla savaşının bırakılması ve Türkiye hudutlarının dışına çıkma kararı, bir stratejik veya programatik değişikliği değil, mücadele biçimlerinde bir değişikliği ifade eder. Kürt ulusal hareketi pek ala eski program ve stratejisiyle de silahlı mücadeleye son vermiş olabilirdi. Bunun tersi de mümkündü, yeni strateji, eski mücadele biçimleriyle de sürdürülebilirdi. Ancak bu ikisinin ilişkisinde, belirleyici olan, strateji ve politikadır,

mücadele biçimleri değil. Mücadele biçimlerine bakılarak bir politikanın doğruluğu veya yanlışlığı söylenemez, ama mücadele biçimlerinin doğruluğu veya yanlışlığı, ancak politika ve strateji içinde değerlendirilebilir.

Unutmamalı, son derece doğru bir politika ve strateji, son derece aptalca, mücadele ve örgüt biçimleriyle sürdürülebilir. Bunun tersi de doğrudur. Son derece yanlış bir politika, son derece akıllıca mücadele ve örgüt biçimleriyle götürülebilir. Mücadele ve örgüt biçimlerinin doğruluğu ve haklılığı, politika ve stratejinin doğruluğu ve haklılığı anlamına gelmez.

O halde, her ciddi politikacı, her hangi bir gücün politikasının ve stratejinin gerçek mahiyetini anlayabilmek için, onu gerçekleştirdiği, ifade edildiği biçimlerden soyutlayıp ele almalı, onun özünün ne olduğunu ortaya çıkarmalı, sonra bütün o örgüt ve mücadele biçimlerini; diplomatik manevraları; ideolojik argümanları, bu soyutlanarak özü ortaya çıkarılmış hedefler ve strateji bağlamında; ona hizmet edip etmedikleri bakımından değerlendirmelidir.

Ne var ki, bir politikayı yaratanlar ve uygulayanlar, onu şimdi bizim burada ele aldığımız gibi, belli soyutlama düzeylerinde geliştirip, sistemlice ortaya koyma durumunda olmazlar. Onlar bunu çoğu kez, olayların dayatmasıyla, ne yaptığının tam bilincinde olmadan; daha ziyade sezilerleriyle gerçekleştirir ve ifade ederler. Tarihte yaptıkları değişiklikleri bilinçlice yapıp, anlamlarının bilincinde olanların biricik örneği, Rus devrimcileridir. Bu bakımdan bir politikanın ve stratejinin ne olduğu anlayabilmek sanıldığından çok daha karmaşık ve zorlu bir iştir.

*

Şimdi bu genel metodolojik yaklaşımlar ışığında, Kürt ulusal hareketinin, yeni stratejisinin ne olduğunu anlamaya çalışalım.

Kürt Ulusal Hareketi, Ulusal baskıya karşı oluşmuş bir harekettir ve var oluşundan kaynaklanan temel hedefi, Kürtler üzerindeki ulusal baskıyı ortadan kaldırmaktır. Bu genel hedef içinde, Kürtler üzerindeki ulusal baskının ortadan kalkmasına, ancak Kürtlerin kendi ulusal devletiyle ulaşılabileceği, bütün Kürt siyasi akım ve hareketlerinin ortak varsayımı olagelmıştır.

Bu varsayımda, ulusal baskının son bulmasına, bir ulusal devletle ulaşılabileceği anlayışında, ulus esas olarak, diliyle tanımlanmış oluyordu. Kürt ulusunu, ana dili Kürtçe olanlar ve ana dili Kürtçe olduğu için baskı altında olanlar oluşturuyordu.

Ne var ki, Kürtlerin, Dünyanın en kritik bölgesinde, her biri çok güçlü olan ve dünyayı yöneten güçlerce ağırlıkları hesaba katılmak durumunda olan devletler ve uluslar arasında (Türkler, Araplar, Farslar) parçalanmışlığı durumu, bağımsız bir Kürt devletine ulaşarak ulusal baskıdan kurtulma yolunu, hele ABD'yi bir ölçüde dengeleyen Sovyetlerin çöküşüyle adeta olanaksız kılıyordu. En son, en modern ve büyük Kürt örgütü olan, PKK'nın başkanı Abdullah Öcalan'ın yeryüzünde başını sokabileceği bir ülke bile bulamaması, bu zorluğun en somut kanıtını oluşturuyordu.

Bu dünya koşullarında Kürt ulusal hareketi için adeta umutsuz ve çıkışsız bir durum ortaya çıkıyordu. Ayrı bir devlet için mücadelenin, bütün haklılığına rağmen, dünya çapında ve

bölge çapındaki büyük güçlerin karşı ağırlığı karşısında adeta hiç bir başarı şansı bulunmuyordu. Bu umutsuz durum karşısında, tek umut dünya ve bölge ölçüsündeki güçlerin çelişkilerini temel alarak, tıpkı Güney Kürdistan'daki örgütlerin yaptığı gibi ayakta kalma ve onların bir dengesi olarak varlığını sürdürme olasılığı kalıyordu. Bu ise, sadece çatışan güçlerin bir piyonu ve uzantısı olmaktan başka bir sonuç vermezdi. Bir gücün kendi hedefleri açısından, çatışan güçlerin çelişkilerinden yararlanması ile, çatışan güçlerin basit bir uzantısı olması arasında bir fark vardır. Bir dönüştürücü stratejik hedef ve program yoksa, basit bir uzantı durumuna düşmek kaçınılmazdır.

Bu durumda, Kürt ulusal hareketi için bir tek şans kalıyordu, Kürt ulusunu kurtarabilmek için, kendisini ezen ulusları da kurtarmayı hedeflemek. Bunu mücadelenin olağan bir yan ürünü olarak değil; doğrudan somut bir hedefi olarak ortaya koymak. Böylece, ulusal baskıya karşı klasik ve alışılmış, yirminci yüzyılın stradart çözümünden daha farklı bir yaklaşım gerekiyordu.

Dünyada, belli bir dil ve etniye dayanan uluslar artık bu günün dünyasının ihtiyaçları için, gelişimin bir olanağı değil bir engeli olmuşlardı. Her yerde, "çok kültürlülük", "çok etnililik"; kültür ve dil farklarını" ortadan kaldırılması gereken arazlar değil, "bir zenginlik" olarak gören bir söylemin egemenliği vardı. Bütün bu söylemin yolu da zaten gerçek fonksiyonu böyle bir programa ideolojik ve metodolojik temel sağlamak olan, relativist post-modern görüşlerce açılmış bulunuyordu.

İşte bu ideolojik iklimde, zaten önceden beri var olan tohum halindeki eğilimleri ve nihayet de gelişmelerin dayatmasıyla, dünyada ilk kez bir ulusal hareket, Kürt Hareketi, yaygın ulus tanımını değiştirerek, ulus tanımında dil ve kültürü politik alanın dışına iterek; hem ulusal baskıya son verme, hem de bölgedeki uluslara bir perspektif verme yoluyla, içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulmayı deniyordu.

Bu adeta bir paradigma değişimi anlamı taşıyordu. Eski biçimde, egemen ulusun ulus tanımı zorunlu olarak aynen benimsendiğinden, bu dayatılmış ayırım çizgisi içinde, ancak ayrı bir devlet yoluyla ulusal baskıya son verilebileceği noktasına ulaşıyor ama gerçek durumun buna imkan tanımaması çıkışsız bir durum yaratıyordu. Şimdi ise, ezilen ulus, ezen ulusa, başka bir ulus tanımını önermektedir: gelin ulusun tanımını hukuki bir noktaya getirelim; dili ulusun tanımının dışına çıkaralım demektedir. Bu size de, bize de, hatta bütün bölgeye de, rahat ve istikrar getirir. Hem günün dünyasının ihtiyaçlarına uygundur; hem de bölgenin sorunlarına bir çözüm sunar. Hem de bölgeyi büyük güçlerin rekabeti karşısında koruyucu bir fonksiyon görür. Eski çözümde (dile dayanan ulus temelinde ayrı devlet) ezilen ulus, "ayrılıkçı" iken, yeni çözümde (dili ulusun tanımının dışına çıkararak bütün dilleri eşitlemek) ezilen ulus "birlikçi" olur.

Bu yaklaşım, fiilen ezen ve ezilen ulus için başka bir bölünmeyi, dolayısıyla başka bir güçler dizilişini gerektirir. Öncelikle, her iki ulus ta, ulusu "dile" göre tanımlayanlar ve tanımlamayanlar; dili, kültürü ve etniyi politik alanın dışına atmak isteyenler ve istemeyenler diye bölünür.

İşte, Kürt ulusal hareketinin yeni stratejisinin ve programının özü budur. Böylesine ufuk açıcı bir proje ve bu projeyi destekleyen dinamik bir halk var ortada.

Kürtler arasında, yeni sürece muhalif olanlar, itirazlarını bütünüyle mücadele biçimleri, taktikler vs. noktalarına bakarak getiriyorlar. Onların gerçek itirazları ise aslında, yeni projeyedir. Onlar aslında, eski anlayışların ve çözümlerin yeni olana direncini temsil etmektedirler. Türk solunun da bütün duyarsızlığının ardında, bu muazzam değişikliği anlamamak yatmaktadır. Onlar da aynı şekilde, geçmişin dünyasını yansıtmakta ve bu nedenle, Kürt hareketinin projesine paralel bir Türk tarafından proje getirilmesinin önünde adeta bir engel haline dönüşmektedirler.

Kürt hareketi, elbette yığınla yanlış işler, güç ve zaman israfları yapıyor. Ama bütün bunlar, bu yeni proje açısından değerlendirilebilir. Örneğin, bu stratejinin bizzat uygulayıcıları, bu projeyi yeterince anlamış değiller ve onu geniş yığınların bilincine kazımak için gerekeni yapmıyorlar. Yeni politikayı taktikler ve mücadele biçimlerine ilişkin değişikliklermiş gibi kavlıyor ve o düzeyde savunuyorlar. Eleştirmenleriyle aynı zeminde bulunuyorlar. Toyca savunarak rezil ediyorlar.

Evet, yeni politikanın kendisi var olanlar içinde en doğru politikadır. Bir ulusal hareketin ulaşabileceği en ileri noktayı temsil eder. Bu politika ancak başka bir açıdan eleştirilebilir: çözümü hala ulusal olanla politik olanın çakışmasında aradığı için. Ama bunu bir ulusal hareketten beklemek anlamsız olduğu gibi, bu yöndeki bir eleştiri, bu günün Orta Doğusunda, Kürt hareketinin projesine güç de verir.

Kimileri bizim Kürt ulusal hareketini eleştirmedeğimizi söylüyorlar. Hayır eleştiriyoruz. Hatta okuyup anlayabilen için her yazımız bir eleştiridir. Hem programatik olarak başka bir program sunuyoruz, hem de çoğu kez, onu bizzat kendi amaçları açısından da akıllıca davranmamakla eleştiriyoruz. Ama bütün bu eleştirilerimiz, ya daha ilerden ya da onun kendi amaçları açısından. Yeni çizginin muhaliflerinin geriden yaptıkları türden bir eleştiri değildir ve olmayacaktır bu eleştiri. Aksine, muhalifler, belki çok akıllıca hatta "doğru" işler yapıyor olabilirler; ama onların programları yanlış; eski, aşılımış varsayımlara dayandığından, hiç bir çıkış sunmadığından, o en "doğru" ve "haklı" argümanları bile, yanlış bir politikaya hizmet ettiğiinden; dolayısıyla yanlısamalara yol açtığından; doğru bir politikaya tabi yanlışlardan çok daha yanlıştırlar.

Yanlıştırlar üzerine kurulu bir dünyada doğru bir hayat olamayacağı gibi; yanlış politika ve stratejiler içinde doğru taktik ve mücadele biçimleri olamaz.

13 Mayıs 2000 Cumartesi

Hakkında Konuşulmayan "Sihirli El"

Toplumsal güçler arası ilişki de, hedefe ulaşmak için izlediği yollar bakımından, tıpkı insanlar arası ilişkiye benzer,. En basit savaş hilelerinden biri, sağ gösterip sol vurmaktır. Yani karşınızdakinin dikkatini başka yere çekerek, onun güçlerini yanlış yere yığmasına, başka yerleri zayıflatmasına yol açmak ve oradan vurmaktır.

"Eşeğin aklına karpuz kabuğunu düşürmemek" veya "deliye taşı andırmamak" diye pratik halk bilgeliğinin binlerce yıllık tecrübeyle özetlediği yol da son duruşmada, sağ gösterip sol vurma taktiğinin daha sofistike ve keşfi zor biçimidir. Ve bu yöntem, medyanın toplum hayatında kazandığı önemle birlikte, toplumsal güçlerin mücadelesinde ve ezilenlerin mücadelesinin engellenmesinde tayın edici bir rol oynamaktadır. Modern toplumda baskı ve sömürüyü sürdürmenin en etkili yolu: en önemsizi en önemli gösterme, en önemliyi en önemsiz gösterme, mümkünse o alanda susma ve deliye taşı andırmamadır. Buna Türk politik yaşamında, "*gündemi belirleme*" deniyor.

Türkiye politikasının "*karpuz*"u ya da "*taş*"ı "Kürt Sorunu"dur; "*eşeği*" ya da "*deli*"si de ezilen yığınlar. Türkiye'deki toplumsal güçler arasındaki gerçek mücadele **Kürt sorunundaki görüşler etrafında değil, Kürt sorununun gündemi belirleyip belirlememesi** noktasında gerçekleşmektedir.

Türkiye'yi yöneten gerçek gücün, yani şu Osmanlı yadigarı "devlet sınıfları"nın, daha da özcesi genel kurmayın özel savaş stratejisi, çeşitli egemen güçler arasındaki çatışma ve çatlaklardan imkan bularak gündeme gelen bu sorunu adeta yokmuşa çevirmek noktasında toplandı.

Bu durum hala sürmektedir. Geçen haftalarda bir hukukçunun Cumhurbaşkanı seçilmesi dolayısıyla bir çok yazar (Şahin Alpay, Ömer Madra, Sami Kohen, M. Ali Birand vs.) Türkiye'nin son bir yılda politik atmosferinin çok önemli değişimler geçirdiğini belirten yazılar yazdı.

Örneğin Birand şöyle diyor: "*1999'dan itibaren sihirli bir el çok şeyi değiştiriverdi.*" (Hürriyet, 24 Mayıs Çarşamba 2000, s. 8, "*Türkiye, ilk defa iyimser havaya girdi*")

Bu yazılarda hemen hemen bütün yazarlar, politik ortamdaki yumuşama ve değişmelerin nedenlerini anlatırken globalleşmeden, halkın huzur ve demokrasi arzularına, batı ülkelerinin istikrarlı bir Türkiye istemelerine kadar birçok neden sayıyorlar ama gerçek nedeni hiç biri anlamıyor bile, gerçek neden sanki bir vesile, yumuşamanın bir görünüşü imiş gibi, Öcalan'ın kaçırılması ve PKK'nın silahlı mücadeleyi durdurmuş olması olarak söz ediliyor.

Bütün bu yazarların pek ala bildiği ama yazmadığı ve yazmak istemediği ve bu nedenle de aslında en önemliyi en önemsiz gibi gösterdikleri nokta budur.

Bir an için orada bir Kürt ulusal hareketinin olmadığını, Kürdistan'daki Kürt yığınların örneğin Hizbullah'ın büyük etkisi altında olduğunu veya apolitik olduğunu veya PKK'nın yeni çizgisini izlemeyip, umutsuzluk içinde tamamen yılgınlık ve çılgınlık arasında bölündüğünü düşünün. O yazılarda sözü edilen iyimser havaya yol açan gelişmelerin hiç biri olmazdı.

Bütün bu olumlu gördükleri değişimi Kürt ulusunun demokratik özlemlerine, bu yönde örgütlülüğüne ve bu yöndeki siyasi iradelerine borçlu olduklarını ne görmek ne de göstermek istiyorlar. Ama kendileri de dahil herkes, bunun temel neden olduğunu biliyor. Ve tam da bildikleri için, bu gücün etkisini sınırlamak ve yok etmek için, yaptıkları reorganizasyonun kontrolden çıkmaması için, yine savaşın bir parçası olarak bu gerçeği gizliyorlar ve Genelkurmayın arkasında saf duruyorlar. Söyledikleri söylemedikleridir.

Bu aynı zamanda Türk burjuvazisinin genel eğilimini de ifade ediyor. Genel Kurmay yine yukarıdan reorganizasyona girerek burjuvaziyi tekrar arkasına almış bulunuyor. Boyner'lerin, Sabancı'ların çıkışlar yapmak zorunda kaldıkları dönemin çatlama büyük ölçüde egemen blok tarafından onarılmış bulunuyor. Ordu yine gerçek siyasi gücü elinde bulunduracak ve burjuvazinin istediklerini, yukarıdan ve kontrollü biçimde gerçekleştirecek. Ama o bin yıllık devletçilik bütün ağırlığıyla orada duracak.

Bu güçler karşısında bu çerçeveye sığayacak demokratik eğilimleri olan tek örgütlü politik güç ise Kürt ulusal hareketi. Bu hareketin sözünü ettikleri yumuşamadaki gerçek etkilerini gizleyerek aslında burjuvazi, bu radikal demokratik eğilime karşı korkusunu ve Genelkurmayla ittifakını yansıtmış oluyor.

Peki, burjuvazi böyle de, sosyalistler farklı mı? Hayır. Onlar da egemen ulusun emekçilerinin ezilenler karşısındaki körlüğünün ifadeleri olarak, egemenlerin bu zafer arabasına biniyorlar ve kendi iplerini çekiyorlar.

Türkiye sosyalistlerinin suçu, "Kürt sorunu"nda önerdikleri çözümlerin yanlış ya da doğru olmasında değildir. Sosyalistler, en doğru çözümlerin taraftarı bile olsalar, esas büyük suçları, Genelkurmayın, medyanın, burjuvazinin Kürt sorununu sorunlardan bir sorun gösteren tavrının paralelini, aynen sol bir söylemle sürdürmeleridir. Sosyalistler en azından prensipte ezilen ulusun haklarını ve Kürtlerin ezilen bir ulus olduğunu tanıyordu, bu bakımdan pek ala sosyalistler; ama Kürt sorununu, kendi gündemlerinin birinci maddesi yapmayarak ve bunu toplumun da gündeminin birinci maddesi yapma savaşına girmeyerek, tam da egemen ulusun semptomlarını gösteriyorlar ve Türk olarak davranıyorlardı ve davranıyorlar. Çözümleriyle sosyalist ama temel sorun etmeyişleriyle Türk olarak düşünüp davranıyor Türk Solu. Bunun için

onlardan bu yazıda, genel olarak sosyalistler değil, Türk sosyalistleri diyerek söz ediyoruz.

Türk sosyalistlerinin esas olarak işçi sınıfıyla pek başları hoş olmamıştır. Ya işçi sınıfına yaban kalınmıştır ya da işçi sınıfı içinde çalışma, sendika avadanlıklarında çalışıp sendika bürokrati olmayla karıştırılmıştır. Aslında gerçek durum hala aynen devam etmesine rağmen, yazılan ve söylenenlere bakıldığında, Türk sosyalistlerinin adeta sınıfçı kesildiği görülür. "Sınıfa gitmek", "sınıfa dayanmak" en itibarlı eleştiriler. Benzer durum internasyonalizm gibi konularda da görülebilir. Türk sosyalistlerinin internasyonalizmle "Cuma vaazları" veya "Pazar konuşmaları" dışında fazla canlı bir ilgisi ve ilişkisi yoktur; ama son yıllarda birden bire "globalleşmeye" karşı olmanın gündemlerinin birinci maddesi oluverdiği görülüyor.

Aslında bütün bu ansızın canlanan "sınıf"çılık da, "internasyonalist"lik de, gerçek sorunu, yani "Kürt sorunu"nu, bırakalım toplumun gündemini, kendi gündemlerinin dışında tutmanın aracıdır. Ve işin teorik kılıfı hazırdır: *"Kürt sorunundan başka sorunlar da var"; "kendimizi Kürt sorununa göre tanımlayamayız"*.

Ama böyle yaparak tam da genelkurmayın yaptığını yapmakta ve onunla paralellik içinde bulunmaktadırlar. Gerçeklik somuttur, şeyler göründükleri gibi değildirler. En sınıfçı ve internasyonalist gibi görünen sözler, kararlar ve davranışlar en koyu ve gizli milliyetçiliği gizlemenin aracı olabilirler, konumuzda son yıllarda Türk sosyalistlerinde olduğu gibi.

Türkiye'de gerçek bir sosyalist muhalefet, ancak, bu hakkında konuşulmayan, sorunlardan bir sorun gibi görülen "Kürt sorunu"nu en önemli sorun olarak gören ve diğer sosyalist eğilimlerle, somut politika bakımından çizgisini bu noktadan çeken bir çerçevede ortaya çıkabilir. Ve ancak böyle yaklaşan bir güç, kendi bağımsız programıyla ayrı bir güç olarak, Kürt ulusal hareketi ile ittifak yaparak (İttifak yapmak için ayrı bir program dolayısıyla ayrı ve bağımsız bir odak olmak gerekir) bu can alıcı sorundaki toplumu sarsıcı ve yukarıdan kontrollü reorganizasyonu kontrolden çıkarıp gerçekten aşağıdan dönüşümlerin yolunu açabilir.

Evet, rejim gömlek değiştiriyor ve yılanların gömlek değiştirme anları, canlıların kabuk değiştirip metamorfoza uğradıkları anlar en zayıf oldukları anlardır. Bu sosyalistlerin önüne eşsiz bir fırsat sunuyor kendilerini ve toplumu bir parça olsun değiştirebilmeleri için. Bunun ilk koşulu da deliye taşı andırmak. Deli: ezilenler; Taş ise Kürt ulusal hareketi.

24 Mayıs 2000 Çarşamba

Sovyetler Birliği ve PKK

Ciddi politika, dünyadaki ve ÷lkedeki temel güçlerin konum çıkar ve karakterleri konusunda net görüşlere sahip olmadan yapılamaz. Yirminci yüzyılda politik gelişmeleri belirleyen iki büyük güç vardı: Sovyetler ve diğer kapitalist ÷lkeler. İkincisinin niteliği üzerine bir tartışma yoktur, ama Sovyetler Birliği'nin karakteri sorunu,yirminci yüzyıl dünya politikasının en kritik sorunu olmuştur. Sovyetler'in karakterini söyle ya da böyle tanımlamak, dünyadaki bütün gelişmeler karşısında başka bir tavır alış anlamına da geliyordu.

Sovyetler Birliği'ni eğer kapitalist bir ÷lke olarak görürseniz, örneğin Türkiye'de Aydınlık çizgisinde ifadesini bulan çizgide olduğu gibi, pek ala "Yükselen Emperyalist Sovyetler"e karşı, "gerileyen emperyalist"lerin en hızlı saldırganlığını bile savunabilir veya benzer şekilde, TKP'lilerde olduğu gibi, onu bir "Sosyalist Ülke" olarak görebilir ve tüm durumlarda kayıtsız şartsız destekleyebilir veya "Bürokratik olarak yozlaşmış bir işçi devleti" olarak görebilir, bir yandan Emperyalizme karşı savunurken diğer yandan eleştirebilirdiniz. Sovyetlerin karakteri öylesine belirleyici idi ki, Sovyetlerin karakteri sorusuna cevap verilmemesi bile, somut politika bakımından bir cevap anlamına geliyordu. Kaçış yoktu.

Yirminci yüzyılda dünyada nasıl Sovyetlerin karakteri sorunundan kaçış yoksa ve temel politik tavırlar son duruşmada onun karakteri sorusuna verilen cevaplar tarafından belirleniyordu ise, bu günün Türkiye'sinde de PKK'nın karakteri sorusundan kaçış yoktur ve politik tavırlar son duruşmada onun karakteri sorusuna verilen cevaplar tarafından belirlenmektedir. Yirminci Yüzyılda Dünyada nasıl Sovyetler konusunda açık bir görüş sahibi olmadan politika yapılamaz idiyse, bu günün Türkiye'sinde de PKK'nın karakteri konusunda açık bir görüş olmadan politika yapılamaz.

Sovyetlerin karakteri sorununun, onlarca yıl solun temel sorunlarından biri olmasının nedeni onun bu önemidir. Ama buna verilen cevaplarda izlenen metodoloji, hiç de o öneme uygun değildir. Kimileri Sovyetlerde kapitalizme has aşırı üretim buhranı gibi fenomenler görülmemesi, aksine kapitalist olmayan üretim biçimlerine has sürekli yetersiz üretim buhranı olmasına rağmen, iktisadi kategoriler alt üst ederek Kapitalist ekonomi olarak tanımlamıştır. Kimileri, sınıflar toplumdaki temel üretim ilişkileri içindeki konumlarına göre belirlenmesine rağmen, tüketimdeki ve sömürü değil soyguna dayanan ayrıcalıkları olan Sovyet bürokrasisini kapitalist olarak ele almış ve sınıf, zümre, tabaka gibi sosyolojik kavramların içeriği boşaltarak bürokratik kastı bir

sınıf olarak tanımlamıştır. Kimileri "revizyonist diktatörlük" türünden kavram çiftlerinde olduğu gibi, bir düşüncenin nitelemesini bir sosyo ekonomik formasyonun nitelemesi yapıp, "yeşil iyilik" veya "iki kere iki mum eder" gibi mantık saçmalıklarına varmıştır. Kimileri, SBKP Merkez Komitesinin izlediği çizgi veya ideoloji ile sosyo ekonomik formasyonun değiştiğini kabul etmiş böylece düşüncenin maddeyi belirlediği anlamına gelen bir idealizme varmıştır.

Bütün bu hataların temelinde, onun karakterini politikası ve ideolojisinden hareketle tanımlama, yani idealizm, tarihsel maddeciliğin fiili reddi bulunmaktadır. Sovyetler başka çare kalmayınca Hitlerle saldırmazlık paktı imzalayıp, beraberce Polonya'yı bölüştüğünde de, Faşist Alman ordularını yenerken de, köylüleri ve Sovyetlerdeki halkları sürerken de, ulusal Kurtuluş hareketlerini desteklerken de, Hitler ile ittifak yaptığı dönemde, baş düşman İngiliz ve Fransız emperyalistleri olduğunu söylerken de, sonra Hitler orduları saldırdığının ertesi günü, Faşizme karşı her güçle işbirliğini savunurken de, Gorbachow da Stalin de hep aynı zümrenin çıkarlarını savunmaya yönelik politikalar izliyorlardı ve bütün bu çelişik gibi görünen politik ve ideolojik çizgiler boyunca Sovyetler hep aynı karakterdeydi ve hep aynı sosyo-ekonomik formasyondaydı ve aynı egemen bürokratik kastın egemenliğine sahipti.

Bütün bu birbirine çok zıt gibi görünen politikalar ve ideolojik çizgiler hep aynı toplumsal gücün konum ve çıkarlarının ifadesiydiler. Zaten ciddi bilimsel çaba, birbirine en zıt gibi görünen olaylar arasındaki ortaklıkları bulmaktan başka nedir ki?

Nasıl geçen yüzyılda dünyada Sovyetler'in karakteri konusunda bir görüş olmadan politika yapılamaz idiyse, bu günü Türkiye'sinde de PKK'nın karakteri konusunda açık bir görüş olmadan politika yapılamaz. Nasıl o zamanın dünyasında bir yanda Emperyalistler değil yanda Sovyetler gibi iki temel gücün mücadelesi var idiyse ve bu mücadelede, tarafların birinden yana olmamak mümkün değil idiyse, bu günün Türkiye'sinde Türk sömürgeci ve egemenliğinin ifadesi Genel Kurmay ve Kürt Ulusal Hareketinin ifadesi PKK birbiriyle çatışan iki temel güçtürler. Bu çatışmanın dışında kalmak mümkün değildir.

Türk solu, en azından Sovyetlerin karakteri sorununu tartışmıştı. PKK'nın karakteri konusunu tartışmadı bile. Bu sorudan sürekli kaçtı ve gündemine koymadı. Açın sol hareketlerin ve partilerin organlarına bakın, bu konuda bir tek polemik bile bulamazsınız. Şu ya da bu yöndeki bir tanımlamayı, sosyolojik ve metodolojik olarak ele alıp inceleyen bir tek yazı yoktur.

Bu konuyu tartışmaması, Türkiye'de solun ciddi politika yapmak diye bir sorunu olmadığını ya da böyle bir politika yapmaya çapının yetmeyeceğinin ifadesidir. Ama sadece bu kadar değil, bu tartışma yokluğu, aynı zamanda, Kürt hareketini susuşa getirmek anlamına gelmektedir. Yani fiilen, karşı tarafa hizmet edilmektedir.

Tartışılmamış olmasına rağmen, PKK hakkında, zımnî değerlendirmelere, ona karşı tavırlardan hareketle bakıldığında şu görülür: bütün sol akımlar, Sovyetlerin karakteri konusundaki metodolojik hatalarını aynen PKK konusunda da tekrarlamaktadırlar. Yukarıda saydığımız bütün hatalar PKK konusunda da görülür. Onu belli dönemdeki politikalarından ya da söylemlerinden hareketle değerlendirme, örgüt ve mücadele biçimlerinden hareketle ona karşı tavırları belirleme söz konusudur.

PKK dün "Bağımsız birleşik Kürdistan" derken de, bu gün "Anayasal vatandaşlık temelinde" orta doğuda bir halklar federasyonu derken de; dün gerilla savaşı verirken de, bu gün barış taarruzu yaparken de aynı PKK'dır. Bütün bu birbiriyle farklı gibi, zıt gibi görünen politikalar, mücadele biçimleri ve söylemler aynı toplumsal gücün farklı koşullardaki politikaları olmaktadır. Bütün bu politikalar ve ideolojik söylemler o gücün karakterinde bir dönüşüm anlamı taşımamaktadır. Bunu en iyi Türk genel kurmayı bilmektedir ama ne Türk solcuları ne de PKK'nın Kürt muhalifleri bunu anlama yeteneğinde değildirlir.

Nedir peki PKK'nın karakteri? PKK her şeyden önce Kürtlerin ulusal baskıya karşı direnişinin hareketidir. Bu, dün böyleydi, bu gün de böyle. İkinci olarak, Kürtlerin ulusal baskıya karşı hareketi sadece PKK'dan ibaret değildir. Kürdistan'daki bütün sınıf, tabaka ve eğilimler bu ulusal hareket içinde bir şekilde ifadelerini bulmaktadırlar ve bu güçler arasında aynı zamanda bir mücadele de sürmektedir. PKK bu güçler arasında, Kürt ezilenlerinin ve yoksullarının eğilimlerini ifade eder, yani ulusal kurtuluş hareketinin pleplerinin, "baldırı çıplaklarının" hareketidir.

PKK'nın bu toplumsal karakterinin değiştiğine dair en küçük bir belirti yoktur. Elbette bu plep hareketi güçlenip, ulusal harekete damgasını vurduktan ve diğer hareketler marjinalleştikten sonra, Kürt ulusal hareketindeki farklı toplumsal güçler bu hareketin içine kayarak, onun içinde kendi eğilimlerini ifade etmenin yollarını aramışlardır aramaktadırlar ve arayacaklardır. Bu da PKK içinde daima gizli ya da açım bir takım mücadelelerde ifadesini bulmaktadır ve bulacaktır. Ama bütün bunlar sonucunda PKK'nın toplumsal karakterinin değiştiğini gösteren hiç bir değişiklik yoktur. Aksine, PKK politikalarında esnek manevralara baş vurdukça, bunu dengelemek için kendi içinde daha seçici davranmıştır.

Demek ki, her kes önce PKK'nın toplumsal karakteri konusunda açık bir cevaba sahip olmalıdır. Tavır buna göre belirlenir: bu konudaki bir yanılığ kişiyi, nice akıllı şeyler söylüyor görünürse görünsün, PKK ve Genel kurmay arasındaki mücadelede, karşı tarafın yedeği durumuna düşürür.

PKK'nın karakteri konusundaki bütün diğer değerlendirmeler, kendi içinde çelişkiler taşımak istemiyorlarsa, son duruşmada, PKK'nın baştan beri, MİT'in Kürt hareketini yoldan çıkarmak için kurup el altından desteklediği yolundaki saçma komplo teorisine

varmak zorundadır. Saçma ama kendi içinde tutarlı tek teori budur. Ve bu nedenle PKK'nın toplumsal karakteri sorusuna sosyolojik bir cevap aramayanların sonunda varacakları noktadır.

Türk solu ise, PKK'nın karakteri sorusunu sormayarak, ve bu alanda ciddi bir tartışmadan kaçarak, Kürt ulusal hareketine ve kendine en büyük kötülüğü etmektedir.

31 Mayıs 2000 Çarşamba

Tarihin "Komplo"s'u

Bir tarihte, Muhammet Ali Clay'ın, çocukken bisikletinin çalınması üzerine, onu çalan hırsıza ders vermek için boks öğrendiğini okumuştum. Bir çocuk için bisikletinin çalınması büyük bir felakettir. Ama bu felakettir aynı zamanda, küçük Muhammet Ali'nin, o güne kadar bilinmeyen, gizli kalmış gelişmemiş güçlerinin ve yeteneklerinin ortaya çıkıp serpilmesine ve onun dünya tarihinin gelmiş geçmiş en büyük boksörlerinden biri olmasına yol açan. Bu felaketi yaşamasaydı belki, o Muhammet Ali, siyah gettosunda, işsizlik ve yoksulluğun pençesinde kavrulup giden milyonlardan biri olarak kalacaktı. Onun için derler: "Her şerrin bir hayrı vardır" diye. Büyük felaketler, çaresiz gibi görünen durumlar kişilerin ve toplumların gizli kalmış, gelişme fırsatı bulamamış güçlerini açığa çıkarırlar. Öcalan'ın kaçırılışı ile sonuçlanan süreç, bir yanıyla Kürt uyanışı için büyük bir darbeydi, ama bu aynı zamanda Kürt uyanışının o zamana kadar öne çıkmamış, önem verilmemiş, gizli kalmış güçlerini de açığa çıkarmıştır. Bu darbe, tıpkı bir ağacın dallarını budamak, yeni ve taze sürgünlerin yeşermesine olanak sağlamak gibi bir işlev görmüştür. Eğer Kürt uyanışında bu gizil güçler olmasaydı, bu ağır darbe büyük bir yenilgi ve dağılışa son bulabilirdi. Ama bugün geriye baktığımızda, Kürt uyanışının kendine güveninin pekiştiği, olgunlaştığı görülmektedir.

Bu gün dünyada, politik bakımdan en gelişmiş ve olgun halk olma özelliğini Kürtler gösteriyor. Hedeflere bağlılığı, yaratıcı taktik ve mücadele biçimleriyle ve kompleksiz bir diplomasiyle böylesine başarılı birleştirebilen, politik olarak aktif ve örgütlü, başka bir güç yok şu an dünyada. Böylesine muazzam bir güç elbet uygun koşulları bulduğunda, bütün orta doğuyu alt üst edecek değişikliklere imzasını atabilir.

Gelecekte Kürt uyanışının tarihini yazacaklar, komplo ve İmralı süreçlerini Kürt uyanışının tarihinde en önemli sıçramaların yaşandığı dönemler olarak tanımlayacaklardır. Şimdiki çürümüşlük, yeniden yükselen şiddet ve inkar politikası

kimseyi yanıltmamalı. Bu fırtınalar gelip geçtiğinde, geride Kürt uyanışı, hem sadece Kürtler için değil, Türkler ve bütün bölgedeki diğer halklar için de bir perspektifi; bunu gerçekleştirecek gücü ve politik olgunluğu olan biricik güç olarak ortada kalacaktır.

*

Kürt uyanışının bu potansiyellerini harekete geçişi özellikle iki başlık altında toplanabilir.

Birincisi, Kürt uyanışı, kendisini kurtarabilmek için, kendisini ezenleri de kurtarmak gerektiğini görmüş ve bunu programlaştırış bulunuyor. Yani bu anlamda, ulusal bir uyanış, aynı zamanda ulusal bir uyanış olmanın sınırlılıklarını aşıyor, sosyal bir uyanışın tohumlarını atıyor. Dolayısıyla ilk kez, bir ulusal hareket kendini aşarak sosyal bir harekete dönüşüyor. Sadece kendi için değil, bütün bölge için demokratik bir sistem öneriyor. Sadece kendisinin başarısı halinde, belki yan ürün olarak başka halklara da demokratikleşme getirebilirdi bu uyanış. Ama Komplo ile birlikte, denklemdeki yerler değişmiş bulunuyor. Demokratikleşme, başarının nesnel, doğrudan veya dolaylı bir sonucu olarak değil, başarının koşulu olarak ortaya koyuluyor. Böylece Kürt uyanışı ulusal egoizmin dar kalıplarını kırıyor. Başka uluslara da kendisinde bir örnek sunuyor.

İkincisi, Kürt uyanışı, ulusçuluğun klasik biçimlerini aşıyor, etniye ve dile dayanan ulusçuluk yerine, ulusun tanımından bu unsurları dışlayıp, tüm dilleri ve kültürleri eşitleyen, ulusun hukuki tanımına geçen bir ulusçuluğa ulaşıyor. Böyle bizzat kendi içinde doğduğu ulusçuluğun eski biçimi aşıyor. Kendini ezen ulusları ve diğer bölgedeki ulusları, kendi içinde, eski ve yeni ulusçuluk tanımlarına göre yeniden tanımlamaya, dolayısıyla onları kendi içinde bir hesaplaşmaya çağırıyor. Böylece, her ulusun içinde, eski ulusçuluk biçimlerine karşı çıkanlarla çok geniş ve karşı durulmaz bir cephenin tohumlarını atıyor. Zaten böyle güçler harekete geçirilmeden, bir başarıya ulaşmak da olanaksızdır.

Bu iki büyük değişiklik olmadan Kürt uyanışının zafer kazanması olanaksızdı. Elbette bu değişikliklerin tohumları bu uyanışta başından beri vardı, ama bunlar gelişmemiş, gizli kalmış, öne çıkmamış yanlardı. Komplo bu gizli gücün bu yaklaşımların öne çıkmasına ve gelişmeye başlamasına yol açtı.

Denebilir ki, bu değişiklikler, devletlerin Kürt uyanışına komplosuna karşı, tarihin o komploları boşa çıkaracak karşı "komplo"sudur. Yaşayan görececek.

17 Şubat 2001 Cumartesi

demir@comlink.de

<http://www.comlink.de/demir/>

Dördüncü Bölüm: Tartışmalardan Bölümler

(Arafiyan'a Tepki)

Biz Türklerin aşağılık köpekler tarafından yönetilme hakkımız var da Kürtlerin niye olmasın?

Bırakın kimler tarafından yönetileceklerine kendileri karar versin, karar verecek hakları olsun.

Abdullah Öcalan, bizi yöneten köpeklerin yanında, katillerin yanında peygamber sayılır.

Atatürk'ü veya Süleyman Demirel'i ya da başka birini seven veya ulusal önderi gören Türklerin oranı, Apo'yu öyle gören Kürtlerden azdır.

Simdi bir durum farz edin. Demirel ya da Ecevit, Kürtler tarafından kaçırılmış, adi bir kriminal muamelesi görmüş, yollardaki Kürtler "ver o Ecevit'i bana çiğ çiğ yiyeyim" diyorlar. Spikerler katil başı Demirel diye sözlerine başlıyorlar. Kürt bayrağının önünde elleri bağlı resimleri çekiliyor. Bu aşağılanma kimin aşağılanması olurdu? Ve siz ne yapardınız?

Bu duyarsızlığınızın cezasını çok ağır ödeyeceksiniz. Bu ateş sizi de yakacak. Elinizdeki tek barışçıl çözüm ve kardeşlik olanağını bu davranışlarınızla yok ettiniz.

Anlamıyorsunuz ki nice yüz bin ölünün yolunu açıyorsunuz. Bu aşağılanmayı artık Kürtlere kabul ettiremezsiniz. Çok yanılıyorsunuz. Abdullah Öcalan'ın şahsında bütün Kürt ulusu aşağılanıyor. Bunun karşısında susan da o suça ortaktır.

Ellerinizden kan damlıyor.

İğrençsiniz

Demir Küçükaydın

("Kim bunlar Demir abi?"ye Yanıt)

Sayın A. S.,

"Kim bünlar Demir abi?" adlı yazınızı okudum. Elimden geldiğince iğnelemelerinize ve sorularınıza açıklık getirmeye çalışayım.

Ayrıca yine buraya yazan Bachdi imzalı arkadaş da imalı ve dolaylı olarak beni daha serin kanlı olmaya çağırdı. Başkaları da telefonla ya da maille, tepkimi anladıklarını ama daha padagojik olmamın daha iyi olabileceğini bildirdiler. Ve nihayet sessizlik de bir tepki olarak kendini açığa vurdu.

Ben de o günden beri hiç bir şey yazmadan burayı izliyorum. Buraya yazanları henüz tanımıyorum. Ama aydın insanlar oldukları belli.

Bu izleme döneminde gördüğüm şu: daha avamdan insanların tartıştığı tartışma forumlarında da aynı şekilde gruplaşmalar oluyordu. Bir yanda Türkler. Bunlar da genellikle ikiye ayrılıyor. Birinci grup: "*Ben milliyetçiliğin her türlüüne karşıyım*" gerekçesiyle, ikinci grup: "*ne genel kurmayın ne de anti demokratik PKK'nın (veya Apo'nun, veya Kürt Ulusal Hareketi'nin, duruma göre değişiyor.) tarafını tutmak zorunda değilim*" gerekçesiyle, bu ezen ve ezilen ulusun savaşında ve daha baştan yenik olanın karşısında tarafsızlığı seçerek pratikte geçerli politikanın yedeği bir pozisyon alıyorlar. Elbette aydınlar ya da kendini solda ve/veya demokrat addedenler sokaktaki kaba milliyetçiler gibi bir tavır göstermeyecektir. Ama nesnel sonuçları itibariyle aynı tarafta yer almaktadırlar.

Bu sorunda anlaşılmayan şudur: bu çatışmada tarafsızlık mümkün değildir. **Biriden olmayan diğerindedir.** Bir koca adam bir küçük çocuğu, ya da aciz bir kadını eziyor, dövüyor, aşağılıyor. Kadın ya da çocuk kendini savunmak için kendisini döven koca adamın taşaklarına tekme atıyor (acaba burada taşak kelimesini değil de "hayalarını" ya da "belden aşağısı" sözlerini mi kullansam, biraz kaba ve sert oluyor galiba). Araftaki demokratlarımız, aydınlarımız ve solcularımız ise, hep bir ağızdan: "Temelde haklı olabilirsin ama belden aşağı vurmamalısın, ben sizin böyle kuralsız (anti demokratik ya da milliyetçi) kavganızda taraf olmak zorunda değilim" diyorlar ve o kadın veya çocuğun o adam tarafından ezilmesinin ve dövülmesinin karşısında seyirci pozisyonu alıyorlar. Dolayısıyla, pratikte filen ezenin yanında yer almış oluyorlar.

Bir de benim tavrım var. Ezen ulustan bir insan olarak. Öbür taraf ne yaparsa yapsın haklıdır diyorum. Yapacağı hiç bir şey onun haklılığını ortadan kaldırmaz diyorum. Çünkü ortada bir spor karşılaşması yok. Biri daha baştan altta ve yenik olanın bu durumdan kurtulma mücadelesi var. Benim görevim, Türk ordusunun, devletinin yenilgisi için çalışmaktır. Ancak böyle bir yenilgi Türkiye'ye demokrasiyi getirebilir. Daha az kan dökülmesine, daha az acıya olanak sağlar. Tarafsız her tavır, Türk ordusu ve devletine yaradığından, dolayısıyla daha çok kan dökülmesine, daha çok acıya ve toplumsal çürümeye yol açmaktadır.

"Elinizden kan damlıyor"un anlamı budur. İfadenin sertliğine bakmayın. Buyurun özünü tartışalım.

Peki niçin böyle sert bir ifade seçtim.

Yıllardır politik mücadele içindeyim. 12 Mart ve Eylülü gördüm, Balyoz hareketlerini, polis aşağılamalarını, arkadaşlarımın ölümlerini ve daha bir çok şeyi yaşadım. Ama Abdullah Öcalan'ın o video kayıtlarını seyrederkenki aşağılanmayı hiç bir zaman hissetmedim. Düşmanımdır yapar diyordum. Ama bunların hiç birisinde aşağılama yoktu. Ne her hangi bir devrimci örgüt, ne bir eylemi yapanlar vs. aşağılanmıyorlardı. Cezalandırılıyorlar, eziliyorlar, nefretler kusuluyordu. Her şey vardı. Ama böylesine aşağılama yoktu.

Resmi söylemin aksine, Türkiye'nin devlet yöneticileri, MİT'i iti, biti, hepsi PKK'nın Kürtlerin en büyük kesiminin desteğini almış örgüt olduğunu bilirler. Abdullah Öcalan'ın kaçırıldığı andan itibaren adeta bütün dünyadaki Kürtlerin ezici çoğunluğunun da bayrağı haline geldiğini de bilirler. Örneğin İran'da PKK'nın hiç bir örgütlenme çabası olmamıştı, binlerce İranlı Kürt yürüyüşler yaptı ölümler verdi. Yaşadığım yerlerden biliyorum. Apo'ya düşman, PKK'dan nefret eden yığınla Kürt "Biji APO" diye slogan atıyor artık. (Tipik bir örnek: <http://members.aol.com/medusai/S.G.htm>. Çünkü, onlar da Apo'ya yapılan aşağılamaların, aslında Kürtlüğün aşağılanması olduğunu biliyorlar. ("Ne kadar da anti demokratik, geri, ilkel bir tavır. Hep bir kişiyi öne çıkarıyorlar. İşte kişi tapınması, bunun gideceği yer belli değil mi?" böyle yaklaşımlar maşallah burada da bol bol var.)

İşte her Kürt, benim duyduğum hiddetin yüz katını duymuştur. Bu hiddeti bu sayfalara yansıtmak, buraya yazanlara olayların nereye gittiği hakkında bir fikir vermek için böyle ifadeler seçtim. Diğer forumlarda beni izleyenler bilirler, oldukça yumuşak üslup kullanırım. Çünkü buraya yazanların büyük çoğunluğu şöyle bir yanılgi içindeler: bu iş bitti. Hayır her şey yeni başlıyor. Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi kadar barışçıl, sivilleri gözeten bir ulusal hareket görülmedi şimdiye kadar. Ve Türkiye bunu her şeyden önce Apo'ya borçluydu. Ama artık, bu aşağılanmalarla artık Kürtler Türklerden son derece haklı olarak nefret etmektedirler. Hiç bir Türk, kendini yakan iki solcu ve bizim gibi marjinal tipler dışında kimse, Kürt ulusunun acısına ortak olmadı. Vurdum duymazlık egemen oldu. Bu sayfalarda bu vurdum duymazlığı görüyoruz. Bu vurdum duymazlığı kırmak için insanlar kendilerini yaktılar. Bunlara haber olarak bile değer verilmedi. Artık o kendisini yakanlar o vurdum duymazları yakacaklar.

İşte o sert ifadelerle bu durumu anlatmaya çalışıyorum. Bunu sadece anlamanızı değil, benim tepkimde yaşamamanızı istedim. Bugün yaptığım sizlere çok saçma, taktik esneklikten yoksun, sert, kaba, gönül yoksunu vs. gelebilir. Ama yarın öbür gün, keşke daha fazla "mahkeme duvarı" gibi olsaymışız, keşke daha sert ve ağır çıkılsaymış diyeceğiniz günler gelecektir.

Bana, "seni bir gönül adamı bilirdim" diyorsunuz. Bana kalırsa ben tam da gönül adamı olduğum için öyle davrandım. Bu sayfaları bir de Kürtlere okutun. Bakın o zaman, onlar benim tepkilerimde gönül adamlığı, diğerlerinin çoğunda taş gibi bir soğukluk ve sinizm görecektir. Tam da gönül adamı olduğum için, tam da kardeşlik için öyle davrandım. Ama tabii kiminle kardeş olunacağı da bir sorudur. Tabii ben tarafsız aydınların mahkeme duvarı olmuş yüzlerine, çektiği acıyı paylaştığımı anlayan Kürtlerin sıcak bakışlarını tercih ederim. O davranışım bir Türk Kürt kardeşliği için küçük bir taştır.

Bu tartışma forumlarında şimdiye kadar kimsenin kimseyi ikna edebildiğini görmedim. Sadece buralarda değil, hayatımda da. Ama bazı anlık yaşantıların insanlarda derin alt üst oluşlara yol açabildiğini gördüğüm oldu. Tepkimin sertliğiyle, şimdiden Kürtlerin hıncını ve acısını bir parça olsun yansıtmaya çalıştım. Anlatmaya çalıştığım, *"sizin dışınızda bu tepki, bu pozisyon, bu acı var. Durumunuzu ona göre belirleyin"*dir.

Gönül adamlığından, kalp cellatlığından, karıncayı incitmekten söz ediyorsunuz. İsterseniz bu konulara sonra girelim. Sadece şunu diyorum. Bazı durumlarda, karıncayı incitmeyleyim dersiniz, binlerce karıncanın ölümüne yol açarsınız, kalpleri kırmayayım diyerek nice kalplerin durmasına. Bir operatör ya da doktor düşünün, hamile kadın çocuğunu doğuramıyor. Ben gönül adamıyım, insana bıçak vuramam diyerek, örneğin sezaryan yapmaz ise o kadının ve çocuğun ölümüne yol açar. Şimdi bu doktor, eline neşteri alıp, kadının karnını yarmaya başladığında ne diyeceğiz?

Bugün Türkiye'de Kürt sorununun bir an önce çözülmesi; daha az kan dökülmesi; demokratik bir sistemin kurulması, her şeyden önce, Kürt ulusuna karşı ezme politikalarının iflasıyla; yani Kürt direnişinin sürmesi ve zaferler kazanmasıyla mümkündür. Bu direnişin her zayıflaması, faşistlerin ve özel harp dairesinin çizgisinin doğruluğunun kanıtı anlamına gelir ve onları güçlendirir. İşte son günlerdeki olaylar. Artık kimseden Kürt dili, onlara otonomi sözleri bile çıkmaz oldu. "Güneydoğu'ya yatırım ve devletin şevkatli eli" teraneleri ortalığı kapladı. Abdullah Öcalan'ın Avrupa'da ülke bulamamasıyla, Kürt direnişinin uğradığı yenilgilerle örneğin Orhan Pamuk ya da Ahmet Kaya'ya yapılanlar birbiriyle bağlıdır. Ancak Kürt mücadelesinin başarısı, kontr-gerilla çizgisine karşı olan güçlerin tekrar etki sağlamalarına ve seslerini çıkarmalarına yol açar.

Kürt mücadelesinden söz ediyorum. Çünkü, maalesef Türkler içinde, Kürtlerin mücadelesini açıktan destekleyen bir parti yok. ÖDP ise son olaylarda sınıfta kalmış bulunuyor. İnsan Hakları Derneği kadar olsun bir tutarlılık gösteremedi. Duyduğuma göre, "pişmanlık yasası" gibi sözler bile telaffuz etmiş. Partili avukatları Öcalan'ın savunması için görevlendirmede. Göz bağlama ve iğne yapmak işkenceden sayıldığı halde, bunu protesto etmedi.

ÖDP bunu yapmazsa kim yapacak? Ama ÖDP'nin bu tavrı şunun da ifadesidir. Bütün Türk şehir orta sınıfları, Kürt ulusal kurtuluş hareketini desteklememekte, filen, sözüm ona "tarafsız" bir tavır takınmaktadır.

Bu durumda biraz kalp kırmak gerekiyor. Bugün kalp kırmayı göze almazsak yarın nice kalpler duracak.

Şöyle yazıyorsunuz:

"ne diyem abi, ilginç adamsın vesselam. oynamadan, satranç tahtasına bakıp olup biteni izliyorsun. üstelik saha kenarındaymış gibi bir nevi koçlukla / think-thanklık karışımı bir görev üstleniyorsun. bulunduğun yerden politik dünyanın haritasını çıkartıyorsun. oyuncunun

seni duyduğu bile yok. doğrularının kalitesinden, akılcı çözümlene yeteneğinden çok eminsin. dolayısıyla ve ne yazık ki, kendini sorunlaştırma gücünden de mahrum kalıyorsun."

Böyle bir görevi ve konumu ben üstlenmiş ya da seçiş değilim. Savunduğum konular yüzünden böyle saha kenarında kalıyorum. Türk olarak, Kürtlerin mücadelesini, kayıtsız şartsız desteklediğim için, Türkler tecrit ediyor. Çünkü, milliyetçi Kürtleri, anti demokratik, stalinist bir Kürt hareketini desteklediğimiz söyleniyor. Kürtleri destekleyişimdeki gerekçeler nedeniyle ise, Kürtler ve Kürtleri destekleyen diğer Türk radikal solu Tecrit ediyor. O radikal Türk soluna göre, Kürt devrimi, Ortadoğu devrimini ve yeni bir sosyalist devrimler çağını başlatacak. Onlar bu gerekçeyle destekliyorlar. Zaten PKK da kendini öyle görüyor. Ben ise, PKK'nın plebiyen bir yanı olmakla birlikte milliyetçi bir hareket olduğunu, Kürt ulusal hareketi ve PKK'nın başarısı halinde, Türkiye'nin nispeten demokratik bir ülke olacağını, bunun da ekonomide yol açacağı dinamiklerle, İspanya ya da Yunanistan türünden, Avrupa Birliği üyesi, ikinci kategoriden ama aynı zamanda eski Osmanlı topraklarında etkili yarı emperyalist Türkiye veya Kürt-Türk federasyonu sonucu vereceğini söylüyorum örneğin. Bu da ne sosyalist ve redikal kürtlerin ne de onları açıktan destekleyen radikal Türk solcularının hoşuna gidiyor. Bir de öyle tecrit oluyoruz.

Bu durumda sadece, bir sosyalistin tavrının ne olması gerektiğine örnekler sunmak, artık ölü köpek muamelesi gören tarihsel maddeci kavramların dünyanın bugünkü durumunu anlamak ve bir yöneliş sağlamak için biricik araçlar olduğunu somut analizlerle göstermek, ve nihayet gelişmelerin derslerini sistemleştirmek; yani gelecek nesiller için bir örnek, bir gelenek bırakmak yapabileceğim tek eylem olarak ortaya çıkıyor.

Maalesef yazılarımı basacak, benden yazı isteyecek bir tek organ yok. Ne Türkiye'de ne de Kürtler arasında. Herhalde bunun suçlusu ben değilim. Herhalde, sadece bir yer bulabilmek ve dışlanmamak için benden görüşlerimi değiştirmem istenemez.

Şöyle diyorsunuz:

" 'kör tuttuğunu' hesabı arafıyan'dakilere 'iğrençsiniz' diyen mektuplar döşenip"

Ben Arafıyan'dakileri kastetmedim. Somut olarak o yazıyı yazanı kast ettim. "Siz" zamiri, çoğulu değil, nezaket anlamındaki, ikinci tekil şahıs için kullanıldığı anlamdaydı. Ama ben bu kullanımla kırılmışlığı, acıyı yansıtmaya çalıştım.

Diğer değindiğiniz bir çok konuya ise, ilerde inşallah, zamanımız ve mekanımız olursa gireriz.

Kalın sağlıcakla

Demir Küçükaydın

Karşılığını Bulamamış Sorular

Sayın A. S.,

Ben de sizin gibi yeniyim. Ben de dolaylı olarak bilim adamları, yazarlar, enteresan tartışmalar yapıyor diye duymuştum. Eski bazı tartışmaları da download edip okumuştum. Rembetiko, müzik, Kıvılcımlı gibi. Bunlar benim de ilgimi çeken konulardı.

Nihayet ilginç, küfür yemeden insanların tartıştığı bir yer buldum diye de bayağı sevinmiştim. Ancak yine de içimde bir kuşku vardı. Daha önce de başka forumlarda ve mailbox sistemlerinde şunu görmüştüm. Herkes zülfü yare dokunmayan konular olduğu sürece, gayet "uygar" tartışıyordu. Ama can alıcı konu ortaya çıkınca, parçalanmış bir organ gibi bütün dokular o kırık noktada apaçık görülüyorlar ve o uygarlık yok oluyordu. Bu da şaşırtıcı bir şey değildi aslında. Ayrıca, şu çok uygarlığından, demokratiğinden, toleransından söz edilen batılılar da hiç farklı değildiler. Sorun, daima, nezaketinizi sürdürebileceğiniz alanın genişliği, rezervlerinizle ilgilidir. Yani o toplumun refah seviyesiyle son duruşmada.

Bu kritik konu, "Kürt meselesi" idi. Yıllardır bu tür forumlarda görülen şeydu. Bu konu açıldığında, aşağı yukarı bütün Türkler ve Kürtler karşı taraflarda yer alıyorlar. Türklerin, bir kısmı, yani genellikle solcu olanlar, bu karşı tarafta oluşlarını, her ikisinden de olmamak biçiminde tanımlıyorlar. Ve nihayet, o nezaketin yerini başka bir üslup alıyor. O andan itibaren aslında hangi konu tartışılmış olursa olsun, Kürt sorunundaki tartışmalar ve tavırlar bağlamında bir anlam taşıyor.

Bu bolunmeyi, sosyolojik bir olgu olarak ele alan sunu gorur, kendileri hakkındaki yargilari ne olursa olsun, Turk aydinlari, fiilen kendi devletlerinin yaninda yer almakta ve ezilen ulusun acisi, psikolojisi, mucadelesi ve dunyasi hakkında tam bir korluk hukum surmektedir. Ama bu da yeni ya da original bir durum degil. Sirp, Hirvat, Sloven'lerin aydinlari da farkli bir tavir almadi. Fransiz aydinlari da. Sartre, "igréncsiniz" diye yaziyordu. "herkes herseyi biliyor aslında" diyordu. Ya da Avrupalı beyaz adam da siyahlar karsısında (siyah burada politik bir kavramdır) aynı tavirdadır.

Ama bu da hayret edilecek bir sey degil. Ne derler "tok acin halinden anlamaz", "ates dustugu yeri yakar". Hic kimse imtiyazlarindan gonullu feragat etmemistir bu dunyada.

Burada bir de yeni bir argumanla karsilasiyoruz. *"Ben milletleri reddediyorm. Bu varolan gercekligin otesinde ucuncu bir yoldur."*

Turk'lerin ustunluklerini ve konumlarini gizlemenin yeni versiyonu da bu.

Yalniz bu baylar cok basit bir seyi unutuyorlar. Bugun dunyadaki devletler, herhangi bir millete aidiyeti kisinin bir vijdan ve secimi sorunu olarak gorselerdi o zaman boyle demenin bir anlami olabilirdi. (Ama oyle bir toplumda da Kurt meselesi olmazdi zaten.) Ama bugun dunyadaki devletler, bunu kabul etmiyorlar. Bir milletten olmak, politik bir sorundur bugunun realitesinde. Burada yapilmasi gereken, millietleri politik bir sorun olmaktan cikarma politikasini egemen kilmak olabilir ki bu da politik bir savastir.

Benim milletim yok diyenler, pasaportlarini yaksalar, bu devletlere vergi vermeseler, askere gitmeseler, sinirlari tanimasalar; yani siyasi ve ulusal olanin cakismasini ongoren bugunku anlayisi, bir butun olarak sorgulayip, bu baglamda bir itaatsizlik eylemi sergileseler, o zaman samimi bir durum söz konusudur. Burada egemen bir ulusun kendi egemenligini koruma ve surdurme cabasi soz konusu degildir denilebilir. Ama boyle bir durum yok. Masallah, siyasi ve ulusal olanin cakismasi prensibine gore sekillenmis bu devletlerin nimetlerini yiyorlar. Kurtler soz konusu olunca ortada sadece bu tur sozler kaliyor.

S(..)y'a "Total Kontrol"le İlgili Cevap

Sayın S.,

Sizinle tartismamiz mumkun degildir, cunku siz ezilen Kurt ulusuna karshi Turk devletinden yanasmiz. Diyelim ki, dedikleriniz dogru cikti. PKK ilerde kucuk bir orgut haline geldi. Bu Turkler icin en buyuk talihsizlik olur. Biraz modern, biraz demokratik, biraz insan olmak icin Tarih'in onlerine koydugu bir firsati yitirmis olurlar. Bu Kurtler icin de daha cok baski ve aci demektir. Ve siz butun bunlar icin kina yakabilirsiniz.

Seven'in veya Soysal'ın Avrupa ve batı Demokrasisinin hayranları olarak ne dedikleri beni ilgilendirmez. Benim yazdıklarım ayrıdır ve aşağıdadır. Siz okuduklarınızı da anlamıyorsunuz. Hoş anlasanız ne değişir ki, köleliği seçmişsiniz bir kere.

Koca İngiltere o küçücük İrlanda ile baş edemedi, Türkiye edebilir mi? Belki 10, 20, 30 yıl mücadele gerileyebilir. Ama Kürtlere köleliği artık kabul ettirmeniz mümkün değildir. Ama sizler hepiniz birer gönüllü köle oldunuz. Bunun için kaybettiğinizin farkında değilsiniz.

Siz başınızı kuma gömün, Planlı elçilik baskılarından öte, binlerce PKK taraftarı olmayan Kürt, hatta PKK'ya karşı olan Kürt, dünyanın bir çok yerinde kendiliğinden hem de Apo'nun resmiyle yürüdü. Türkiye'dekiler baskı yüzünden yürüyemediler belki, ama binlercesi, on binlercesi ağladı, yemekten içmekten kesildi. Ecevit Diyarbakır'a gitti ve bir tek Allah'ın kulunu bulamadı resmi görevliler ve korucular dışında konuşacak.

İşte Apo'nun Avukatı. Apo'nun en sert eleştirmenlerinden biriydi. Şimdi onu savunmak için savaşıyor. Hem de, APO'nun şahsında Kürt ulusunun aşağılandığını, kriminalize edilmeye çalışıldığını söyleyerek. Davanın politik bir dava olduğunu söyleyerek. Bu sadece küçük bir örnektir. Milyonlarca Kürt benzer şekilde düşünüyor. Avukatta yansıyan bu genel eğilimin küçük bir örneğidir.

Kürtlerin çok büyük bir bölümü ilk kez, dünya çapında, bir ulus olarak aynı duyguları, aynı acıları yaşadılar. Siz bunun nasıl devasa bir kökten değişiklik olduğunu anlayamazsınız.

Sıradan Türkler bile, Apo'nun o kaçırılışından öncesi ve sonrasındaki farkı biliyorlar. Sıradan Türkler bile, bütün milliyetçiliklerine ve şovenizmlerine rağmen, o resmin Kürt'leri nasıl aşağıladığını, ve iki ulus arasında hiç bir şeyin artık ESKİSİ GİBİ OLAMAYACAĞINI BİLİYORLAR. Hatta bunun ne anlama geldiğini sezdikleri için, örgütlü faşistler ve medya dışında sıradan insanlar, Kürt'lerin olduğu yerde en ufak bir sevinç gösterisi bile yapmaktan kaçındılar. Sadece sustular ve yere baktılar.

Geçenlerde bir arkadaş anlattı. Bu fabrikada tek Kürt. Diğerleri hepsi hem de Faşistler tarafından örgütlenmiş Türkler. Her zaman birbirlerine sataşıyorlar. Diyelim bir kaç gerilla ölmüşse, veya Şemdin Sakık yakalanmışsa, sizin burada yaptığınız gibi sevinç gösterisinde bulunuyorlar, laf dokunduruyorlar. O da onlara laf yetiştiriyor. Kürt hareketi bir başarı kazandığında bu sefer bu onlara. Bir iş yeri ortamındaki bu ilişkiler tahmin edilebilir.

Ama Abdullah Öcalan'ın yakalandığı gün, o faşist işçilerden hiç biri, o arkadaşın gözüne bile bakmıyor, onunla karşılaşmamaya çalışıyor ve ona karşı son derece saygılı davranıyorlar, elde olmadan karşılaştıklarında da son derece saygıyla selam veriyorlar,

o günden beri. O günden beri ne takılma var, ne laf çakıştırma. Sadece artık korkulan bir düşmana gösterilen saygı. Her yerde benzer psikolojik değişmeler var. Bunu müşterilerimden ben de biliyorum.

Geçen gün bir Türk kadın terzi bindi arabaya. Konu buraya geldi. Artık hiç bir şeyin eskisi gibi olamayacağını. Kızının kocasının Kürt olduğunu, ama o günden beri onların evine misafirliğe bile gidemediğini, araya bir duvar girdiğini söylüyordu. Böyle binlerce olay aktarılabilir.

Siz bunların ne anlama geldiğini anlayamazsınız. Bu konuda sıradan insanlar kadar bile basiretiniz yoktur. Türkiye'nin istihbarat servislerinin başındakiler bile bunun böyle olduğunu bilirler. Ama onların görevlileri, böyle değilmiş gibi propagandaya devam ederler. Bari şu istihbarat servislerinin başındakiler kadar gerçekçi olabilseniz. Ne gezer. Onların özel savaş görevlileri gibi düşünüyor ve yazıyorsunuz.

Maaş alıp almadığınızın önemi yok. Mantiğiniz aynı.

Siz komplocu bir mantıkla olaylara yaklaşarak aslında gerçeği anlamanın yollarını kendinize tıkarıyorsunuz. Ama sizin gerçek diye bir derdiniz yok ki. Şu Osmanlı'dan devralınmış, binlerce yıllık iğrenç, keyfi, insanların içindeki tüm özgürlük eğilimini baskı, şiddet ve işkenceyle daha tomurcuklanmadan öldüren ve koca ulusu kuşaklardır insanlıktan çıkararak; onları kendilerine bile saygısı olmayan; zayıflar karşısında kabalaşan, güçlüler karşısında köpekleşen insanlar haline getiren Türk devletini korumaktan başka ne derdiniz var ki?

Siz de aslında bunun bir ürünüsünüz. Yazılarınızdaki, tavrınızdaki sinizmi göremeyecek ve bundan rahatsız olmayacak kadar ufunetin kokusuna alışmışsınız.

Demir Küçükaydın

10 Mart 1999 Çarşamba

10:05

Sevgili E. kardeş

(Kusura bakmayın, siz bana "demir abi" diye yazdığınızdan ben de oyununuza uymak için "kardeş" diye yazdım.)

İnsanları kendileri hakkındaki yargılarla mı yargılamak gerekir? Yoksa yaptıklarının nesnel sonuçlarıyla mı?

Siz tarafsız olduğunuzu ve olmak istediğinizi söylüyorsunuz. Kendinizi bir futbol maçı seyircisi yerine koyuyorsunuz. Ortada bir futbol maçı değil, biri daha baştan yenik olanın bu ezilme ve yeniklikten kurtulma mücadelesi varsa, orada tarafsızlık olamaz. Tarafsızlık nesnel sonuçlarıyla üsttekinе hizmet eder. Size tarafınızı seçin demiyorum. Zaten tarafsınız diyorum. Kendi isteğiniz ve iradeniz dışında, düşünce ve davranışlarınızın nesnel sonuçlarıyla tarafsınız. Bunu gösterme çabasıdır bütün çırpınışım. Bu en basit sınıf mücadelesi kuralını, ezen ezilen mücadelesi kuralını unutmuş görünüyorsunuz.

Arafta olmak ile tarafsız olmak çok başka şeylerdir. Tarafın t'sini atınca gerçi Araf kalır ama, Cennet ve Cehennem arasındaki Araf'ın tarafsızlıkla bir ilgisi yoktur. O çok daha derin, hayatın gerçek çelişkilerinin ifadesidir.

Örneğin benim konumum Araf'a denk düşer. Bir sosyalistim. PKK'nın mücadelesinin sosyalizmle ilgisi olmadığını, nesnel sonuçları itibariyle güçlü, demokrat ve hatta emperyalist bir Türkiye yaratmaktan başka bir sonuç veremeyeceğini, isteyip istememeleri nedeniyle değil, dünyanın koşulları olanak sağlamadığı için öyle olacağını düşünmeme rağmen, ezilenlerin bir hareketi olduğu için destekliyorum. Araf budur. Araf trajedidir. Araf nesnel koşulların insanın karşısına ilahi bir ceza gibi çıkması, bunun bilincinde oluş ve bu cezayı çekmeye mahkum olmadır.

"Hiç duyulmamış bir dünya" yok. Duyulmamış dünyaları anlattıklarını ve anlatacaklarını söyleyenler, sadece kendi dünyalarını, kendi sınırlılıklarını, kendi ufuklarını anlatırlar. Resim resmedileni değil, resmedeni anlatır.

"yeni bir dil" yaratılamaz. Yaratılsa bile, yeni yarattığını sananların aksine, var olanların bile gerisinde olur.

"Onların dili", "onların dünyası" deniyor. Nedir "onlar". Bence çok açık. Kapitalizm denen şu sermaye düzeni. Onu koruyan ve kollayan devletler. Bunlar fiziki güçler. Bunların egemen olduğu bir dünyada, ütöpik "yeni bir dil" yaratmış adalar mümkün değildir. Kendinizi başka bir şeye göre tanımlayamazsınız. O sizi tanımlar. Öyle tanımlar ki, kimilerinin kendilerini "başka bir şeye göre tanımlama" düşüncesini bile tanımlar. "O mahiler ki derya içredir deryayı bilmezler."

"Onlar" yerine "sermaye" ve "devlet"i koyduğunuz an, bütün yazılmış o güzel cümlelerin büyüsü kaybolur. "Muhaliif olmak" ancak ve ancak devlet ve sermayenin egemenliğine karşı, onu yıkabilecek biricik güç olan milyarlarca altta kalmış insanın eylemi için bir Şey yapmakla mümkün olur. O insanlar ancak o eylem içinde kendilerini de değiştirip, belki "başka bir dil" bulup "duyulmamış hikayeler" anlatırlar. Onun nasıl bir Şey olduğu hakkında bir fikir sahibi olmak istiyorsanız. Bütün dünyada Şu sıralar ayaklanmış olan Kürt ulusuna bakın.

Kürt ulusu bir devrim yaşıyor. Binlerce yılın köleliğinden kurtuluyor. Bu muazzam devrimci kabarışta sizler sadece yüzeyde görünenle oyalanıyorsunuz. Yok Apo tanrılaştırılıyormuş. Yok Şiddet kullanılıyormuş. Evet ezilenlerin yoğurt yiyişi de böyle. Devrim'i ne sanıyorsunuz. Devrim "temiz" bir Şey değildir. Fransız Devrimi'ni yapan Paris'in Baldırı ıplakları başka bir Şey değildi. Ama devrimin böyle kavranışi sadece yüzeysel bir kavranıştır. Bu gericilik ikliminde, bu "Zeitgeist" da başka bir Şey de beklenemez zaten.

Syledikleriniz yeni de değil. Sufi tarikatlerin binlerce yıldır deneyip durduğunun, günümüze uygun versiyonudur. Evet Şimdi mistisizm zamanı. "Herkes kapısının nn sprrse bütün Şehir tertemiz olur zamanı". Belki devrimlerin zamanı, "bir sorunu ortadan kaldırmak için onun nedenlerini ortadan kaldırmak gerekir"ın zamanı; "Sermaye'nin devletinin ve Sermaye ilişkilerinin tasfiyesi gerekir"ın zamanı hiç gelmeyecek. Gelvesin. Biz her zaman taze o eski Őarkıyı söylemeye devam edeceğiz. Muhaliif olmanın ne olduğunu da. Muhaliif olmak, her Şeyden önce, bu günün Őarkısını sylememektir.

Saygılar

Demir Kckaydin